

Συμβουλευτική Σταδιοδρομίας ΕΝΑ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΥΣ ΧΑΡΑΞΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Σύμφωνα με το Άρθρο 1 του Συμφώνου που υπεγράφη στο Παρίσι στις 14 Δεκεμβρίου 1960, και το οποίο τέθηκε σε ισχύ στις 30 Σεπτεμβρίου 1961, ο Οργανισμός για την Οικονομική Συνεργασία και Ανάπτυξη (ΟΟΣΑ) θα πρέπει να προωθεί τακτικές που σχεδιάζονται:

- για να επιτευχθεί η υψηλότερη αειφόρος οικονομική ανάπτυξη και απασχόληση και ένα υψηλό βιοτικό επίπεδο στα κράτη-μέλη, διατηρώντας παράλληλα την οικονομική σταθερότητα, και συμβάλλοντας στην ανάπτυξη της παγκόσμιας οικονομίας
- για να συμβάλλουν στην ισχυρή οικονομική επέκταση σε κράτη-μέλη καθώς και σε μη κράτη-μέλη στη διαδικασία της οικονομικής ανάπτυξης και
- να συμβάλλουν στην επέκταση του παγκόσμιου εμπορίου σε μία πολυμερή, χωρίς διακρίσεις βάση σύμφωνα με τις διεθνείς υποχρεώσεις.

Τα αρχικά κράτη-μέλη του ΟΟΣΑ είναι η Αυστρία, το Βέλγιο, ο Καναδάς, η Δανία, η Γαλλία, η Γερμανία, η Ελλάδα, η Ισλανδία, η Ιρλανδία, η Ιταλία, το Λουξεμβούργο, η Ολλανδία, η Νορβηγία, η Πορτογαλία, η Ισπανία, η Σουηδία, η Ελβετία, η Τουρκία, το Ηνωμένο Βασίλειο και οι Ηνωμένες Πολιτείες. Οι ακόλουθες χώρες έγιναν μέλη μεταγενέστερα με προσχώρηση στις ημερομηνίες που αναφέρονται παρακάτω: η Ιαπωνία (28 Απριλίου 1964), η Φιλανδία (28 Ιανουαρίου 1969), η Αυστραλία (7 Ιουνίου 1971), η Νέα Ζηλανδία (29 Μαΐου 1973), το Μεξικό (18 Μαΐου 1994), η Δημοκρατία της Τσεχίας (21 Δεκεμβρίου 1995), η Ουγγαρία (7 Μαΐου 1996), η Πολωνία (22 Νοεμβρίου 1996), η Κορέα (2 Δεκεμβρίου 1996) και η Δημοκρατία της Σλοβακίας (14 Δεκεμβρίου 2000). Η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων συμμετέχει στις δραστηριότητες του ΟΟΣΑ (Άρθρο 13 του Συμφώνου του ΟΟΣΑ).

Αρχικά εκδόθηκε από τον ΟΟΣΑ στην Αγγλική και Γαλική γλώσσα με τους τίτλους:

Career Guidance: A Handbook for Policy Makers
L'orientation professionnelle: Guide pratique pour les décideurs

© 2004 ΟΟΣΑ/ Ευρωπαϊκές Κοινότητες
Με την επιφύλαξη κάθε δικαιώματος.

© 2008 Κέντρο Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΕΚΕΠ) για αυτή την Ελληνική Έκδοση.
Εκδόθηκε σε συνενόηση με τον ΟΟΣΑ, Παρίσι.

Το Εθνικό Κέντρο Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΕΚΕΠ) είναι υπεύθυνο για την ποιότητα της Ελληνικής μετάφρασης και τη συνάφεια της με το αρχικό κείμενο.

Συμβουλευτική Σταδιοδρομίας ΕΝΑ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΥΣ ΧΑΡΑΞΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Για την Ελληνική έκδοση

Φορέας έκδοσης: Ε.Κ.Ε.Π.

Πηγή Χρηματοδότησης: Euroguidance

Επιστημονική Επιμέλεια: Βλαχάκη Φωτεινή, Δουλάμη Σταυρούλα,
Μερτίκα Αντιγόνη, Τετραδάκου Σταυρούλα

Απαγορεύεται η ανατύπωση, η μετάφραση, η αντιγραφή, μερική ή ολική, η φωτοτύπηση, η φωτογράφιση, κτλ του τρόπου έκθεσης της περιεχόμενης ύλης, όπως και η παρουσίαση και η προβολή του από οποιοδήποτε οπτικοακουστικό και μαγνητικό μέσο, χωρίς την έγγραφη άδεια του Ε.Κ.Ε.Π. και των συγγραφέων.

ΟΟΣΑ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Πρόλογος

Η δημοσίευση αυτή απορρέει από τις σημαντικότερες επιθεωρήσεις εθνικών πολιτικών για τη συμβουλευτική σταδιοδρομίας που διεξήχθησαν από τον ΟΟΣΑ και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά τη χρονική περίοδο 2001-2003. Η Αυστραλία, η Αυστρία, ο Καναδάς, η Δημοκρατία της Τσεχίας, η Δανία, η Φινλανδία, η Γερμανία, η Ιρλανδία, η Κορέα, το Λουξεμβούργο, η Ολλανδία, η Νορβηγία, η Ισπανία και το Ηνωμένο Βασίλειο συμμετείχαν στην ανασκόπηση του ΟΟΣΑ. Το Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης (CEDEFOP) συνέλεξε δεδομένα από το Βέλγιο, τη Γαλλία, την Ελλάδα, την Ισλανδία, την Ιταλία, την Πορτογαλία και τη Σουηδία για την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Ίδρυμα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (ETF) συνέλεξε δεδομένα από τη Βουλγαρία, την Κύπρο, την Εσθονία, την Ουγγαρία, τη Λετονία, τη Λιθουανία, τη Μάλτα, την Πολωνία, τη Ρουμανία, τη Σλοβακία και τη Σλοβενία. Παράλληλη επιθεώρηση διεξήχθη από την Παγκόσμια Τράπεζα το 2003, στη Χιλή, τις Φιλιππίνες, την Πολωνία, τη Ρουμανία, τη Ρωσία, τη Νότιο Αφρική και την Τουρκία. Σε κάθε χώρα οι επιθεωρήσεις προσδιόρισαν τον τρόπο με τον οποίο η οργάνωση, η διαχείριση και η παράδοση υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας συνεισφέρουν στην εφαρμογή πολιτικών για τη δια βίου κατάρτιση και την ενεργή αγορά εργασίας.

Ο ΟΟΣΑ και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συνεργάστηκαν στο σχεδιασμό των επιθεωρήσεων, χρησιμοποίησαν κοινό ερωτηματολόγιο (το οποίο αρχικά σχεδιάστηκε για χρήση από τις 14 χώρες που συμμετείχαν στην ανασκόπηση του ΟΟΣΑ και επίσης χρησιμοποιήθηκε ως βάση για τις επιθεωρήσεις της Παγκόσμιας Τράπεζας), συνεργάστηκαν από κοινού με εμπειρογνώμονες και ομάδες εργασίας για να συντάξουν εκθέσεις εμπειρογνωμοσύνης και να αξιολογήσουν καίρια ζητήματα. Η συνεργασία αυτή είχε ως αποτέλεσμα μία μοναδική σειρά δεδομένων που αφορούν τις εθνικές προσεγγίσεις για τις υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας. Η αξιολόγηση είχε ως αποτέλεσμα τη δημιουργία κοινών διαγελμάτων σχετικά με τις ελλείψεις που εμφανίζονται οι εθνικές υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας. Υπάρχουν πολλά παραδείγματα καλής πρακτικής στις χώρες που συμμετείχαν στις επιθεωρήσεις. Ωστόσο, υπάρχουν μεγάλα κενά μεταξύ του τρόπου οργάνωσης και παροχής των υπηρεσιών από τη μία πλευρά και κάποιων υψίστης σημασίας στόχων δημοσίου συμφέροντος από την άλλη. Η πρόσβαση στις υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας είναι περιορισμένη, ιδιαίτερα για τους ενήλικες. Πολύ συχνά οι υπηρεσίες αποτυγχάνουν να αναπτύξουν τις δεξιότητες διαχείρισης της σταδιοδρομίας των ατόμων, αλλά εστιάζουν σε άμεσες αποφάσεις. Τα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης για όσους παρέχουν υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας είναι συχνά ανεπαρκή ή ακατάλληλα. Ο συντονισμός μεταξύ των εμπλεκόμενων υπουργείων και φορέων είναι ελλιπής. Η ενδεικτική βάση είναι ανεπαρκής ώστε να μπορεί να επιτρέψει τον προσανατολισμό των υπηρεσιών από όσους διαμορφώνουν πολιτική, με ελλιπή δεδομένα όσον αφορά στα κόστη, τα οφέλη, τα χαρακτηριστικά πελατών ή τα αποτελέσματα. Και στις υπηρεσίες παροχής συμβουλευτικής σταδιοδρομίας γίνεται ανεπαρκής χρήση των ΤΠΕ και άλλων οικονομικά αποδοτικών τρόπων ώστε να καλυφθούν πιο ευέλικτα οι ανάγκες των πελατών.

Η δημοσίευση αυτή παρέχει σε όσους διαμορφώνουν πολιτική σαφή, πρακτικά εργαλεία που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την επίλυση των προβλημάτων αυτών. Περιλαμβάνει τους σημαντικότερους τομείς πολιτικής που σχετίζονται με την ανάπτυξη ενός αναλυτικού πλαισίου για συστήματα δια βίου συμβουλευτικής και επαγγελματικού προσανατολισμού: την κάλυψη αναγκών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας των νέων και ενηλίκων, τη διεύθυνση πρόσβασης στη συμβουλευτική σταδιοδρομίας, τη βελτίωση επαγγελματικών πληροφοριών, τη στελέχωση και χρηματοδότηση υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας και τη βελτίωση στρατηγικής ηγεσίας. Σε κάθε τομέα το εγχειρίδιο:

- ✓ Εκθέτει τις πιο σημαντικές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν όσοι διαμορφώνουν πολιτική στην προσπάθεια βελτίωσης των υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας.
- ✓ Παρέχει παραδείγματα καλής πρακτικής και αποτελεσματικής ανταπόκρισης σ' αυτές τις προκλήσεις, τα οποία αντλούνται από έρευνες που διεξήχθησαν σε 36 χώρες του ΟΟΣΑ και της Ευρώπης
- ✓ Παραθέτει κατάλογο των ερωτημάτων τα οποία πρέπει να απαντηθούν από τους ίδιους τους φορείς λήψης αποφάσεων αντιμετωπίζοντας αυτές τις προκλήσεις και
- ✓ Παρέχει πρακτικές επιλογές που μπορούν να χρησιμοποιήσουν για να βελτιώσουν την τακτική τους.

Το υλικό για το εγχειρίδιο συντάχθη από τον Καθηγητή Ronald Sultana του Πανεπιστημίου Μάλτας και τον Καθηγητή Tony Watts του Κρατικού Ινστιτούτου Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Συμβουλευτικής του Ηνωμένου Βασιλείου, εκ των οποίων και οι δύο είχαν εμπλακεί εκτενώς στις επιθεωρήσεις του ΟΟΣΑ και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Στα πλαίσια της σύνταξης της δημοσίευσης του ΟΟΣΑ η επίβλεψη έγινε από τον Richard Sweet και στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Επιτροπής από το προσωπικό της Γενικής Διεύθυνσης Εκπαίδευσης και Πολιτισμού. Δημοσιεύεται υπ' ευθύνη του Γενικού Γραμματέα του ΟΟΣΑ και του Γενικού Διευθυντή Εκπαίδευσης και Πολιτισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Πίνακας Περιεχομένων

Συνοπτική Περίληψη	7
1.Εισαγωγή	10
Μέρος Πρώτο: Βελτιώνοντας τη συμβουλευτική σταδιοδρομία για νέους	
2. Αγωγή σταδιοδρομίας και επαγγελματικός προσανατολισμός στα σχολεία	13
3. Αγωγή σταδιοδρομίας σε ομάδες νέων υψηλού κινδύνου	18
4. Υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση	21
Μέρος Δεύτερο: Βελτιώνοντας τη συμβουλευτική σταδιοδρομία για ενήλικες	
5. Συμβουλευτική σταδιοδρομίας για άνεργους ενήλικες	24
6. Συμβουλευτική σταδιοδρομίας για εργαζόμενους ενήλικες	29
7. Συμβουλευτική σταδιοδρομίας για μεγαλύτερους ενήλικες	33
Μέρος Τρίτο: Βελτιώνοντας την πρόσβαση στις υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας	
8. Διευρύνοντας την πρόσβαση στις υπηρεσίες συμβουλευτικής και επαγγελματικού προσανατολισμού	35
9. Συμβουλευτική σταδιοδρομίας ειδικών κοινωνικών ομάδων	38
Μέρος Τέταρτο: Βελτιώνοντας τις υπηρεσίες υποστήριξης της συμβουλευτικής σταδιοδρομίας	
10. Βελτίωση πληροφόρησης για τη σταδιοδρομία	41
11. Κατάρτιση και προσόντα	45
12. Χρηματοδότηση υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας	49
13. Συντονισμός και στρατηγική ηγεσία	52
14. Διάσφαξη της ποιότητας της συμβουλευτικής σταδιοδρομίας	56
15. Αξιολογώντας την αποτελεσματικότητα της συμβουλευτικής σταδιοδρομίας	60
16. Συμπέρασμα: Τα χαρακτηριστικά του συστήματος δια βίου συμβουλευτικής σταδιοδρομίας	64
Παραρτήματα	
1. Ηλεκτρονικές πηγές για υπεύθυνους χάραξης πολιτικής στη συμβουλευτική σταδιοδρομία	65
2. Κοινοί στόχοι και αρχές των παροχών δια βίου συμβουλευτικής σταδιοδρομίας	66
3. Κοινά κριτήρια αξιολόγησης της ποιότητας της συμβουλευτικής σταδιοδρομίας	69
4. Τα βασικά χαρακτηριστικά ενός συστήματος δια βίου συμβουλευτικής σταδιοδρομίας	71

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Οι άρτια σχεδιασμένες και οργανωμένες υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας αποκτούν όλο και μεγαλύτερη βαρύτητα. Οι χώρες του ΟΟΣΑ και της Ευρωπαϊκής Ένωσης εφαρμόζουν στρατηγικές δια βίου μάθησης καθώς και πολιτικές για την προαγωγή της ανάπτυξης της απασχολησιμότητας των πολιτών τους. Για την επιτυχή εφαρμογή τους, οι στρατηγικές και οι πολιτικές αυτές απαιτούν από τους πολίτες να έχουν τις δεξιότητες να διαχειρίζονται οι ίδιοι την εκπαίδευση και την απασχόλησή τους. Απαιτούν όλοι οι πολίτες να έχουν πρόσβαση σε υψηλής ποιότητας πληροφόρηση σχετικά με την εκπαίδευση, την κατάρτιση και την εργασία. Όμως, συχνά το χάσμα μεταξύ του τρόπου με τον οποίο παρέχονται οι υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας και των στόχων της δημόσιας πολιτικής είναι ευρύ. Σκοπός του εγχειριδίου αυτού είναι να βοηθήσει όσους διαμορφώνουν πολιτική στις χώρες του ΟΟΣΑ και της Ευρωπαϊκής Ένωσης να αναπτύξουν αποτελεσματικές πολιτικές συμβουλευτικής σταδιοδρομίας: στην εκπαίδευση, την κατάρτιση και την απασχόληση. Έχει εκπονηθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τον ΟΟΣΑ ως απάντηση στις συντελούμενες αλλαγές στις πολιτικές εκπαίδευσης, κατάρτισης και απασχόλησης. Στην Ευρώπη οι αλλαγές αυτές εκφράζονται στους στόχους που τέθηκαν στη Λισσαβόνα (2000) ώστε να γίνει η Ευρώπη η πιο ανταγωνιστική οικονομία και κοινωνία της γνώσης σε όλον τον κόσμο έως το 2010, διατηρώντας παράλληλα τα γνωρίσματα της κοινωνικής συνοχής. Το εγχειρίδιο βασίζεται σε διεθνείς επιθεωρήσεις των πολιτικών για τη συμβουλευτική σταδιοδρομίας που διεξήχθησαν από τον ΟΟΣΑ, από το Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης, από το Ευρωπαϊκό Ίδρυμα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και από την Παγκόσμια Τράπεζα. Με σαφή και απλή γλώσσα εκθέτει, για όσους διαμορφώνουν πολιτική στην εκπαίδευση, την κατάρτιση και την απασχόληση:

- Προκλήσεις που αντιμετωπίζουν κατά την προσπάθεια διασφάλισης ότι οι υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας μπορούν να καλύψουν τους στόχους της δημόσιας πολιτικής
- Ερωτήματα τα οποία πρέπει να απαντήσουν οι ίδιοι αντιμετωπίζοντας τις προκλήσεις αυτές
- Κάποιες από τις διαθέσιμες επιλογές για την παροχή συμβουλευτικής σταδιοδρομίας στα πλαίσια δια βίου μάθησης και ενεργούς απασχολησιμότητας, και
- Παραδείγματα αποτελεσματικής αντιμετώπισης, που προέρχονται από χώρες του ΟΟΣΑ και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Το εγχειρίδιο αυτό καλύπτει τέσσερις ευρείες θεματικές ενότητες: Βελτίωση της συμβουλευτικής σταδιοδρομίας των νέων, Βελτίωση της συμβουλευτικής σταδιοδρομίας των ενηλίκων, Βελτίωση της πρόσβασης στις υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας και Βελτίωση των συστημάτων που υποστηρίζουν τη συμβουλευτική σταδιοδρομίας.

Βελτιώνοντας τη συμβουλευτική σταδιοδρομίας για Νέους

Για τη βελτίωση της συμβουλευτικής σταδιοδρομίας για νέους, οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής πρέπει να αντιμετωπίσουν προκλήσεις στην υποχρεωτική σχολική φοίτηση, την ανώτερη δευτεροβάθμια φοίτηση, την τριτοβάθμια εκπαίδευση και στους νέους σε ομάδες κινδύνου. Υπάρχουν προκλήσεις στην αντιμετώπιση κενών στην πρόσβαση και στη βελτίωση της φύσης, του επιπέδου και της ποιότητας των υπηρεσιών. Στα σχολεία, οι βασικές προκλήσεις είναι: η παροχή επαρκών κατάλληλων ανθρωπίνων και χρηματικών πόρων, τόσο στα πλαίσια του σχολείου όσο και στα πλαίσια της κοινότητας που το περιβάλλει, η διασφάλιση ότι οι πόροι αυτοί διατίθενται στη συμβουλευτική σταδιοδρομίας, και η καλύτερη δυνατή χρήση των διαθέσιμων πόρων. Τα κενά στην πρόσβαση είναι ιδιαίτερα έκδηλα στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση και στην επαγγελματική κατεύθυνση της ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Οι επιλογές πολιτικής περιλαμβάνουν την επίσημη ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ όλων των σχετικών φορέων, την απόκτηση δεξιοτήτων επαγγελματικής αγωγής από τους μαθητές ως το επίκεντρο των προγραμμάτων επαγγελματικής εκπαίδευσης και βελτιωμένων μηχανισμών απόδοσης ευθύνης.

Ένας σημαντικός αριθμός νέων ανθρώπων σταματούν την εκπαίδευσή τους πρόωρα, χωρίς τίτλο σπουδών. Γι' αυτές τις περιπτώσεις χρειάζονται προγράμματα στην κοινότητα που θα βοηθήσουν τους νέους να μεταβούν στον επαγγελματικό χώρο και να συμμετάσχουν εκ νέου στη μάθηση και επίσης να ενταχθεί η συμβουλευτική σταδιοδρομίας στα προγράμματα αυτά. Η συμβουλευτική σταδιοδρομίας, επίσης, χρειάζεται να ενσωματωθεί αποτελεσματικότερα στα σχολικά προγράμματα, που σχεδιάζονται για την αποτροπή της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου.

Σε γενικές γραμμές υπάρχει έλλειψη παροχής υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας για τους φοιτητές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, παρά το σημαντικό κόστος των σπουδών αυτών τόσο για τους συμμετέχοντες όσο και για τους φορολογούμενους. Το φάσμα των παρεχόμενων επαγγελματικών υπηρεσιών στα πλαίσια της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης χρειάζεται να διευρυνθεί. Οι πολιτικές που διασφαλίζουν την παροχή μεγαλύτερου εύρους υπηρεσιών χρειάζεται να ενισχυθούν. Οι διαθέσιμες επιλογές για τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής περιλαμβάνουν τον προσδιορισμό των στόχων για τις τριτοβάθμιες υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας και τη σαφέστερη σύνδεση των μηχανισμών δημόσιας χρηματοδότησης για την τριτοβάθμια εκπαίδευση με το επίπεδο και την ποιότητα των υπηρεσιών σταδιοδρομίας.

Βελτιώνοντας τη συμβουλευτική σταδιοδρομίας για Ενήλικες

Η ετερογενής φύση του ενήλικου πληθυσμού παρουσιάζει ένα φάσμα προκλήσεων για τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής που προσπαθούν να βελτιώσουν τις υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας. Λίγες εύκολα προσβάσιμες υπηρεσίες είναι διαθέσιμες για τους απασχολούμενους ενήλικες_ η αμοιβή για την παροχή υπηρεσιών που μπορεί να αποκτηθεί ιδιωτικά είναι πολύ περιορισμένη_ οι εργοδότες και οι συνδικαλιστικές οργανώσεις έχουν δείξει περιορισμένο ενδιαφέρον έως σήμερα όσον αφορά στην παροχή συμβουλευτικής σταδιοδρομίας, μολονότι συχνά αναγνωρίζουν κατά κύριο λόγο την ανάγκη για ανάπτυξη του εργατικού δυναμικού ώστε να βελτιωθεί η ανταγωνιστικότητα και η κοινωνική ισότητα. Παρά τα προβλήματα αυτά, νέες συμπράξεις μεταξύ εργοδοτικών οργανισμών, ιδρυμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης, δημόσιων υπηρεσιών απασχόλησης και άλλων σχετικών οργανισμών μπορούν να οδηγήσουν στην παροχή συμβουλευτικής σταδιοδρομίας τόσο στο εργατικό δυναμικό όσο και στο χώρο εργασίας. Η συμβουλευτική σταδιοδρομίας θα πρέπει να αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα των εκπαιδευτικών προγραμμάτων των ενηλίκων.

Η συμβουλευτική σταδιοδρομίας θεωρείται ότι κατέχει ζωτικό ρόλο στην αναχαίτιση της ανεργίας, ιδιαίτερα της μακροχρόνιας ανεργίας. Οι δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης στις περισσότερες χώρες διαδραματίζουν κυρίαρχο ρόλο σε αυτόν τον τομέα. Όμως, οι υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας στις δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης είναι ελλιπείς. Οι ισχυρές στρατηγικές συνεργασίας, μεταξύ των δημοσίων και ιδιωτικών υπηρεσιών απασχόλησης και των κοινοτικών υπηρεσιών συμβουλευτικής, και των τοπικών ιδρυμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης, μπορούν να δώσουν τη δυνατότητα στα άτομα να μεταβούν στην απασχόληση και να επιστρέψουν στη μάθηση.

Η γήρανση του πληθυσμού και τα προβλήματα χρηματοδότησης συντάξεων σε πολλές χώρες θα απαιτήσουν την αύξηση του ορίου ηλικίας συνταξιοδότησης και πιο ευέλικτες μορφές μετάβασης προς τη συνταξιοδότηση. Έως σήμερα, οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής ήταν διστακτικοί όσον αφορά στην ενεργοποίηση των υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας για την υποστήριξη της ενεργής γήρανσης. Οι εργοδότες και οι εκπρόσωποι των εργαζομένων μπορούν να δώσουν ώθηση και να λάβουν πρωτοβουλίες σχετικά με την παροχή υπηρεσιών συμβουλευτικής της τρίτης ηλικίας, χρησιμοποιώντας συνδυασμούς συμπράξεων δημοσίου και ιδιωτικού τομέα.

Βελτιώνοντας την Πρόσβαση στις Υπηρεσίες Συμβουλευτικής Σταδιοδρομίας

Η ζήτηση υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας είναι μεγαλύτερη της προσφοράς τους. Οι πιο ευέλικτες μέθοδοι παροχής, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης των ΤΠΕ και των τηλεφωνικών κέντρων, έχουν μεγάλη δυνατότητα εκτεταμένης πρόσβασης. Εάν όλοι οι πολίτες πρόκειται να έχουν πρόσβαση στη συμβουλευτική σταδιοδρομίας, υπάρχει συχνά η ανάγκη να επικεντρωθούν οι υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας στις ομάδες που απειλούνται με αποκλεισμό. Η ενεργητική ανάμειξη των ευπαθών ομάδων στο σχεδιασμό, τον προγραμματισμό, την εφαρμογή και την παρακολούθηση των πολιτικών και των υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας για τις ομάδες αυτές ενισχύει την ανάπτυξη των υπηρεσιών που ανταποκρίνονται στις ανάγκες τους.

Η βελτίωση της ποιότητας και της σχετικότητας του πληροφοριακού υλικού για την σταδιοδρομία ώστε να υποστηριχθεί η καθολική πρόσβαση είναι μία διαρκής πρόκληση. Συχνά υπάρχει έλλειψη συνεργασίας μεταξύ των διαφόρων υπουργείων, φορέων και μεταξύ εθνικών και τοπικών επιπέδων διακυβέρνησης στην παροχή και ανταλλαγή πληροφοριών σχετικών με την σταδιοδρομία. Το υλικό που συγκεντρώνεται από τον ιδιωτικό τομέα δεν υπόκειται σε κάποια θεσπισμένα κριτήρια. Έχοντας ως στόχο την ανάπτυξη συνεκτικής πολιτικής και στρατηγικής για την παροχή ποιοτικών πληροφοριών επαγγελματικής σταδιοδρομίας στους πολίτες, οι εθνικές και τοπικές προδιαγραφές των πληροφοριών που σχετίζονται με τη συμβουλευτική σταδιοδρομίας οι οποίες παρέχονται διαμέσου μιας σειράς μέσων (όπως οι εφημερίδες και η τηλεόραση) σε μια σειρά ομάδων-στόχων (νεολαία, απασχολούμενοι, άνεργοι) αποτελούν βασικό σημείο εκκίνησης.

Βελτιώνοντας τις Υπηρεσίες Υποστήριξης της Συμβουλευτικής σταδιοδρομίας

Σημαντικές αποκλίσεις παρουσιάζονται στην ποιότητα και τα είδη συμβουλευτικής σταδιοδρομίας που παρέχονται στους πολίτες, τόσο στο εσωτερικό των χωρών όσο και μεταξύ τους, ως αποτέλεσμα σημαντικών διακυμάνσεων στην κατάρτιση των συμβούλων σταδιοδρομίας. Η διάρκεια της αρχικής τους κατάρτισης κυμαίνεται από τρεις εβδομάδες έως πέντε χρόνια. Οι κυβερνήσεις αδρανούν όσον αφορά στον προσδιορισμό του περιεχομένου και της διαδικασίας της αρχικής κατάρτισης των συμβούλων σταδιοδρομίας, και, σε σχέση με το περιεχόμενο της κατάρτισης, στα αποτελέσματα που ζητούνται από τους στόχους της δημόσιας πολιτικής για την εκπαίδευση, την κατάρτιση και την απασχόληση. Ισχυρότερες ενδείξεις από τα υπουργεία απαιτούνται για τη γεφύρωση του χάσματος αυτού.

Ανεπαρκής είναι η τακτική και συστηματική αξιολόγηση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας στις περισσότερες χώρες. Σε μερικές περιπτώσεις δεν υπάρχουν πρότυπα παροχής υπηρεσιών και σε άλλες υπάρχουν σε συγκεκριμένους μόνο τομείς. Τα ποιοτικά πλαίσια, όπου αυτά υπάρχουν, τείνουν να είναι εθελοντικά περισσότερο παρά υποχρεωτικά και να λειτουργούν ως κατευθυντήριες γραμμές. Οι χρήστες των υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας πρέπει να διαδραματίσουν ζωτικό ρόλο στο σχεδιασμό και την αξιολόγηση των υπηρεσιών.

Η ενδεικτική βάση χάραξης πολιτικής για την παροχή υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας είναι ανύπαρκτη. Σήμερα, λίγες κυβερνήσεις έχουν στα χέρια τους τα δεδομένα που χρειάζονται για τη διαμόρφωση μια συνολικής εικόνας της παροχής υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας ή της αποτελεσματικότητάς της όσον αφορά στην κάλυψη των στόχων της δημόσιας πολιτικής. Λίγα υπουργεία είναι σε θέση να δηλώσουν με ακρίβεια το ύψος των δημόσιων κονδυλίων που αφιερώνονται σε υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας και με ποιον τρόπο δαπανούνται τα κονδύλια αυτά. Δεν διατίθενται πληροφορίες για ιδιωτικές επενδύσεις και δαπάνες στο πεδίο αυτό. Η συνεργασία μεταξύ των φορέων (για παράδειγμα των χρηστών, των διαχειριστών, των κοινωνικών εταίρων και των συμβούλων ΣΥΕΠ) σε εθνικό επίπεδο θα βοηθήσει στον εντοπισμό σχετικών και χρήσιμων δεδομένων και διαδικασιών για την αξιολόγηση των εισροών, των διεργασιών, των εκροών και των αποτελεσμάτων της παροχής υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας.

Οι στόχοι της συμβουλευτικής σταδιοδρομίας δεν διαφαίνονται σαφώς στις πολιτικές για την εκπαίδευση, την κατάρτιση και την απασχόληση στις περισσότερες χώρες. Δεδομένης της ανεπαρκούς βάσης (ποσοτικών) στοιχείων για τη συμβουλευτική σταδιοδρομίας, το γεγονός αυτό δεν προκαλεί έκπληξη. Επιπλέον, η παροχή υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας αποτελεί συχνά κράμα ανόμοιων συστημάτων μέσα στα πλαίσια της εκπαίδευσης, της κατάρτισης και της απασχόλησης, του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα, καθένα από τα οποία έχει τη δική του δομή και ιστορία, παρά μια σειρά συνεκτικών και ολοκληρωμένων δομών. Η θέσπιση εθνικού φόρουμ κατάρτισης πολιτικής και συστημάτων συμβουλευτικής, όπου θα συμμετέχουν εκπρόσωποι της κυβέρνησης και βασικών φορέων, όπως είναι οι εργοδότες και τα εργατικά σωματεία, καθώς και βασικούς οργανισμούς παροχής υπηρεσιών, είναι ένα σημαντικό βήμα στο οποίο πρέπει να προβούν οι κυβερνήσεις ώστε να βοηθήσουν στην επικέντρωση και τον καθορισμό προτεραιοτήτων, καθώς και στην ενίσχυση της χάραξης πολιτικής.

Το μεγαλύτερο μέρος του κόστους για την παροχή υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας βαρύνει τους φορολογούμενους. Η ανάγκη για διεύρυνση των ορίων, του φάσματος και της ποικιλίας των παρεχόμενων υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας, υπό την προοπτική της δια βίου μάθησης, σηματοδοτεί νέες οικονομικές απαιτήσεις και δεσμεύσεις από τις κυβερνήσεις σε ένα πεδίο που προσελκύει ελάχιστες ατομικές και ιδιωτικές επενδύσεις. Αυτή η απαίτηση για κρατικούς πόρους μπορεί να μετριαστεί εάν κινητοποιηθούν περισσότερες ιδιωτικές επενδύσεις.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το θεματικό περιεχόμενο και οι σκοποί του εγχειριδίου

Το εγχειρίδιο αυτό είναι μια κοινή έκδοση του ΟΟΣΑ και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής¹. Συνετάχθη ώστε να βοηθήσει τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής των κρατών-μελών και από τους δύο οργανισμούς να χειριστούν τη συμβουλευτική σταδιοδρομία ως εργαλείο κρατικής πολιτικής και να βοηθήσουν στην ανάπτυξη, τη διάρθρωση και τη διάδοση αποτελεσματικών πολιτικών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας στην εκπαίδευση, την κατάρτιση και την απασχόληση. Στα Ευρωπαϊκά πλαίσια, είναι μία αντίδραση στις συντελούμενες αλλαγές των πολιτικών για την εκπαίδευση, την κατάρτιση και την απασχόληση, που προκύπτουν από τους στόχους της Λισσαβόνας (2000) ώστε να γίνει η Ευρώπη η πιο ανταγωνιστική οικονομία και κοινωνία της γνώσης σε όλον τον κόσμο έως το 2010, διατηρώντας παράλληλα το γνώρισμα της κοινωνικής συνοχής. Η συμβουλευτική σταδιοδρομία έχει γίνει ένα ιδιαίτερο σημείο εστίασης για την ανάπτυξη αυτής της πολιτικής: θεωρείται ως ζωτικό στοιχείο για τις πολιτικές δια βίου μάθησης, ενεργούς απασχόλησης, κοινωνικής δικαιοσύνης και στρατηγικών για την επίτευξη των στόχων της Λισσαβόνας.

Η ανάπτυξη της πολιτικής για την εκπαίδευση και την κατάρτιση στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης διεξάγεται από τα κράτη-μέλη, τα οποία συνεργάζονται με τη Γενική Διεύθυνση Εκπαίδευσης και Πολιτισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, μέσω του προγράμματος Εκπαίδευσης και Κατάρτισης 2010. Δεδομένης της σχέσης μεταξύ των υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας για τις πολιτικές εκπαίδευσης, κατάρτισης και απασχόλησης, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημιούργησε μία Ομάδα Εμπειρογνομόνων για τη Δια Βίου Συμβουλευτική το Δεκέμβριο του 2002 στην οποία συμμετέχει ο ΟΟΣΑ. Το εγχειρίδιο αυτό είναι μία πρωτοβουλία της Ομάδας των Εμπειρογνομόνων.

Το περιεχόμενο του εγχειριδίου αυτού αντικατοπτρίζει τα ευρήματα από τις πρόσφατες διεθνείς επιθεωρήσεις των εθνικών πολιτικών για τη συμβουλευτική σταδιοδρομία. Το 2001 ο ΟΟΣΑ ξεκίνησε μία διεθνή επιθεώρηση για να εξετάσει με ποιο τρόπο η οργάνωση, η διαχείριση και η παροχή υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας μπορούν να βοηθήσουν τις χώρες στην προώθηση βασικών στόχων της δημόσιας πολιτικής και ιδιαίτερα των στόχων που προκύπτουν από τις πολιτικές της δια βίου μάθησης και της ενεργούς απασχόλησης. Η επιθεώρηση αφορούσε 14 χώρες, οι δέκα εκ των οποίων ήταν μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και διεξήχθη σε στενή συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Η επιθεώρηση του ΟΟΣΑ επεκτάθηκε στη συνέχεια από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και την Παγκόσμια Τράπεζα και συμπεριλήφθησαν άλλες 19 Ευρωπαϊκές χώρες. Τα αποτελέσματα των επιθεωρήσεων αυτών διατίθενται από τον ΟΟΣΑ (2004) και τους Sultana (2004), Watts και Fretwell (2004).

Το εγχειρίδιο αυτό έχει ως στόχο να:

- Λειτουργήσει ως εύκολος οδηγός αναφοράς που θα δώσει τη δυνατότητα στους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής, στην Ευρώπη και πέρα απ' αυτήν, να καθορίσουν τις πολιτικές που θα πρέπει να συμπεριληφθούν στη διαδικασία λήψης αποφάσεων για την παροχή συμβουλευτικής σταδιοδρομίας σε διαφορετικά περιβάλλοντα στο πλαίσιο της δια βίου μάθησης
- Παράσχει χρήσιμα παραδείγματα πολιτικών για την ενημέρωση στα πλαίσια του χώρου αυτού και να
- Εντοπίσει τις κατάλληλες μεθόδους αξιολόγησης των πολιτικών και της εφαρμογής τους.

Το υλικό για το εγχειρίδιο συνετάχθη από τον Καθηγητή Ronald Sultana (Ευρωπαϊκό-Μεσογειακό Κέντρο Εκπαιδευτικών Ερευνών, Πανεπιστήμιο Μάλτας), και τον Καθηγητή Tony Watts (Εθνικό Ινστιτούτο Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Συμβουλευτικής, Ηνωμένο Βασίλειο), με τη βοήθεια του προσωπικού της Γενικής Διεύθυνσης Εκπαίδευσης και Πολιτισμού της

¹ Είναι δημοσίευση του ΟΟΣΑ και έγγραφο εργασίας του προσωπικού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Ευρωπαϊκής Επιτροπής, και τον Richard Sweet, μέλος του ΟΟΣΑ. Οι συγγραφείς επιθυμούν να εκφράσουν τις ευχαριστίες τους στα μέλη της Ομάδας Εμπειρογνομών για τη Δια Βίου Συμβουλευτική, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, για τις χρήσιμες συμβουλές και την υποστήριξη τους και επίσης στα άτομα που έκαναν κριτική στα προσχέδια συγκεκριμένων τμημάτων.

Χρησιμοποιώντας το εγχειρίδιο αυτό

Το κύριο μέρος του εγχειριδίου διαιρείται σε 14 θεματικές ενότητες, οργανωμένες σε τέσσερα μέρη: Βελτίωση της συμβουλευτικής σταδιοδρομίας των νέων, Βελτίωση της συμβουλευτικής σταδιοδρομίας των ενηλίκων, Βελτίωση της πρόσβασης στις υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας και Βελτίωση της πολιτικής και των συστημάτων συμβουλευτικής σταδιοδρομίας. Για κάθε μία από τις 14 θεματικές ενότητες, το εγχειρίδιο παρέχει:

- Τα βασικά προβλήματα ή ζητήματα που χρειάζεται να εξεταστούν (για παράδειγμα, η περιορισμένη πρόσβαση στις υπηρεσίες, τα ανεπαρκή στοιχεία δαπανών)
- Μια σειρά ερωτημάτων που οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής χρειάζεται να θέσουν στους εαυτούς τους ώστε να επιλυθούν τα προβλήματα αυτά (για παράδειγμα: Ποιες ομάδες δεν μπορούν να έχουν πρόσβαση; Τι κονδύλια δαπανούνται στις υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας;)
- Επιλογές που οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής μπορούν να υιοθετήσουν για τη βελτίωση της πολιτικής (για παράδειγμα η θέση στόχων για ομάδες κοινωνικής ισότητας, η αξιολόγηση των ωφελειών σε σχέση με τα κόστη). Η σχετικότητα κάθε επιλογής, φυσικά, θα διαφέρει σε μεγάλο βαθμό από χώρα σε χώρα ανάλογα με το επίπεδο ανάπτυξης των εθνικών υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας και
- Παραδείγματα αποτελεσματικής αντιμετώπισης, που προέρχονται από τις επιθεωρήσεις που διεξήχθησαν από τον ΟΟΣΑ και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Το εγχειρίδιο ολοκληρώνεται με τη σκιαγράφηση μερικών βασικών χαρακτηριστικών τα οποία θα πρέπει να λάβουν υπόψη οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής κατά το σχεδιασμό και την εφαρμογή συστημάτων δια βίου συμβουλευτικής. Επίσης, περιλαμβάνει έναν αριθμό τεχνικών παρατηρημάτων για την υποστήριξη του υλικού στο κύριο μέρος του εγχειριδίου.

Τι είναι η Συμβουλευτική σταδιοδρομίας;

Το εγχειρίδιο υιοθετεί τον ορισμό για τη συμβουλευτική σταδιοδρομίας που χρησιμοποιήθηκε σε πρόσφατες διεθνείς επιθεωρήσεις που διεξήχθησαν από τον ΟΟΣΑ, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και την Παγκόσμια Τράπεζα:

Η συμβουλευτική σταδιοδρομίας αναφέρεται σε υπηρεσίες και δραστηριότητες που στοχεύουν στη βοήθεια ατόμων, κάθε ηλικίας και σε οποιαδήποτε φάση της ζωής τους να κάνουν επιλογές εκπαίδευσης, κατάρτισης και απασχόλησης και να διαχειρίζονται την σταδιοδρομία τους. Τέτοιες υπηρεσίες πιθανόν να υπάρχουν σε σχολεία, πανεπιστήμια και κολέγια, σε ιδρύματα κατάρτισης, σε υπηρεσίες κρατικής απασχόλησης, σε χώρους εργασίας, στο χώρο του εθελοντισμού ή της Κοινότητας και στον ιδιωτικό τομέα. Οι δραστηριότητες πιθανόν να διεξάγονται σε ατομική ή ομαδική βάση και να ενέχουν προσωπική επαφή ή να γίνονται εξ αποστάσεως (συμπεριλαμβανομένων γραμμών βοήθειας ή υπηρεσιών μέσω διαδικτύου). Αυτές περιλαμβάνουν παροχή πληροφόρησης και αυτοαξιολόγησης επαγγελματικής σταδιοδρομίας (έντυπης, ηλεκτρονικής ή άλλης μορφής), εργαλεία αξιολόγησης, συνεντεύξεις συμβουλευτικής, προγράμματα σχολικού επαγγελματικού προσανατολισμού (για τη βοήθεια ανάπτυξης της αυτοεκτίμησης, της αξιολόγησης των ευκαιριών, και δεξιοτήτων διαχείρισης σταδιοδρομίας), δοκιμαστικά προγράμματα (για τη δοκιμή των επιλογών πριν εφαρμοστούν), προγράμματα εύρεσης εργασίας και υπηρεσίες μετάβασης.

ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

OECD (2004), *Career Guidance and Public Policy: Bridging the Gap*, Paris.

Sultana, R. G. (2004), *Guidance Policies in the Knowledge Economy. Trends, Challenges and Responses Across Europe*. A Cedefop Synthesis Report, σειρά Cedefop Panorama No. 85, Office for Official Publications of the European Commission, Luxembourg

Watts, A.G. and D. H. Fretwell (2004), *Public Policies for Career Development. Case Studies and Emerging Issues for Designing Career Information and Guidance Systems in Developing and Transition Economies*, The World Bank, Washington.

ΑΓΩΓΗ ΣΤΑΔΙΟΔΡΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ ΣΕ ΣΧΟΛΕΙΑ

Θέματα Πολιτικής

Στην υποχρεωτική φοίτηση

- Τα θεμέλια δεξιοτήτων αυτοδιαχείρισης σταδιοδρομίας (για παράδειγμα, λήψης αποφάσεων, αυτοεκτίμησης, αυτοπεποίθησης) θέτονται σε μικρή ηλικία. Ωστόσο, η εκπαίδευση και η συμβουλευτική σταδιοδρομίας στην πρωτοβάθμια φοίτηση είναι περιορισμένες ή δεν υπάρχουν και είναι λίγη η συστηματική παροχή υπηρεσιών για την εξερεύνηση του επαγγελματικού χώρου.
- Οι νέοι χρειάζεται να πραγματοποιήσουν ομαλή μετάβαση από την πρωτοβάθμια εκπαίδευση στα πρώτα έτη της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης: οι επιλογές τους στο σημείο αυτό έχουν μεγάλες επιπτώσεις στην κατοπινή εκπαίδευση και τις εργασιακές επιλογές τους. Η συμβουλευτική σταδιοδρομίας χρειάζεται να γίνει μέρος της διαδικασίας που θα τους βοηθήσει να πραγματοποιήσουν ομαλή μετάβαση.
- Η εκπαίδευση και η συμβουλευτική σταδιοδρομίας εμφανίζεται όλο και περισσότερο στη διδακτέα ύλη της μέσης εκπαίδευσης πρώτου κύκλου, είτε ως ξεχωριστό μάθημα είτε συμπεριλαμβανόμενη σε άλλο μάθημα. Ωστόσο, συμπεριλαμβάνεται με πολύ διαφοροποιημένους τρόπους και κατά καιρούς αυτοί φαίνονται να είναι σχεδιασμένοι ώστε να ταιριάζουν στις ανάγκες οργάνωσης του σχολείου περισσότερο παρά στις ανάγκες επαγγελματικής εξέλιξης του μαθητή. Συχνά η εκπαίδευση σταδιοδρομίας είναι ελάχιστα συνδεδεμένη με την ευρύτερη διδακτέα ύλη του σχολείου.
- Στη μέση εκπαίδευση πρώτου κύκλου η προσωπική συμβουλευτική σταδιοδρομίας συχνά προσανατολίζει τους μαθητές σε βασικά σημεία λήψης αποφάσεων (όταν επιλέγουν μαθήματα, πριν το τέλος της υποχρεωτικής φοίτησης, κατά τη μετάβαση στο ανώτερο επίπεδο εκπαίδευσης ή στην εργασία). Ωστόσο, συχνά όσοι υποβάλλονται σε προσωπικές συνεντεύξεις δεν επιλέγονται με βάση τις προσδιοριζόμενες ανάγκες τους (για παράδειγμα, χαμηλή επαγγελματική ωριμότητα, ετοιμότητα για λήψη αποφάσεων).

Στη φοίτηση μέσης ανώτερης εκπαίδευσης

- Συχνά εικάζεται ότι οι μαθητές μέσης ανώτερης εκπαίδευσης έχουν κάνει συγκεκριμένες εκπαιδευτικές και επαγγελματικές επιλογές και ότι δεν χρειάζονται περαιτέρω υποστήριξη. Η εικασία αυτή γίνεται ειδικά για τους μαθητές που έχουν ακολουθήσει επαγγελματική εκπαίδευση. Σε πολλές χώρες δέχονται σημαντικά λιγότερη επαγγελματική βοήθεια από τους μαθητές που έχουν ακολουθήσει γενική εκπαίδευση. Αυτό λαμβάνει ελάχιστα υπόψη την αυξανόμενη ευελιξία που περιλαμβάνεται στα προγράμματα επαγγελματικής αγωγής της μέσης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ή το ευρύ φάσμα επαγγελματικών επιλογών και εργασιών που μπορεί να απορρέουν από το γενικό σχεδιασμό της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.
- Στα πλαίσια της γενικής εκπαίδευσης οι σύμβουλοι σταδιοδρομίας συχνά ξοδεύουν ουσιαστικό χρόνο για να προετοιμάσουν τους μαθητές να επιλέξουν και να διαγωνιστούν για τις θέσεις στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Αυτό μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα τη λήψη ελάχιστης βοήθειας όσον αφορά όσους δεν σκοπεύουν να ακολουθήσουν την τριτοβάθμια εκπαίδευση. Μπορεί, επίσης, να οδηγήσει στο να λαμβάνονται ελάχιστα υπόψη οι επιπτώσεις στην απασχόληση και την αγορά εργασίας λόγω συγκεκριμένων επιλογών, για φοίτηση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Ζητήματα που ισχύουν σε όλα τα επίπεδα φοίτησης

- Όσοι παρέχουν υπηρεσίες εκπαίδευσης και συμβουλευτικής σταδιοδρομίας σε σχολεία συχνά έχουν ελλιπή εξειδίκευση.

- Όσοι παρέχουν εξειδικευμένη συμβουλευτική και υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας σε σχολεία συχνά δεν είναι εξειδικευμένοι στην συμβουλευτική σταδιοδρομίας. Πολύ συχνά συνδυάζουν τη συμβουλευτική σταδιοδρομίας με άλλους ρόλους: τη διδασκαλία άλλων σχολικών μαθημάτων, την παροχή συμβουλευτικής και επαγγελματικού προσανατολισμού σε προσωπικά προβλήματα και δυσκολίες φοίτησης.
- Ο αριθμός των απασχολούμενων στην παροχή εκπαίδευσης και συμβουλευτικής σταδιοδρομίας στα σχολεία συχνά δεν είναι αρκετός για την κάλυψη των αναγκών και της ζήτησης των μαθητών.
- Συχνά οι υπηρεσίες συνεχίζουν να παρέχονται ευρέως σε ατομικό επίπεδο, ακολουθώντας το πρότυπο της προσωπικής επαφής. Αυτό μειώνει τη δυνατότητα της υπηρεσίας να ανταποκριθεί στις ανάγκες όλων των μαθητευόμενων.
- Συχνά οι σύμβουλοι σταδιοδρομίας δεν διαθέτουν τους πόρους που χρειάζονται για να κάνουν σωστά τη δουλειά τους: έναν ιδιωτικό χώρο όπου μπορούν να διεξάγονται οι συνεντεύξεις των μαθητών, βιβλιοθήκη με συνεχώς ενημερωμένη επαγγελματική πληροφόρηση, υπολογιστή, πρόσβαση σε τηλέφωνο, γραμματειακή υποστήριξη.
- Πολλές σχολικές υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας έχουν ισχυρούς δεσμούς με τον επαγγελματικό χώρο:
  - Το διδακτικό προσωπικό γνωρίζει ελάχιστα για την αγορά εργασίας και τι εμπεριέχεται σε διαφορετικά είδη εργασίας
  - Υπάρχει ελάχιστη επαφή με τις δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης
  - Οι μαθητές έχουν ελάχιστες ή δεν έχουν καθόλου ευκαιρίες να αποκτήσουν εργασιακή εμπειρία
  - Λίγοι εργοδότες καλούνται σε σχολεία για να μιλήσουν στους μαθητές
  - Οι γονείς έχουν ελάχιστη ανάμιξη στα προγράμματα επαγγελματικού προσανατολισμού, και
Δεν διεξάγονται «ημέρες καριέρας» στις οποίες ομάδες εργοδοτών βρίσκονται σε ένα μέρος για να παράσχουν πληροφόρηση στους μαθητές.
- Η εκπαίδευση και συμβουλευτική σταδιοδρομίας συχνά θεωρούνται ευθύνη μόνο του προσωπικού που εξειδικεύεται στη συμβουλευτική σταδιοδρομίας και όχι κοινή ευθύνη όλων των μελών του διδακτικού προσωπικού.
- Ελάχιστες υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας έχουν διαμορφώσει μεθόδους προσέγγισης που στοχεύουν στο να βοηθηθούν οι μαθητές στην ανάπτυξη επιχειρηματικού πνεύματος και δεξιοτήτων. Έτσι, τείνουν να εστιάζουν στον προσανατολισμό σε μισθωτή απασχόληση και όχι σε αυτο-απασχόληση.
- Οι σχολικές υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας δεν ελέγχονται και οι δέκτες έχουν ελάχιστες ευκαιρίες να εκφράσουν την ικανοποίηση ή μη ικανοποίηση ως προς τις παρεχόμενες υπηρεσίες. Δεν γίνεται συλλογή δεδομένων για το βαθμό ικανοποίησης του μαθητή, του δασκάλου, του γονέα ή του εργοδότη σε σχέση με την παρεχόμενη υπηρεσία.

Ζητήματα Πολιτικής που χρειάζεται να απαντηθούν

- Πόσο νωρίς θα πρέπει να ξεκινούν τα προγράμματα αγωγής σταδιοδρομίας στην υποχρεωτική φοίτηση; Κατά τη διάρκεια μέσης εκπαίδευσης πρώτου κύκλου; Για πόσο χρονικό διάστημα θα πρέπει να συνεχίζονται; Έως το τέλος της υποχρεωτικής φοίτησης ή και στην ανώτερη μέση εκπαίδευση; Υπάρχουν ιδιαίτερα προβλήματα ως προς τη διασφάλιση ότι όλοι οι μαθητές δέχονται τη βοήθεια που χρειάζονται; Πώς μπορούν οι πολιτικές να διασφαλίσουν ότι οποιαδήποτε τέτοια προβλήματα μπορούν να ξεπεραστούν; Όπου υπάρχουν επιλογές γενικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης στα κρατικά σχολικά συστήματα, πώς μπορούν οι τακτικές να διασφαλίσουν ότι οι μαθητές που κάνουν την επιλογή τους δέχονται το είδος των προγραμμάτων σχολικού επαγγελματικού προσανατολισμού που χρειάζονται;

- Θα πρέπει το πρόγραμμα αγωγής σταδιοδρομίας να αποτελεί ξεχωριστό μάθημα της διδακτέας ύλης ή θα πρέπει να ενσωματώνεται σε άλλα μαθήματα; Ποιες είναι οι επιπτώσεις κάθε επιλογής για την ποιότητα του προγράμματος και τους πόρους; Εάν αποτελεί ξεχωριστό μάθημα, χρειάζεται να υπάρχει συσχέτιση με άλλα μαθήματα; Εάν δεν αποτελεί ξεχωριστό μάθημα, με ποιον τρόπο θα πρέπει να συντονιστεί η παροχή της; Ποιοι θα πρέπει να είναι οι στόχοι της; Ποιο θα πρέπει να είναι το περιεχόμενό της; Ποιοι θα πρέπει να τη διδάσκουν και τι εξειδίκευση χρειάζονται;
- Στα πλαίσια του συνολικού σχολικού προγραμματισμού, ποια θα πρέπει να είναι η ισορροπία μεταξύ των μαθημάτων αγωγής σταδιοδρομίας, προσωπικών συνεντεύξεων και ευκαιριών εξερεύνησης και δοκιμής του επαγγελματικού χώρου; Ποιοι θα πρέπει να προορίζονται για προσωπικές συνεντεύξεις και πότε θα πρέπει αυτές να διεξάγονται;
- Ποια ειδική παροχή, εάν υπάρχει, χρειάζεται να διαμορφωθεί ώστε να βοηθήσει τους μαθητές με ειδικές ανάγκες και αυτούς που είναι πιθανόν να εγκαταλείψουν πρόωρα το σχολείο;
- Τι ανάμειξη προσωπικού απαιτείται για την παροχή ενός εκτενούς προγράμματος αγωγής σταδιοδρομίας; Ποιοι θα πρέπει να συντονίζουν κάθε συνολικό σχολικό πρόγραμμα αγωγής σταδιοδρομίας; Ποια ισορροπία χρειάζεται να υπάρχει μεταξύ των δασκάλων εξειδικευμένης κατάρτισης που εργάζονται στα προγράμματα αγωγής σταδιοδρομίας με μερική απασχόληση και αυτών που εργάζονται με πλήρη απασχόληση; Θα πρέπει η συμβουλευτική σταδιοδρομίας να αποτελεί ξεχωριστό ρόλο στα σχολικά πλαίσια ή να συνδυάζεται με άλλες λειτουργίες, όπως η προσωπική συμβουλευτική; Τι εξωτερική υποστήριξη χρειάζεται: από τις υπηρεσίες δημόσιας απασχόλησης, από τα μέλη των κοινοτήτων, από τους εργοδότες, από τους αποφοίτους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης; Ποια προγράμματα εξειδίκευσης χρειάζεται να προστεθούν για αυτό το προσωπικό εκτός σχολείου; Χρειάζονται ειδικά συμβόλαια ή συμφωνητικά, σε εθνικό ή τοπικό επίπεδο για την υποστήριξη του ρόλου των εξωτερικών συντελεστών;
- Ποιους ειδικούς πόρους χρειάζεται κάθε σχολείο για την εξασφάλιση της επιτυχούς εφαρμογής των προγραμμάτων αγωγής σταδιοδρομίας (χώρος γραφείου, επαγγελματική πληροφόρηση σταδιοδρομίας, χρόνος δασκάλου, ΤΠΕ);
- Όπου είναι αποκεντρωμένη η σχολική χρηματοδότηση, ποιοι χειρισμοί χρειάζονται ώστε να είναι βέβαιο ότι οι μαθητές δέχονται επαρκή εκπαίδευση και συμβουλευτική σταδιοδρομίας, ότι τα προγράμματα αναβαθμίζουν συνεχώς την ποιότητά τους στα σχολεία και τις διάφορες περιοχές, και ότι επαρκείς πόροι είναι αφιερωμένοι στην εκπαίδευση και συμβουλευτική σταδιοδρομίας;
- Με ποιον τρόπο θα πρέπει τα σχολικά προγράμματα σταδιοδρομίας να παρακολουθούνται και να αξιολογούνται; Ποιοι τύποι δεδομένων χρειάζεται να συλλέγονται σε κεντρικό ή εθνικό επίπεδο ώστε να βοηθήσουν στο σχεδιασμό των πολιτικών;

Ενδεικτικές Επιλογές Πολιτικής

- Διεξαγωγή κρατικής έρευνας για τα σχολικά προγράμματα αγωγής σταδιοδρομίας και επαγγελματικού προσανατολισμού ώστε να διαπιστωθούν τα κενά στην παροχή των υπηρεσιών και τα επίπεδα και τα είδη φυσικών, ανθρωπινων και οικονομικών πόρων που χρησιμοποιούνται για τα προγράμματα αυτά.
- Διεξαγωγή εθνικών και τοπικών συσκέψεων με σχολικούς διευθυντές, εργοδότες, γονείς και μαθητές για τις ανάγκες αγωγής σταδιοδρομίας και επαγγελματικού προσανατολισμού στα σχολεία. Αναζήτηση, κατά τις συσκέψεις αυτές, απόψεων σε ζητήματα όπως το επιθυμητό επίπεδο παροχής υπηρεσιών, ο τρόπος με τον οποίο θα μπορούσαν να προσδιορίζονται και να εφαρμόζονται τα μαθητικά δικαιώματα, ο τρόπος με τον οποίο μπορεί να εξασφαλισθεί η συνεκτικότητα και η ποιότητα.
- Διερεύνηση της ικανοποίησης των μαθητών ως προς τα σχολικά προγράμματα αγωγής σταδιοδρομίας και επαγγελματικού προσανατολισμού. Κατά την ανάλυση των αποτελεσμάτων της έρευνας θα πρέπει να διασφαλίζεται ότι το επίπεδο ικανοποίησης διερευνάται σε συνάρτηση με παράγοντες όπως το φύλο, οι σχολικές επιδόσεις και το είδος της κατεύθυνσης ή του προγράμματος.

- Διεξαγωγή τακτικών εθνικών, περιφερειακών, τοπικών και τομεακών συσκέψεων με εργοδότες και φορείς της αγοράς εργασίας ώστε να βοηθηθεί η διασφάλιση ότι οι εξελίξεις της αγοράς εργασίας αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των σχολικών προγραμμάτων αγωγής σταδιοδρομίας
- Διερεύνηση του ποσοστού χρήσης και της ικανοποίησης των μαθητών από το υλικό επαγγελματικής πληροφόρησης που χρησιμοποιείται στα σχολικά πλαίσια. Χρήση των αποτελεσμάτων της έρευνας για τη βελτίωση της ποιότητας του υλικού.
- Όπου υπάρχουν κενά στην παροχή υπηρεσιών σταδιοδρομίας, ανάπτυξη και αξιολόγηση πιλοτικών προγραμμάτων ως βάση ευρύτερων κρατικών προγραμμάτων. Όπου παρέχεται ατομική συμβουλευτική σταδιοδρομίας από μη ειδικευόμενο προσωπικό (για παράδειγμα, από δασκάλους σε μη μόνιμη βάση ή από γενικούς σχολικούς συμβούλους ή ψυχολόγους παράλληλα με προσωπική συμβουλευτική), ανάπτυξη και αξιολόγηση ενός πιλοτικού προγράμματος στο οποίο η υπηρεσία θα παρέχεται από ειδικευόμενο προσωπικό συμβουλευτικής σταδιοδρομίας.
- Ανάπτυξη κατευθυντήριων γραμμών για το φυσικό χώρο και τους πόρους που χρειάζονται ώστε να διασφαλισθεί ένα αποτελεσματικό πρόγραμμα αγωγής σταδιοδρομίας και επαγγελματικού προσανατολισμού στα σχολεία.
- Δημιουργία ενός κρατικού οργανισμού, ως αποτέλεσμα της συνεργασίας μεταξύ εκπαιδευτικών φορέων και εργοδοτών, που να μπορεί να υποστηρίξει τα σχολεία στο να παρέχουν προγράμματα εργασιακής εμπειρίας, συμπεριλαμβανομένης της διασφάλισης ότι ο εργοδότης θα βοηθήσει στην απόκτηση εργασιακής εμπειρίας, και στην ανάπτυξη και παρακολούθηση των κατευθυντήριων γραμμών για σχολεία και εργοδότες ώστε να διασφαλίζεται η ποιότητα των προγραμμάτων.
- Διεξαγωγή κρατικής επιθεώρησης για τις ανάγκες σε αρχική και ενδοϋπηρεσιακή κατάρτιση του προσωπικού που παρέχει αγωγή σταδιοδρομίας και επαγγελματικό προσανατολισμό στα σχολεία.
- Ανάπτυξη κρατικών κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με τα είδη αποτελεσμάτων που τα σχολικά προγράμματα αγωγής σταδιοδρομίας και επαγγελματικού προσανατολισμού θα πρέπει να επιτύχουν. Χρήση αυτών των αποτελεσμάτων για την παρακολούθηση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας των σχολικών προγραμμάτων. Διασφάλιση ότι οι γονείς και οι τοπικοί εργοδότες ενημερώνονται για τα αποτελέσματα των αξιολογήσεων που διεξάγονται χρησιμοποιώντας αυτές τις μετρήσεις.
- Διεξαγωγή τακτικών ερευνών σχετικά με τους προορισμούς εκπαίδευσης και αγοράς εργασίας όσων εγκαταλείπουν το σχολείο. Διασφάλιση ότι τα σχολεία λαμβάνουν όχι μόνο συγκεντρωτικά κρατικά αποτελέσματα, αλλά και αποτελέσματα για τους δικούς τους μαθητές.

Παραδείγματα Αποτελεσματικής Αντιμετώπισης

- *Το προσανατολισμένο στη συμβουλευτική σταδιοδρομίας σχολείο στα επίπεδα πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης:* Στον Καναδά (Κεμπέκ), τα σχολεία ενθαρρύνονται προς την ανάπτυξη της ιδέας του προσανατολισμένου στη συμβουλευτική σταδιοδρομίας σχολείου (l'école orientante). Ο προσωπικός και επαγγελματικός σχεδιασμός καθορίζεται ως ένας από τους πέντε ευρείς τομείς εκμάθησης καθ' όλη τη διάρκεια της φοίτησης. Σκοπός είναι η παροχή υποστήριξης για την ανάπτυξη της ταυτότητας των μαθητών στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση και η συμβουλευτική στον επαγγελματικό σχεδιασμό καθ' όλη τη διάρκεια της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Αυτό συνδέεται με τη διασφάλιση ότι οι μαθητές κατανοούν τη χρησιμότητα των σπουδών τους (γλώσσες, μαθηματικά, επιστήμες, και ούτα καθεξής) και τον λόγο για τον οποίο τις ακολουθούν. Για την εφαρμογή της ιδέας αυτής, αυξάνεται ο αριθμός των όσων ειδικεύονται, με τίτλους σπουδών, στη συμβουλευτική σταδιοδρομίας. Επιπλέον, προωθείται η ενεργητική συσχέτιση όλων των φορέων, πρώτα με ενθάρρυνση της συζήτησης και συνεργασίας μεταξύ των δασκάλων και του προσωπικού συμβουλευτικής σταδιοδρομίας και στη συνέχεια με ανάπτυξη συνεργασιών με τους γονείς και την κοινότητα. Στα σχολεία είναι επιτρεπτή αρκετή ευελιξία όσον αφορά στον προσδιορισμό του τι είναι ένα προσανατολισμένο στη συμβουλευτική σταδιοδρομίας σχολείο, στα πλαίσια των γενικών παραμέτρων παροχής υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας.

- **Συστήματα χαρτοφυλακίων:** Κάποιες χώρες έχουν αναπτύξει στρατηγικές για να βοηθήσουν τους μαθητές να αφομοιώσουν τις εργασιακές γνώσεις, τις δεξιότητες και τις συμπεριφορές, που έχουν μάθει από διαφορετικούς δασκάλους. Αυτό περιλαμβάνει τη χρήση χαρτοφυλακίων, όπου οι μαθητές καταγράφουν τις επαγγελματικές γνώσεις και εμπειρίες τους. Ένα τέτοιο χαρτοφυλάκιο αναφέρεται ως ‘εργασιακό διαβατήριο’ (Αυστρία), ‘εκπαιδευτικό ημερολόγιο’ (Δανία), και ‘διαβατήριο επαγγελματικών επιλογών’ (Γερμανία). Μπορεί να βοηθήσει τους μαθητές να διαχειρίζονται όσα μαθαίνουν και να βλέπουν τη σχέση τους με τα επαγγελματικά τους σχέδια.
- **Δημιουργώντας γέφυρες με τον επαγγελματικό χώρο:** Ποικιλία πρωτοβουλιών που περιλαμβάνουν ‘εργασιακές εμπειρίες’, ‘εργασιακές δοκιμές’, ‘εργασιακή παρακολούθηση’ και ‘εργασιακές επισκέψεις’ είναι δυνατόν να οργανωθούν ώστε να βοηθήσουν τους μαθητές να αναπτύξουν τη διορατικότητά τους εντός του επαγγελματικού χώρου και το δικό τους επαγγελματικό προσανατολισμό. Στη Γερμανία, οι διερευνητικές επισκέψεις σε επιχειρήσεις αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της συμβουλευτικής σταδιοδρομίας και γενικά περιλαμβάνουν στοιχεία εργασιακής εμπειρίας. Οι εταιρίες εκτιμούν αυτή τη μορφή επαφής με τα σχολεία. Οι πρακτικές ασκήσεις συνήθως διαρκούν από μία έως τρεις εβδομάδες, οι οδηγοί εκπαίδευσης και το υλικό υποστήριξης αναπτύσσεται ώστε να υποστηρίξει την πρακτική άσκηση, την προετοιμασία και την παρακολούθηση της προόδου στα σχολεία. Υπάρχει εκτεταμένη παροχή υπηρεσιών σε θέματα υγιεινής και ασφάλειας για νομικούς και ασφαλιστικούς λόγους. Σε μερικές περιπτώσεις, οι περίοδοι πρακτικής άσκησης μπορούν να διεξαχθούν σε άλλες Ευρωπαϊκές χώρες.
- **Η συμβουλευτική σταδιοδρομίας ως ευθύνη εκπαιδευτικής ύλης όλων των μελών του σχολικού προσωπικού:** Στη Φινλανδία, οι δάσκαλοι και οι λοιποί συνεργάτες κατέχουν μία περιγραφή της λειτουργίας των δραστηριοτήτων που έχουν αναλάβει ώστε να είναι εγγυημένη η παροχή των υπηρεσιών. Αυτό διασφαλίζει τη βελτίωση της παροχής υπηρεσιών κατώτερου επιπέδου, καθώς ταυτόχρονα προωθείται η θεσμική ευθύνη για την εκπαίδευση και συμβουλευτική σταδιοδρομίας σε σχολικό επίπεδο.
- **Διασφάλιση ότι το προσωπικό συμβουλευτικής σταδιοδρομίας χρησιμοποιεί άτομα που έχουν γνώση του επαγγελματικού χώρου:** Αρχικές χώρες ενθαρρύνουν τα σχολεία να αναπτύξουν συνεργασίες για την παροχή υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας. Συχνά τέτοιες συνεργασίες περιλαμβάνουν τη ζήτηση από σημαντικούς φορείς – όπως οι γονείς, οι απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και οι εκπρόσωποι της επιχειρηματικής κοινότητας, τα εργατικά σωματεία και μη κυβερνητικοί οργανισμοί – να εισαχθούν στο πρόγραμμα αγωγής σταδιοδρομίας. Σε μερικές περιπτώσεις, το σχολείο μεταβιβάζει ένα μέρος της ευθύνης για τη συμβουλευτική σταδιοδρομίας σε κάποιο εξωτερικό φορέα, τον οποίο θεωρεί ότι βρίσκεται πιο κοντά στον επαγγελματικό χώρο. Τέτοιου είδους εξωτερική παροχή υπηρεσιών θα πρέπει να θεωρείται περισσότερο ως συμπλήρωμα παρά ως υποκατάστατο των υπηρεσιών που παρέχονται στο σχολείο. Σε τέτοιες περιπτώσεις είναι επιθυμητό ένα επίσημο συμβόλαιο συνεργασίας (όπως, λόγω χάρη, είναι το Γερμανικό πρότυπο).

ΑΓΩΓΗ ΣΤΑΔΙΟΔΡΟΜΙΑΣ ΣΕ ΟΜΑΔΕΣ ΝΕΩΝ ΥΨΗΛΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ

Θέματα Πολιτικής

- Σε μερικές χώρες, οι υπηρεσίες που σχεδιάζονται για τη γρήγορη επανένταξη στη μάθηση και την εργασία όσων εγκαταλείπουν το σχολείο είναι ελλιπείς. Όπου υπάρχουν αυτές οι υπηρεσίες για νέους που έχουν εγκαταλείψει πρόωρα το σχολείο, η συμβουλευτική σταδιοδρομίας δεν αποτελεί πάντοτε μέρος αυτών.
- Μία πρόκληση για τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής είναι η διασφάλιση ότι η συμβουλευτική σταδιοδρομίας αποτελεί μέρος των κοινοτικών υπηρεσιών που προορίζονται για όσους εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο. Οι υπηρεσίες αυτές χρειάζεται να σχεδιάζονται με τέτοιο τρόπο ώστε οι δέκτες να είναι ισότιμοι με το προσωπικό που εργάζεται σε αυτές και να αισθάνονται άνετα σε αυτές. Μία σχετική πρόκληση είναι η ανάπτυξη της δυνατότητας των κοινοτήτων με υψηλά επίπεδα πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου να βοηθούν όσους είναι πιθανόν να εγκαταλείψουν το σχολείο να μείνουν σε αυτό, ή εάν έχουν εγκαταλείψει το σχολείο να τους βοηθήσουν να επανενταχθούν στην εκπαίδευση.
- Οι σχολικές υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας συχνά δεν έχουν αποτελέσει μέρος των στρατηγικών πρόληψης της πρόωρης σχολικής εγκατάλειψης, ειδικά από νέους που βρίσκονται σε ομάδες που κινδυνεύουν με κοινωνικό αποκλεισμό. Μία πρόκληση για τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής είναι η διασφάλιση ότι η συμβουλευτική σταδιοδρομίας αποτελεί μέρος των σχολικών στρατηγικών για τον εντοπισμό και τη βοήθεια των νέων που εγκαταλείπουν το σχολείο πρόωρα ή χωρίς προσόντα: να τους βοηθήσουν να βρουν κάποιο νόημα παραμονής στο σχολείο ή να διαμορφώσουν άριστες στρατηγικές οι οποίες θα τους παρέχουν τη δυνατότητα να επιστρέψουν στη μάθηση και να ολοκληρώσουν επιτυχώς τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και κατάρτιση. Όπου δεν υπάρχει τέτοιο είδος προγραμμάτων, μία ευρύτερη πρόκληση είναι η εργασία με τους εκπαιδευτικούς για τη δημιουργία τους.

Ζητήματα Πολιτικής που χρειάζεται να απαντηθούν

- Όπου δεν υπάρχουν προγράμματα στα σχολεία για τον εντοπισμό και τη βοήθεια όσων εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο, ποια επιχειρήματα μπορούν να χρησιμοποιήσουν οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής συμβουλευτικής σταδιοδρομίας για να βοηθήσουν στη δημιουργία τους; Τι είδους συμβουλευτική σταδιοδρομίας θα πρέπει να παρέχεται σε όσους είναι πιθανόν να εγκαταλείψουν το σχολείο πρόωρα, και με ποιον τρόπο; Θα πρέπει να παρέχεται ως μέρος της εκπαιδευτικής ύλης ή να προστίθεται σε αυτήν; Θα πρέπει να παρέχεται από εσωτερικό ή εξωτερικό προσωπικό ή και από τα δύο; Θα πρέπει να περιλαμβάνει πρόγραμμα εργασιακής εμπειρίας εκτός του σχολικού περιβάλλοντος;
- Τι είδους κατάρτιση και δεξιότητες χρειάζεται να αναπτύξουν οι Σύμβουλοι σταδιοδρομίας για τους νέους που εγκαταλείπουν το σχολείο πρόωρα ή είναι μέλη ομάδων υψηλού κινδύνου; Οι υπάρχοντες σύμβουλοι έχουν τις ικανότητες αυτές (για παράδειγμα, εάν παραπέμπουν σωστά τους χρήστες σε άλλες υπηρεσίες και σε συνεργασία με διατομεακές ομάδες); Με ποιον τρόπο θα πρέπει το προσωπικό του σχολείου και το προσωπικό της συμβουλευτικής σταδιοδρομίας να συνεργάζεται με το εξωσχολικό προσωπικό όπως οι εργαζόμενοι με τη νεολαία, οι κοινωνικοί λειτουργοί, οι κοινοτικοί λειτουργοί και άλλοι ενήλικες για το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα και για τους δύο;
- Οι κοινοτικές υπηρεσίες για όσους εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο παρέχουν επαρκείς υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας ως μέρος ενός ευρέος φάσματος εξατομικευμένης βοήθειας;
- Τι είδους επαγγελματική κατάρτιση παρέχεται στα προγράμματα δεύτερης ευκαιρίας για όσους εγκαταλείπουν πρόω-

ρα το σχολείο; Με ποιο τρόπο ενσωματώνεται η συμβουλευτική σταδιοδρομίας στα προγράμματα αυτά; Ποιο θα πρέπει να είναι το περιεχόμενό της; Με ποιο τρόπο θα πρέπει να παρέχεται και από ποιους και πότε;

Ενδεικτικές Επιλογές Πολιτικής

- Η συμβουλευτική σταδιοδρομίας για όσους πιθανόν εγκαταλείπουν το σχολείο πρόωρα χρειάζεται να γίνει προτεραιότητα των επιχορηγήσεων για τα προγράμματα συμβουλευτικής σταδιοδρομίας στα σχολεία. Να υπάρχει συνεργασία με τους διευθυντές εκπαιδευτικών συστημάτων και τις σχολικές αρχές ώστε να καταφανεί η αξία των στρατηγικών πρόωρης παρέμβασης για την εύρεση πιθανών μαθητών που θα εγκαταλείπουν το σχολείο, καθώς και ο ρόλος που η αγωγή σταδιοδρομίας και ο επαγγελματικός προσανατολισμός μπορούν να παίξουν σε τέτοιου είδους στρατηγικές.
- Βελτίωση της αρχικής και ενδο-υπηρεσιακής κατάρτισης των σχολικών διευθυντών, των δασκάλων και όσων ασχολούνται με τη συμβουλευτική σταδιοδρομίας ώστε να προσανατολιστούν στους τρόπους με τους οποίους μπορούν να ενσωματώσουν τη συμβουλευτική σταδιοδρομίας σε προγράμματα για να βοηθήσουν όσους είναι πιθανόν να εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο.
- Χρήση των μέτρων ευαισθητοποίησης της Κοινότητας (που παρέχονται όπου συναθροίζονται οι νέοι) και παροχή εργασιών μέσω σημαντικών ενηλίκων που βρίσκονται σε καθημερινή επαφή με τους νέους για την παροχή συμβουλευτικής σταδιοδρομίας σε ομάδες νέων υψηλού κινδύνου.
- Διασφάλιση ότι τα προγράμματα κατάρτισης για τους συμβούλους σταδιοδρομίας τους δίνουν τη δυνατότητα να αναπτύξουν τις δεξιότητες που χρειάζονται ώστε να εργαστούν με νέους σε ομάδες υψηλού κινδύνου και με όσους εγκαταλείπουν πρόωρα την εκπαίδευση. Τέτοιες δεξιότητες περιλαμβάνουν διασύνδεση μέσω δικτύου, συνεργασία με σημαντικούς ενήλικες και φορείς, παραπομπές και ομαδική εργασία.
- Διασφάλιση ότι κάθε μαθητής που εγκαταλείπει το σχολείο έχει ένα προσωπικό σχέδιο δράσης για περαιτέρω μάθηση, εργασία και άλλους στόχους ζωής.
- Διασφάλιση ότι τα σχολεία αναλαμβάνουν τη μετέπειτα παρακολούθηση όσων εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο, παρέχοντας βοήθεια συμβουλευτικής σταδιοδρομίας όπου ζητείται αυτή και όπου είναι δυνατή, έως και δύο έτη αφότου ο μαθητής έχει φύγει από το σχολείο.
- Διαμόρφωση στρατηγικών πρόωρης παρέμβασης, που περιλαμβάνουν δουλειά με την οικογένεια και μέσω αυτής, κατ'οίκον συναντήσεις μαζί τους και οργάνωση δραστηριοτήτων, όπως οι όμιλοι για την εργασία για το σπίτι.

Παραδείγματα Αποτελεσματικής Αντιμετώπισης

- *Ολοκληρωμένη υπηρεσία παροχών στη Σκανδιναβία:* Οι πιο επιτυχημένες πολιτικές αντιμετώπισης σε ομάδες νέων υψηλού κινδύνου και των μαθητών που εγκαταλείπουν την εκπαίδευση τείνουν να βρίσκονται στη Σκανδιναβία (μολονότι στοιχεία αυτής της προσέγγισης μπορούν να βρεθούν και σε άλλες Ευρωπαϊκές χώρες). Οι πολιτικές αυτές έχουν υιοθετήσει μία εξατομικευμένη προσέγγιση στην οποία η προσωπική, η εκπαιδευτική και η επαγγελματική συμβουλευτική είναι συνυφασμένες με μια σειρά άλλων προσωπικών, εκπαιδευτικών και επαγγελματικών υπηρεσιών: για παράδειγμα, βοήθεια στην υγεία και τη στέγαση, σειρά μαθημάτων εκπαίδευσης, κατάρτιση σε τεχνικές εύρεσης εργασίας, ανάπτυξη αυτοπεποίθησης, εκμάθηση μέσω πρακτικής, ή σύντομες περιόδους επιδοτούμενης απασχόλησης. Αυτό απαιτεί στενή συνεργασία μεταξύ του προσωπικού συμβουλευτικής σταδιοδρομίας ενός φάσματος άλλων εργαζομένων. Για όσους εγκαταλείπουν το σχολείο, οι πρωτοβουλίες αυτές συνδυάζουν την πρόωση παρέμβαση, την αμοιβαία υποχρέωση και τον ατομικό σχεδιασμό δράσης, με τη συμβουλευτική σταδιοδρομίας να αποτελεί σημαντικό στοιχείο της διαδικασίας.
- *Δήμοι που υιοθετούν μέτρα πρόληψης στη Δανία:* Οι δήμοι της Δανίας είναι υποχρεωμένοι από το νόμο να έρχονται σε επαφή με τους νέους που έχουν εγκαταλείψει την εκπαίδευση σε τουλάχιστον δύο περιπτώσεις, ένα χρόνο πριν φτά-

- σουν στην ηλικία των 19. Κάποιοι δήμοι επεκτείνουν το σύστημα πέρα από το όριο αυτό. Σε μερικές περιπτώσεις, η εργασία αυτή γίνεται από συμβούλους σχολικού επαγγελματικού προσανατολισμού. Από την ηλικία των 18, οι νέοι αυτοί έχουν το δικαίωμα περιορισμένης οικονομικής υποστήριξης, αλλά μόνο εφόσον αναπτύσσουν και εφαρμόζουν σχέδια δράσης σε συνεργασία με τις υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας νέων. Το επίκεντρο είναι η προσέγγιση αμοιβαίας υποχρέωσης που σχεδιάζεται ώστε να τους βοηθήσει να διεκδικήσουν τα δικαιώματά τους για συμμετοχή στην εκπαίδευση και κατάρτιση.
- *Το πρόγραμμα προσέγγισης της νεολαίας στην Ιρλανδία:* Αυτό προορίζεται για τους άνεργους νέους, αρκετοί εκ των οποίων έχουν εγκαταλείψει το σχολείο πρόωρα. Ατομικά προγράμματα εντοπίζονται σε ποικίλες εγκαταστάσεις: κέντρα που χρηματοδοτούνται από τοπικές Επιτροπές Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κοινοτικά Εργαστήρια Κατάρτισης, χρηματοδοτούμενα από την Υπηρεσία Κατάρτισης και Απασχόλησης και Κέντρα Κατάρτισης Περιοδευόντων Αντιπροσώπων. Στο πρόγραμμα, τα προσωπικά, κοινωνικά, εκπαιδευτικά και επαγγελματικά προβλήματα που βιώνουν αρκετοί συμμετέχοντες δείχνουν ότι οι η συμβουλευτική και ο επαγγελματικός προσανατολισμός συχνά αποτελούν ένα σημαντικό μέρος του ρόλου όσων διδάσκουν στο πρόγραμμα. Πιλοτικά προγράμματα έχουν δημιουργηθεί για να καταρτιστούν σε δεξιότητες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας. Επιπλέον, μια υπηρεσία συμβουλευτικής σταδιοδρομίας παρέχεται σε κάθε πρόγραμμα από εξειδικευμένο προσωπικό, σε βάση μερικής απασχόλησης: σε αυτούς συμπεριλαμβάνεται προσωπικό από την Εταιρεία Κατάρτισης και Απασχόλησης.

4

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΣΤΑΔΙΟΣΡΟΜΙΑΣ ΣΤΗΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Θέματα Πολιτικής

- Υπάρχει ελάχιστη ή καθόλου συμβουλευτική σταδιοδρομίας διαθέσιμη για τους φοιτητές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Συχνά, οι υπηρεσίες παρουσιάζουν αδυναμίες, με τους φοιτητές να μην έχουν τη δυνατότητα πρόσβασης σε μια σειρά υπηρεσιών που απαιτούνται για τη λήψη σωστών εκπαιδευτικών και επαγγελματικών αποφάσεων.
- Υπάρχει έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού για την κάλυψη των αναγκών επαγγελματικής εξέλιξης και συμβουλευτικής σταδιοδρομίας των φοιτητών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.
- Το σημείο εστίασης των υπηρεσιών που υπάρχουν είναι συχνά περιορισμένου εύρους, και συνήθως η συμβουλευτική σταδιοδρομίας επικεντρώνεται σε θέματα προσωπικής ή εκπαιδευτικής φύσης. Λίγη προσοχή δίνεται στην επαγγελματική εξέλιξη και επιλογή, συμπεριλαμβανομένης της βοήθειας των φοιτητών να αναπτύξουν δεξιότητες διαχείρισης σταδιοδρομίας και επιχειρηματικότητας και να εξετάσουν την προοπτική επιλογών αυτοαπασχόλησης.
- Οι συγκεκριμένες ανάγκες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας ειδικών ομάδων φοιτητών – για παράδειγμα, ομάδων που περιλαμβάνουν φοιτητές σε μεταβατικό στάδιο, από τις σπουδές στην απασχόληση, φοιτητές που εγκαταλείπουν την εκπαίδευση ή που αλλάζουν τις σπουδές τους, μεγαλύτερους φοιτητές που επιστρέφουν στις σπουδές, φοιτητές που εκπαιδεύονται από απόσταση και διεθνείς φοιτητές – συχνά δεν βρίσκουν ανταπόκριση.

Ζητήματα Πολιτικής που χρειάζεται να απαντηθούν

- Θα πρέπει τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που χρηματοδοτούνται από το κράτος να απαιτείται να παρέχουν υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας; Εάν, ναι, τότε τι επίπεδο υπηρεσιών θα πρέπει να καθοριστεί; Θα πρέπει το επίπεδο αυτό των υπηρεσιών να είναι παροχή τίτλου σπουδών;
- Θα πρέπει η ποιότητα των υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας, και οι δεξιότητες και τα προσόντα του προσωπικού που παρέχει τις υπηρεσίες αυτές, να αποτελούν μέρος της γενικής αξιολόγησης της ποιότητας των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης;
- Ποιες βασικές υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας χρειάζονται στα πλαίσια ενός ιδρύματος τριτοβάθμιας εκπαίδευσης; Με ποιον τρόπο μπορούν τέτοιου είδους υπηρεσίες να σχετίζονται με τους ρόλους του διδακτικού προσωπικού και με το περιεχόμενο της ακαδημαϊκής ύλης (ιδιαίτερα εκεί όπου η επαγγελματική εξέλιξη και η μάθηση στην εργασία είναι απαιτούμενες ως μέρος των ακαδημαϊκών σπουδών);
- Με ποιον τρόπο θα πρέπει οι τριτοβάθμιες υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας να συνδέονται με εξωτερικές υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας και απασχόλησης, καθώς και με εργοδότες, ώστε να διασφαλίζεται η καταλληλότητα και η διαρκής αναβάθμιση της πληροφόρησης και συμβουλευτικής σταδιοδρομίας και η παροχή ακριβούς πληροφόρησης για την αγορά εργασίας;
- Με ποιον τρόπο θα πρέπει η συμβουλευτική σταδιοδρομίας και ανάπτυξη να ενσωματώνονται πιο άμεσα σε προγράμματα διδασκαλίας και εκμάθησης στις σχολές και τα τμήματα;

- Με ποιον τρόπο θα πρέπει η σειρά μαθημάτων επαγγελματικής αυτοδιαχείρισης σταδιοδρομίας και εξέλιξης να προωθούνται στα πλαίσια της διδακτέας ύλης και να αναπτύσσεται η συγκέντρωση χαρακτηριστικών και συστημάτων χαρτοφυλακίου;
- Τι είδους τεκμήρια σχετικά με τα αποτελέσματα (για παράδειγμα για επαγγελματικούς προορισμούς μετά την αποφοίτηση, ποσοστά μη ολοκλήρωσης των σπουδών και επαγγελματικοί προορισμοί όσων δεν ολοκληρώνουν τις σπουδές, ετήσια κόστη μη ολοκλήρωσης των σπουδών) θα πρέπει να συγκεντρώνονται; Με ποιον τρόπο μπορούν οι πληροφορίες αυτές να χρησιμοποιηθούν για τη βελτίωση των υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας των φοιτητών και τη βελτίωση των αποφάσεων εισαγωγής των μελλοντικών φοιτητών;
- Με ποιον τρόπο θα πρέπει οι φοιτητές, οι εργοδότες και οι λοιποί φορείς να εμπλέκονται στην ανάπτυξη και την παροχή πιο αποτελεσματικών υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας;
- Τι είδους χειρισμοί και οικονομικά κίνητρα μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την ενεργοποίηση και την επιρροή της ανάπτυξης των υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, δεδομένου του υψηλού βαθμού αυτονομίας που κατέχει παραδοσιακά ο τομέας αυτός;
- Με ποιον τρόπο βρίσκουν ανταπόκριση οι ανάγκες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας διαφόρων ομάδων-στόχων στην τριτοβάθμια εκπαίδευση (για παράδειγμα, των ενηλίκων μαθητευόμενων, των ατόμων με αναπηρίες, των ατόμων με πολύ περιορισμένη οικονομική υποστήριξη, των αλλοδαπών φοιτητών, όσων εγκαταλείπουν την εκπαίδευση);

Ενδεικτικές Επιλογές Πολιτικής

- Συγκρότηση εθνικής επιθεώρησης των υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και διασφάλιση ότι τα αποτελέσματά της θα διανεμηθούν σε ευρεία κλίμακα και θα δημοσιευθούν στα μέσα ενημέρωσης.
- Ως μέρος μιας τέτοιας επιθεώρησης περιλαμβάνεται η διαμόρφωση ερωτηματολογίου για τις τριτοβάθμιες επαγγελματικές υπηρεσίες που θα μπορεί να χρησιμοποιηθεί τόσο σε ελέγχους κρατικών όσο και σε ελέγχους διαφόρων άλλων ιδρυμάτων. Διασφάλιση ότι οι φοιτητές, τόσο οι τωρινοί όσο και του παρελθόντος καλούνται να εκφράσουν τη γνώμη τους, καθώς και άλλοι φορείς, όπως είναι οι εργοδότες, τα μέλη επιστημονικών κλάδων και οι οικογένειες. Κατά τη διαχείριση και διαμόρφωση τέτοιου ερωτηματολογίου, επικέντρωση σε συγκεκριμένες ομάδες φοιτητών, όπως οι ενήλικες μαθητευόμενοι, φοιτητές σε μεταβατικό στάδιο, διεθνείς φοιτητές, οι φοιτητές ειδικών κοινωνικών ομάδων και οι φοιτητές με αναπηρίες.
- Εξέταση των προσόντων των συμβούλων σταδιοδρομίας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και πρόταση και εφαρμογή απαιτούμενων αλλαγών της αρχικής και μετέπειτα κατάρτισής τους και εξειδίκευση για τη διαχείριση τέτοιου είδους υπηρεσιών.
- Σύνδεση των υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με κρατικούς χρηματοδοτικούς διακανονισμούς για την τριτοβάθμια εκπαίδευση: για παράδειγμα, ζητώντας να συμπεριληφθούν ως μέρος στόχων απόδοσης, στρατηγικού σχεδιασμού ή διακανονισμών ποιοτικής διασφάλισης.
- Διασφάλιση συνεχούς συλλογής εθνικών δεδομένων για την αγορά εργασίας και τα εκπαιδευτικά αποτελέσματα αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (για παράδειγμα, οικονομικός κλάδος και απασχόληση, απολαβές, δείκτες ανεργίας, περαιτέρω συνέχιση σπουδών). Διασφάλιση ότι τέτοιου είδους δεδομένα διανέμονται σε ευρεία κλίμακα σε τωρινούς και μελλοντικούς φοιτητές, σε εργοδότες και σε διαχειριστές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και ακαδημαϊκό προσωπικό.
- Διερεύνηση των δεικτών μη ολοκλήρωσης των σπουδών σε τριτοβάθμια ιδρύματα, του πραγματικού κόστους που συνδέεται με τη μη ολοκλήρωση και της αναλογίας κόστους-οφέλους παροχής υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας πριν την έναρξη των σπουδών και κατά τη συμμετοχή στις σπουδές.

- Δημιουργία εθνικού δικτύου σύνδεσης μεταξύ υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και άλλων παρόχων και φορέων συμβουλευτικής σταδιοδρομίας για τη διασφάλιση της παροχής επαρκούς πληροφόρησης για την αγορά εργασίας στους φοιτητές.
- Προώθηση ποικίλης προσέγγισης για την παροχή υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες διαφόρων ομάδων-στόχων με στοχευόμενη χρηματοδότηση ως κίνητρο.
- Παροχή χρηματοδότησης σε επενδύσεις για την καινοτομία και την ανάπτυξη των υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Παραδείγματα Αποτελεσματικής Αντιμετώπισης

- Η Υπηρεσία Συμβουλευτικής Σταδιοδρομίας στο Κολέγιο Trinity College του Δουβλίνου (<http://www.tcd.ie/Careers/>) παρέχει ευρύ φάσμα υπηρεσιών στους φοιτητές, τους αποφοίτους, το ακαδημαϊκό προσωπικό και τους εργοδότες. Εκτός από προσωπική συμβουλευτική, οι φοιτητές έχουν πρόσβαση σε εκτενή βιβλιοθήκη και σε ευρύ φάσμα ηλεκτρονικού υλικού ενημέρωσης σχετικά με τα επαγγέλματα, τα οποία επίσης διατίθενται και αλλού, εντός ή εκτός του πανεπιστημίου.
- Η υπηρεσία διοργανώνει ημέρες καριέρας που δίνουν τη δυνατότητα στους φοιτητές να έρθουν σε επαφή με εργοδότες και να συζητήσουν σχετικά με την απασχόληση μετά την αποφοίτηση. Παρέχει στους φοιτητές πρόσβαση σε κενές θέσεις εργασίας και τους βοηθά να βρουν θέσεις βοηθητικού προσωπικού, να αποκτήσουν εργασιακή εμπειρία και να βρουν κάποια απασχόληση κατά τις περιόδους των διακοπών. Διεξάγονται σεμινάρια σε τακτική βάση καθ' όλο το έτος σχετικά με τις τεχνικές εύρεσης εργασίας, στα οποία περιλαμβάνονται οι δοκιμαστικές βιντεολήψεις των δεξιοτήτων συνέντευξης. Οι φοιτητές μπορούν να έχουν πρόσβαση σε ψυχομετρικές αξιολογήσεις για να βοηθηθούν στη λήψη των επαγγελματικών αποφάσεών τους. Η υπηρεσία παρέχει ευκαιρίες στους φοιτητές να δεχτούν, για σύντομο χρονικό διάστημα, καθοδήγηση από νέους που αποφοίτησαν πρόσφατα (μέντορες), ώστε να προετοιμαστούν καλύτερα για την απασχόληση μετά την αποφοίτηση. Λειτουργεί ένα πρόγραμμα προσωπικής ανάπτυξης στα πλαίσια των τμημάτων του πανεπιστημίου με στόχο την ανάπτυξη των δεξιοτήτων απασχολησιμότητας.
- Οι απόφοιτοι του Trinity College μπορούν να χρησιμοποιούν την υπηρεσία για προσωπικά θέματα (με χρέωση για όσους ήδη έχουν κάποια απασχόληση), για εύρεση πρακτικής άσκησης εργασίας, και να χρησιμοποιούν τη βιβλιοθήκη επαγγεμάτων. Παρέχεται στους εργοδότες πρόσβαση σε φοιτητές με σκοπό την πρόσληψη και επίσης η δυνατότητα ενημέρωσης της υπηρεσίας, έντυπα ή ηλεκτρονικά, για κενές θέσεις εργασίας. Μία σειρά καταλόγων εταιριών είναι διαθέσιμη στην υπηρεσία, γίνεται τακτική έρευνα των εργοδοτών σε σχέση με τα προσόντα που απαιτούν από τους αποφοίτους, και οι απόφοιτοι ερωτούνται έξι μήνες μετά την αποφοίτησή τους για τον καθορισμό του επαγγελματικού προορισμού τους.
- Συγκεκριμένο ακαδημαϊκό προσωπικό σε κάθε σχολή ή τμήμα είναι υπεύθυνο για τη διασύνδεση με την Επαγγελματική Συμβουλευτική Υπηρεσία. Η υπηρεσία λειτουργεί ενεργά με ακαδημαϊκό προσωπικό για τη διασφάλιση της σωστής παραπομπής των φοιτητών στην υπηρεσία. Το ακαδημαϊκό προσωπικό είναι στενά συνδεδεμένο με το πρόγραμμα προσωπικής ανάπτυξης του φοιτητή, που αποτελεί επίσημο μέρος της ακαδημαϊκής ύλης.

ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΣΤΑΔΙΟΔΡΟΜΙΑΣ ΓΙΑ ΑΝΕΡΓΟΥΣ ΕΝΗΛΙΚΕΣ

Θέματα Πολιτικής

- Οι άμεσες ανάγκες αρκετών από αυτούς που αναζητούν εργασία απαιτούν εκτενή συμβουλευτική σταδιοδρομίας ώστε να έχουν πρόσβαση σε μία σειρά υποστηρικτικών υπηρεσιών για να αυξήσουν την απασχολησιμότητά τους. Αυτές περιλαμβάνουν την κατάρτιση, την επανακατάρτιση και την εργασιακή εμπειρία, εκτός από συνεχή βοήθεια για εύρεση εργασίας και εργασιακής τοποθέτησης. Βασική πρόκληση για τη χάραξη πολιτικής αποτελεί ότι αυτοί δέχονται τέτοιου είδους υποστηρικτικές υπηρεσίες.
- Η αναχαίτιση της ανεργίας, ιδιαίτερα της μακροχρόνιας ανεργίας, η αποφυγή αποτυχημένων συνδυασμών δεξιοτήτων, η ενθάρρυνση τοπικής εργατικής κινητικότητας και η ανάπτυξη δεξιοτήτων απασχολησιμότητας αποτελούν βασικά στοιχεία εθνικών, Ευρωπαϊκών και διεθνών στρατηγικών απασχόλησης. Οι υπηρεσίες δημόσιας απασχόλησης στις περισσότερες χώρες διαδραματίζουν κυρίαρχο ρόλο σε τέτοιου είδους στρατηγικές. Όμως, οι υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας στα πλαίσια των υπηρεσιών αυτών δεν είναι ανεπτυγμένες, και δεν είναι συστηματικά συνδεδεμένες με την εφαρμογή αυτών των στόχων.
- Στα πλαίσια των περισσότερων δημόσιων υπηρεσιών απασχόλησης, όσοι παρέχουν συμβουλευτική σταδιοδρομίας στους ανέργους συχνά είναι αναγκασμένοι να αναλαμβάνουν και άλλα καθήκοντα επίσης: για παράδειγμα, την παρακολούθηση επιδομάτων, την παροχή πληροφόρησης και την τοποθέτηση σε θέσεις πρακτικής άσκησης. Αυτό μειώνει την προτεραιότητα που πρέπει να δίνουν στην συμβουλευτική σταδιοδρομίας. Μπορεί επίσης να οδηγήσει σε συγκρούσεις συμφερόντων μεταξύ ανταγωνιστικών προτεραιοτήτων των στόχων της πρακτικής άσκησης και της συμβουλευτικής σταδιοδρομίας.
- Το προσωπικό συμβουλευτικής σταδιοδρομίας στις δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης έχει περιορισμένη ειδίκευση. Η εξειδίκευσή του συχνά επικεντρώνεται στην ανάπτυξη οργανωτικών και διαχειριστικών δεξιοτήτων περισσότερο παρά στις δεξιότητες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας.
- Πολλές ομάδες ανέργων ενηλίκων έχουν αρκετά διαφορετικά χαρακτηριστικά και προβλήματα (για παράδειγμα, οι μεγαλύτεροι εργαζόμενοι, οι γυναίκες που επιστρέφουν στην εργασία μετά το μεγάλο των παιδιών, οι εθνικές μειονότητες και τα άτομα με αναπηρίες). Όμως, συχνά η συμβουλευτική σταδιοδρομίας που παρέχεται σε αυτούς δεν καλύπτει τις ξεχωριστές ανάγκες τους.
- Οι κοινοτικές υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας βρίσκονται συχνά πιο κοντά στους πολίτες, και επομένως είναι πιο αποτελεσματικές στην προσέγγιση συγκεκριμένων ομάδων ενηλίκων. Μία πρόκληση για τη χάραξη πολιτικής εδώ αποτελεί το ερώτημα μέχρι ποιο σημείο θα πρέπει να κινητοποιηθούν οι εξωτερικές πηγές των υπηρεσιών αυτών, ενώ ταυτόχρονα θα διασφαλίζεται η ποιοτική παροχή υπηρεσιών σε ευθυγράμμιση με αποδεκτά από το κράτος πρότυπα και αποδεκτούς στόχους.
- Κατά την παροχή υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας σε άνεργους ενήλικες, παρά τη σημαντική πρόοδο εκμοντερνισμού των δημόσιων υπηρεσιών απασχόλησης σε πολλές χώρες, είναι ανεπαρκής η χρήση πιο αποτελεσματικών μεθόδων παροχής, όπως η εξωτερική εργασία με σχετικούς επαγγελματίες, οι χώροι παροχής πολλαπλών υπηρεσιών, η αυτοεξυπηρέτηση, οι τεχνολογίες των πληροφοριών και επικοινωνιών ή οι υπηρεσίες διαφορετικής δυναμικής που εκφράζουν διαφορετικά επίπεδα αναγκών.

Ζητήματα Πολιτικής που χρειάζεται να απαντηθούν

- Μέχρι ποιο σημείο παρέχεται συμβουλευτική σταδιοδρομίας στα πλαίσια των δημόσιων υπηρεσιών απασχόλησης που αναλαμβάνουν προληπτικό ρόλο ώστε να βοηθήσουν την απασχολησιμότητα, να αυξήσουν την εργασιακή ευελιξία, και να μειώσουν τα επίπεδα μακροχρόνιας ανεργίας; Η συμβουλευτική σταδιοδρομίας που παρέχεται από τις δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης έχει την ικανότητα και την ευελιξία να προσεγγίζει και να δίνει νέα κίνητρα στους άνεργους ώστε να επιστρέφουν στην εκπαίδευση και την εργασία; Μέχρι ποιο σημείο η συμβουλευτική σταδιοδρομίας που παρέχεται από τις δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης είναι ικανή να προσεγγίσει γεωγραφικά και οικονομικά μειονεκτούντες κοινότητες; Απαιτείται διαφορετική αλλά σχετική υπηρεσία συμβουλευτικής σταδιοδρομίας;
- Μέχρι ποιο σημείο φθάνει η διαδίκτυωση των δημόσιων υπηρεσιών απασχόλησης και σε συνεργασία με όσους σχετίζονται με τη συμβουλευτική σταδιοδρομίας ώστε να διευρυνθεί η σειρά υπηρεσιών προς τους άνεργους και να επιτραπεί ο εντοπισμός και η αποκέντρωση της συμβουλευτικής σταδιοδρομίας;
- Ποιες είναι οι απόψεις των ομάδων-στόχων των ανέργων για τις παρεχόμενες υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας από τις δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης και άλλους οργανισμούς;
- Μέχρι ποιο σημείο εμπλέκονται οι χρήστες των δημόσιων υπηρεσιών απασχόλησης, και άλλων οργανισμών που παρέχουν συμβουλευτική σταδιοδρομίας στους άνεργους, στο σχεδιασμό και την αξιολόγηση των υπηρεσιών που τους παρέχονται;
- Ποιες είναι οι ξεχωριστές ανάγκες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας των διαφόρων ομάδων ανέργων ενηλίκων; Μέχρι ποιο σημείο καλύπτονται οι ανάγκες αυτές από την υπάρχουσα παροχή υπηρεσιών; Με ποιον τρόπο μπορούν να οργανωθούν οι υπηρεσίες ώστε αυτή η σειρά αναγκών να βρει καλύτερη ανταπόκριση;
- Είναι η συμβουλευτική σταδιοδρομίας αναπόσπαστο μέρος των μέτρων ενεργοποίησης που είναι σχεδιασμένα για την αύξηση των δυνατοτήτων και ικανοτήτων των ανέργων που απειλούνται με κοινωνικό αποκλεισμό;
- Με ποιον τρόπο μπορεί η συμβουλευτική σταδιοδρομίας για τους άνεργους ενήλικες που παρέχεται από τις δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης να συμπληρωθεί με υπηρεσίες που θα παρέχονται από εθελοντικούς και κοινοτικούς οργανισμούς, από τους κοινωνικούς εταίρους, και ιδιώτες, για αποτελεσματικές υπηρεσίες;
- Με ποιον τρόπο μπορούν να διατηρηθούν τα πρότυπα υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας όπου παρέχονται σε άνεργους ενήλικες από μια σειρά οργανισμών (κυβερνητικών, εθελοντικών, ιδιωτικών);
- Με ποιον τρόπο μπορούν οι δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης να βοηθήσουν τους άνεργους ενήλικες να εισέλθουν γρήγορα στον εργασιακό χώρο, αλλά επίσης να καλύψουν τις ανάγκες τους για μακροπρόθεσμη επαγγελματική ανάπτυξη;
- Με ποιον τρόπο μπορούν οι δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης να υποστηρίξουν τις ανάγκες δια βίου μάθησης των ανέργων ενηλίκων;
- Έχουν οι Δημόσιες υπηρεσίες ηγετικό ρόλο στο χώρο των υπηρεσιών απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένων των υπηρεσιών επαγγελματικής πληροφόρησης, στο διαδίκτυο;
- Με ποιον τρόπο μπορούν να κινητοποιηθούν οι ΤΠΕ για τη βελτίωση της παροχής υπηρεσιών με οικονομικούς τρόπους και να ενθαρρύνουν την αυτοεξυπηρέτηση στην πρόσβαση στην πληροφόρηση; Τι είδους βοήθεια απαιτείται και από τι είδους δέκτες των παρεχόμενων συστημάτων πληροφόρησης;
- Με ποιον τρόπο μπορούν οι δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης να εγγυηθούν την ποιότητα, το περιεχόμενο και τη σχετικότητα της παρεχόμενης επαγγελματικής πληροφόρησης μέσω των υπηρεσιών τους;
- Με ποιον τρόπο παρουσιάζεται η Ευρωπαϊκή και η διεθνής διάσταση της αγοράς εργασίας σε όσους αναζητούν εργασία;

Ενδεικτικές Επιλογές Πολιτικής

- Επισκόπηση των εθνικών και διεθνών πολιτικών, στρατηγικών και κατευθυντήριων γραμμών απασχόλησης. Εξέταση του σημείου όπου εφαρμόζεται καλύτερα η συμβουλευτική σταδιοδρομίας στα πλαίσια των προτεινόμενων μέτρων ενεργοποίησης της απασχόλησης και αποφυγής της ανεργίας.
- Διασφάλιση της κάλυψης των άμεσων αναγκών όσων αναζητούν εργασία με την παροχή προς αυτούς εκτενούς υποστήριξης συμβουλευτικής σταδιοδρομίας ώστε να έχουν πρόσβαση σε κάποια εργασία ή χρήση άλλων μέτρων απασχολησιμότητας ή ευκαιριών μάθησης, όπως η κατάρτιση, συνδυαζόμενα όπου θεωρείται κατάλληλο με συνεχή βοήθεια για εύρεση εργασίας.
- Σχεδιασμός στρατηγικής για σχέσεις συνεργασίας μεταξύ των δημόσιων υπηρεσιών απασχόλησης και ιδρυμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης, κοινοτικών, εθελοντικών και ιδιωτικών εταιριών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας για την παροχή κατάλληλων υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας στους ανέργους.
- Διασφάλιση ότι οι δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης διαθέτουν καταρτισμένους συμβούλους σταδιοδρομίας και ότι αυτοί ακολουθούν σωστά ανεπτυγμένη ενδο-υπηρεσιακή στρατηγική εξειδίκευσης για όσους έχουν ενασχοληθεί στο παρελθόν με τον τομέα αυτόν χωρίς συγκεκριμένη επάρκεια. Διατήρηση της γνώσης και των δεξιοτήτων των συμβούλων σταδιοδρομίας σε μία ταχέως εναλλασσόμενη αγορά εργασίας.
- Ανάλυση κρατικών αξιολογήσεων για τις υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας για τους ανέργους και δημοσίευση των αποτελεσμάτων σε ευρεία κλίμακα.
- Ανασκόπηση της υπάρχουσας παροχής υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας για τους ανέργους χρησιμοποιώντας, για παράδειγμα, τις Κατευθυντήριες Γραμμές Καλής Πρακτικής στη Συμβουλευτική Σταδιοδρομίας στην Απασχόληση (1998) ως σημεία αναφοράς.
- Ανάπτυξη στρατηγικών για την ενεργή συμμετοχή των ευπαθών ομάδων στο σχεδιασμό, τον προγραμματισμό, την εφαρμογή και την παρακολούθηση των πολιτικών και των υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας.
- Δημιουργία και αναβάθμιση συστημάτων και δεδομένων πολιτικών της τοπικής αγοράς εργασίας και διασφάλιση ότι αυτά χρησιμοποιούνται από όσους παρέχουν συμβουλευτική σταδιοδρομίας στους ανέργους.
- Εξέταση της προοπτικής διαχωρισμού των λειτουργιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας από άλλους ρόλους που εκτελούνται από το προσωπικό στις κρατικές υπηρεσίες απασχόλησης.
- Όπου λαμβάνεται απόφαση διατήρησης ενιαίας παροχής, να υπάρχει διασφάλιση ότι δίνεται ξεχωριστή προσοχή στην συμβουλευτική σταδιοδρομίας.
- Δραστηριοποίηση των κοινοτικών και ιδιωτικών αποτελεσματικών υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας: για παράδειγμα, με εξωτερικές συνεργασίες και συμβάσεις.
- Θέσπιση κριτηρίων ποιότητας για τις υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας που στοχεύουν στους ανέργους ενήλικες.
- Ανάπτυξη μηχανισμών παροχής πληροφόρησης σχετικά με τους χρήστες για τη διασφάλιση της κάλυψης των αναγκών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας των ανέργων ενηλίκων.
- Διασφάλιση ότι η συμβουλευτική σταδιοδρομίας αποτελεί αναπόσπαστο μέρος των προγραμμάτων εκπαίδευσης ενηλίκων που χρηματοδοτούνται από το κράτος και τα εκπαιδευτικά ιδρύματα.

Παραδείγματα Αποτελεσματικής Αντιμετώπισης

- **Καλύπτοντας τις διαφοροποιημένες ανάγκες των άνεργων ενηλίκων μέσω αλληλένδετων υπηρεσιών:** Οι αλληλένδετες υπηρεσίες μπορούν να εξοικονομήσουν χρόνο και πόρους για τη συμβουλευτική σταδιοδρομίας. Στις κρατικές υπηρεσίες απασχόλησης στην Αυστρία, και σε μικρότερο εύρος στη Φινλανδία, τη Γερμανία, την Ολλανδία, την Πορτογαλία και το Ηνωμένο Βασίλειο, τρία επίπεδα ή σειρές υπηρεσιών τείνουν να ξεχωρίζουν:
  - Στο πρώτο επίπεδο, τα άτομα μπορούν να έχουν πρόσβαση σε έντυπη, οπτικοακουστική ή ηλεκτρονική πληροφόρηση με αυτοεξυπηρέτηση, χωρίς την ανάγκη βοήθειας από κάποιο προσωπικό.
  - Μια δεύτερη σειρά υπηρεσιών αποτελείται από σχετικά σύντομες προσωπικές συνεντεύξεις.
  - Η τρίτη σειρά υπηρεσιών παρέχει προσωπική συμβουλευτική σταδιοδρομίας σε όσους παρατηρείται ότι την χρειάζονται και/ή αισθάνονται ότι μπορούν να ωφεληθούν από αυτήν. Αυτό μπορεί να ποικίλει από ομαδική βοήθεια έως προσωπικές συνεντεύξεις σε βάθος και μπορεί να περιλαμβάνει εργασιακούς ομίλους και συνεδρίες που βοηθούν τους χρήστες να επανακτήσουν αυτοπεποίθηση και κίνητρα και να αναπτύξουν τις δεξιότητες απασχολησιμότητάς τους.
- **Βελτιώνοντας την κατάρτιση του προσωπικού που παρέχει υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας στις δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης:** Στην Ιρλανδία, σχεδόν οκτώ στους δέκα από το προσωπικό που παρέχει υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας έχουν υποβληθεί σε κάποιου είδους κατάρτιση συμβουλευτικής σταδιοδρομίας. Μπορούν να αναλάβουν μία σειρά πανεπιστημιακών μαθημάτων συμβουλευτικής σταδιοδρομίας ενηλίκων σε μία περίοδο δώδεκα μηνών, με πληρωμένα διδάκτρα διδασκαλίας και εξοικονόμηση χρόνου για την παρακολούθηση των μαθημάτων και με αυξήσεις μισθών σε όσους ολοκληρώσουν επιτυχώς τη σειρά μαθημάτων. Στόχος είναι η αύξηση του αριθμού του προσωπικού που θα κατέχει τέτοιου είδους προσόντα.
- **Διαχείριση των ΤΠΕ για την ανάπτυξη προσεγγίσεων αυτοεξυπηρέτησης στη συμβουλευτική σταδιοδρομίας:** Στην Ολλανδία, έχει αναπτυχθεί ένας νέος δικτυακός τόπος (<https://www.werk.nl/>) που περιλαμβάνει διαγνωστικά εργαλεία (βασισμένα στα ενδιαφέροντα), δεδομένα για επαγγέλματα (που περιλαμβάνουν τις τάσεις της αγοράς εργασίας και δεδομένα μισθοδοσίας), πληροφορίες για προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης και πρόσβαση σε μία δικτυακή μορφή βάσης δεδομένων για τις κενές θέσεις εργασίας. Υπάρχουν επίσης σχέδια ανάπτυξης ενός κέντρου υποστήριξης χρηστών, το οποίο θα είναι προσβάσιμο τηλεφωνικά, με χρήση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, με φαξ και ταχυδρομικά. Στο Βέλγιο (Φλάνδρα), η κρατική υπηρεσία απασχόλησης (VDAB) έχει εισάγει ένα σύστημα καθολικών υπηρεσιών που βασίζεται στην αύξηση της χρήσης των εργαλείων που επιτρέπουν την αυτό-αξιολόγηση και τον αυτο-προσανατολισμό από τα άτομα που ζητούν εργασία και να αλλάξουν την απασχόλησή τους. Το MY VDAB αποτελεί ένα περαιτέρω βήμα στην εξέλιξη μιας γενιάς εργαλείων που υποστηρίζουν την ανεξαρτησία των χρηστών και τη χρήση ηλεκτρονικού χαρτοφυλακίου. Ενσωματώνει υπάρχοντα εργαλεία, όπως πληροφόρηση για κενές θέσεις εργασίας, βιογραφικά και δυνατότητες ειδίκευσης και τα ευθυγραμμίζει ώστε να μπορούν τα άτομα να διαχειρίζονται το δικό τους προφίλ και να μπορούν να συγκρίνουν τις πληροφορίες που έχουν για τους ίδιους με άλλες ομάδες δεδομένων. Η VDAB επίσης διαθέτει ένα 'clientvolgsysteem' το οποίο δίνει τη δυνατότητα της μετέπειτα παρακολούθησης των χρηστών στα διάφορα στάδια της πορείας που έχουν ακολουθήσει. Στους πελάτες παρέχεται εγχειρίδιο υποστήριξης για την αξιοποίηση των υπηρεσιών που είναι διαθέσιμες ηλεκτρονικά.
- **Κοινοτικές υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας:** Στο Λουξεμβούργο, σχέδια τοπικής δράσης που εκτελούνται από εθελοντές και μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς περιλαμβάνουν το Δίκτυο Πλήρους Απασχόλησης (Réseau Objectif Plein Emploi), ένα πρόγραμμα για γυναίκες που είναι θύματα οικογενειακής βίας (το πρόγραμμα Femmes en Détresse), και τοπικά αναπτυξιακά προγράμματα. Στον Καναδά, υπολογίζεται ότι υπάρχουν πάνω από 10.000 κοινοτικοί οργανισμοί που παρέχουν υπηρεσίες επαγγελματικής ανάπτυξης. Πολλοί είναι μικροί, με προσωπικό ενδεχομένως από 5 έως 7 ατόμων πλήρους απασχόλησης, αλλά υπάρχουν και πολύ μεγαλύτεροι, με 100 ή 200 εργαζόμενους σε ποικίλες θέσεις. Κάποιοι από τους οργανισμούς αυτούς επικεντρώνονται στις δραστηριότητες επαγγελματικής εξέλιξης, όπως οι υπηρεσίες πληροφόρησης, η συμβουλευτική σταδιοδρομίας και τα εργαστήρια τεχνικών αναζήτησης εργασίας. Άλλοι διαθέτουν ευρύτερο φάσμα λειτουργιών, συμπεριλαμβανομένων διαφόρων μορφών προγραμμάτων εκμάθησης και κοινοτικής εργασίας. Κάποια προγράμματα, όπως αυτά της βασικής μόρφωσης, πιθανόν να περιλαμβάνουν στοιχεία επαγ-

γελματικής ανάπτυξης, ώστε να έχουν τη δυνατότητα να υιοθετούν πιο ολοκληρωτικές προσεγγίσεις στις ανάγκες των χρηστών τους.

ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions (1998), Guidelines for Good Practice in Employment Counselling and Guidance,
<http://www.eurofound.eu.int/publications/files/EF9834EN.pdf>

6

ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΣΤΑΔΙΟΔΡΟΜΙΑΣ ΓΙΑ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΥΣ ΕΝΗΛΙΚΕΣ

Θέματα Πολιτικής

- Οι εργαζόμενοι ενήλικες έχουν ανάγκη πρόσβασης στην συμβουλευτική σταδιοδρομίας για την επαγγελματική εξέλιξη στα πλαίσια της εταιρείας τους, για την επαγγελματική εξέλιξη έξω από αυτήν σε παρόμοια εργασιακή θέση ή για την ειδίκευσή τους σε νέες δεξιότητες ώστε να μπορούν να εισχωρήσουν σε νέα είδη εργασίας. Όμως, ελάχιστες υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας είναι διαθέσιμες για τους εργαζόμενους ενήλικες. Οι εργαζόμενοι ενήλικες έχουν λιγότερες ευκαιρίες πρόσβασης σε υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας από τους άνεργους ενήλικες. Οι υπηρεσίες για τους εργαζόμενους ενήλικες δεν είναι ανεπτυγμένες στους δημόσιους, τους εθελοντικούς και τους ιδιωτικούς τομείς στις περισσότερες χώρες. Για την υποστήριξη της δια βίου μάθησης και των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης, χρειάζεται να διατίθενται στους απασχολούμενους περισσότερες υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας.
- Λίγες επιχειρήσεις παρέχουν υπηρεσίες επαγγελματικής ανάπτυξης στους υπαλλήλους τους. Οι υπηρεσίες που είναι διαθέσιμες τείνουν να περιορίζονται σε μεγαλύτερους οργανισμούς. Παρέχονται κυρίως για τους διοικητικούς υπαλλήλους και το εξειδικευμένο προσωπικό και όχι για όλο το φάσμα των υπαλλήλων. Προορίζονται σε ευρεία κλίμακα στην επαγγελματική ανάπτυξη μέσα στα πλαίσια της επιχείρησης, με λίγη εστίαση στις επαγγελματικές ευκαιρίες εκτός της επιχείρησης. Ελάχιστοι εργοδοτικοί οργανισμοί επιχειρούν να παρέχουν τέτοιου είδους υπηρεσίες που είναι ανεξάρτητες με τα συμφέροντα των συγκεκριμένων επιχειρήσεων: για παράδειγμα, σε βάση αντιμισθίας των υπηρεσιών.
- Τα εργατικά σωματεία έχουν επιδείξει περιορισμένο ενδιαφέρον ανάπτυξης της συμβουλευτικής σταδιοδρομίας των μελών τους. Όπου αυτά παρέχουν τέτοιου είδους υπηρεσίες, αυτές τείνουν να παρέχονται από μη εξειδικευμένο προσωπικό και να επικεντρώνονται στην πρόσβαση στην κατάρτιση περισσότερο παρά στην ευρύτερη επαγγελματική εξέλιξη.
- Οι δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης τείνουν να προορίζονται σε στενά πλαίσια για τους άνεργους, παρά για τους εργαζόμενους ενήλικες που επιθυμούν να επιστρέψουν στην εκπαίδευση ή να εξελιχθούν επαγγελματικά.
- Όπου υπάρχουν ιδιωτικές υπηρεσίες απασχόλησης, αυτές εστιάζουν στις εργασιακές απολαφές και το κνήγι κεφαλών και στην εξωτερική πρακτική άσκηση για τους πλεονάζοντες εργαζόμενους. Λίγες υπηρεσίες προσφέρουν προσωπική συμβουλευτική σταδιοδρομίας σε ανώτερα στελέχη. Μόνο σε σπάνιες περιπτώσεις προσφέρουν συμβουλευτική για επαγγελματική εξέλιξη σε ευρύ φάσμα χρηστών.
- Σχεδόν σε όλες τις χώρες υπάρχει πολύ περιορισμένη ιδιωτική αγορά στον τομέα της συμβουλευτικής σταδιοδρομίας. Αυτό περιορίζει την πρόσβαση σε υπηρεσίες από εργαζόμενους ενήλικες που έχουν τη δυνατότητα πληρωμής των υπηρεσιών.

Ζητήματα Πολιτικής που χρειάζεται να απαντηθούν

- Μέχρι ποιο σημείο υποστηρίζουν οι εθνικές πολιτικές την ανάπτυξη υπηρεσιών που μπορούν να καλύψουν όλο το φάσμα των αναγκών επαγγελματικής εξέλιξης των εργαζόμενων ενηλίκων; Τι είδους υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας είναι διαθέσιμες στους εργαζόμενους ενήλικες και ποιοι τις παρέχουν;
- Με ποιον τρόπο μπορούν οι εταιρείες να ενθαρρυνθούν να προσφέρουν συμβουλευτική σταδιοδρομίας στους υπαλλήλους τους και να υποστηρίξουν την επαγγελματική τους εξέλιξη;

- Με ποιον τρόπο μπορούν οι μικρές και οι μεσαίες επιχειρήσεις να υποστηριχθούν στην ανάπτυξη υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας για τους υπαλλήλους τους;
- Με ποιον τρόπο μπορούν οι εταιρίες, οι συνδικαλιστικές οργανώσεις, τα επαγγελματικά σώματα, οι οργανισμοί εργοδοτών, τα εκπαιδευτικά ιδρύματα, οι δημόσιες και οι ιδιωτικές υπηρεσίες απασχόλησης και οι κοινοτικές οργανώσεις να συνεργαστούν στην παροχή αποτελεσματικής συμβουλευτικής σταδιοδρομίας στους ενήλικες;
- Με ποιον τρόπο μπορούν να ενεργοποιηθούν ιδιωτικές πρωτοβουλίες στο χώρο της συμβουλευτικής σταδιοδρομίας;

Ενδεικτικές Επιλογές Πολιτικής

- Εξέταση των τομεακών και τοπικών επιπτώσεων της συμβουλευτικής σταδιοδρομίας με βάση τις εθνικές και διεθνείς πολιτικές για την ανάπτυξη του εργατικού δυναμικού και τη δια βίου μάθηση – για παράδειγμα, το "Πλαίσιο δράσεων για τη δια βίου ανάπτυξη των ικανοτήτων και προσόντων" (2002) που συμφωνήθηκε από τους Ευρωπαίους κοινωνικούς εταίρους.
- Αναζήτηση τρόπων διεύρυνσης του ρόλου των δημόσιων υπηρεσιών απασχόλησης στην παροχή συμβουλευτικής σταδιοδρομίας στους εργαζόμενους ενήλικες.
- Ενίσχυση της συμβουλευτικής σταδιοδρομίας σε εταιρίες με την εισαγωγή κινήτρων: για παράδειγμα, να γίνει η συμβουλευτική σταδιοδρομίας επιτρεπτή δαπάνη στα πλαίσια επιβολής φόρου σύμφωνα με τις διατάξεις για την κατάρτιση ή να θεσπιστούν διατάξεις ώστε να προσφέρεται κρατική αναγνώριση στις επιχειρήσεις που παρέχουν παραδειγματικά προγράμματα.
- Ενθάρρυνση και προώθηση συνεργασιών μεταξύ εργοδοτικών οργανισμών, ιδρυμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης, δημόσιων υπηρεσιών απασχόλησης και άλλων σχετικών οργανισμών για την παροχή υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας, ιδιαίτερα για τις μικρότερες επιχειρήσεις.
- Ενθάρρυνση και υποστήριξη των επαγγελματικών σωμάτων και των συνδικαλιστικών οργανώσεων για την παροχή ποιοτικής συμβουλευτικής σταδιοδρομίας στα μέλη τους.
- Διασφάλιση ότι οι πολιτικές για τη συνεχή κατάρτιση του εργατικού δυναμικού τονίζουν τη σημασία της συμβουλευτικής σταδιοδρομίας των υπαλλήλων ως τρόπο διασφάλισης της αποτελεσματικής επένδυσης στην κατάρτιση.
- Διασφάλιση ότι η συμβουλευτική σταδιοδρομίας αποτελεί μέρος των προγραμμάτων κατάρτισης των υπαλλήλων που χρηματοδοτούνται μέσω κυβερνητικής μέριμνας για την κατάρτιση στους εργοδότες.
- Διασφάλιση ότι η συμβουλευτική σταδιοδρομίας των υπαλλήλων διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων κατά τη συλλογική διαπραγμάτευση των κοινωνικών εταιρών σε εθνικά και τομεακά επίπεδα.
- Παροχή σωστού προτύπου για το μη κρατικό τομέα με την εισαγωγή πολιτικών που υποστηρίζουν την επαγγελματική ανάπτυξη των υπαλλήλων στο δημόσιο τομέα.
- Ενθάρρυνση της δημιουργίας ευρύτερων ιδιωτικών γραφείων συμβουλευτικής σταδιοδρομίας: για παράδειγμα, μέσω της χρήσης συμβάσεων και παραστατικών υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας για την ενθάρρυνση ευρύτερου φάσματος αντιμισθίων για τις υπηρεσίες των ιδιωτικών παρόχων.
- Επέκταση των υπηρεσιών που είναι ήδη διαθέσιμες στους τομείς της εκπαίδευσης ενηλίκων και της συνέχισής της προς τους εργαζόμενους ενήλικες.
- Ενθάρρυνση της ανάπτυξης των κρατικών τηλεφωνικών γραμμών εξυπηρέτησης για πληροφορίες και συμβουλές δια βίου μάθησης.

- Βελτίωση των ευκαιριών συνεχούς απασχόλησης των ενηλίκων μέσω της ενσωμάτωσης και πιστοποίησης προγενέστερων προγραμμάτων μάθησης στις υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας.
- Ενθάρρυνση της ανάπτυξης ποιοτικών υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας μέσω διαδικτύου για τους ενήλικες εργαζόμενους ώστε να τους βοηθήσουν σε ζητήματα επαγγελματικής εξέλιξης.
- Διασφάλιση ότι η Ευρωπαϊκή και η διεθνής διάσταση της αγοράς εργασίας παρουσιάζεται σε όσους αναζητούν εργασία και στους εργαζόμενους που αναζητούν αλλαγή εργασίας, συμπεριλαμβάνοντας (στην Ευρώπη) την παρουσίαση της χρήσης του EURES, του Ευρωπαϊκού δικτύου κρατικών υπηρεσιών απασχόλησης².
- Διασφάλιση ότι η συμβουλευτική σταδιοδρομίας αποτελεί αναπόσπαστο μέρος των προγραμμάτων εκπαίδευσης των ενηλίκων σε ιδρύματα εκπαίδευσης και κατάρτισης τα οποία χρηματοδοτούνται από το κράτος.

Παραδείγματα Αποτελεσματικής Αντιμετώπισης

- **Συμβουλευτική σταδιοδρομίας στις δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης:** Κάποιες δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης καταδεικνύουν ότι καλύπτουν τις ανάγκες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας των εργαζόμενων ενηλίκων οργανώνοντας τη ροή των χρηστών μέσω της υπηρεσίας έτσι ώστε να μειώνεται η σύνδεσή της με το στίγμα της ανεργίας και τις ουρές για επιδόματα πρόνοιας. Η Νορβηγία είναι ένα παράδειγμα. Τα κρατικά κέντρα υπηρεσιών απασχόλησης της Νορβηγίας καταρτίζονται εκ νέου ώστε να περιλαμβάνουν ευκολίες τελευταίας τεχνολογίας που είναι ελκυστικές και προσβάσιμες. Οι υπηρεσίες για τους δικαιούχους επιδομάτων λειτουργούν διακριτικά στο παρασκήνιο. Οι δυνατότητες τους περιλαμβάνουν εκτύπωση πληροφοριών για κενές θέσεις, επεξεργασία κειμένων για τη δημιουργία έγγραφων αιτήσεων εργασίας και βιογραφικών, δωρεάν κλήσεις για επαφές με εργοδότες, και κάποια περιορισμένη υποστήριξη προσωπικού. Επιπλέον, έχει αναπτυχθεί μία σειρά εργαλείων αυτοεξυπηρέτησης, τα περισσότερα από τα οποία βασίζονται στη χρήση του διαδικτύου. Αυτά περιλαμβάνουν: λεπτομερή κατάλογο ενδιαφερόντων, πρόγραμμα επιλογής επαγγέλματος που προσφέρει τη δυνατότητα αυτοεκτίμησης των ενδιαφερόντων, των αξιών και δεξιοτήτων εργασίας αλλά και τη δυνατότητα συνδυασμού απασχόλησης και τη βοήθεια στην αναζήτηση εργασίας, καθώς και ένα πρόγραμμα εκπαίδευσης σταδιοδρομίας που απευθύνεται κυρίως σε αποφοίτους ανώτερης εκπαίδευσης.
- **Υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας βασιζόμενες σε εταιρίες:** Στην Ολλανδία, μερικοί μεγάλοι εργοδότες έχουν ιδρύσει κέντρα κινητικότητας για τους υπαλλήλους τους. Το προσωπικό των κέντρων αυτών συχνά αποτελείται από ειδικούς στην ανάπτυξη ανθρώπινων πόρων, που υποστηρίζονται από εξωτερικούς συμβούλους. Αυτοί παρέχουν αξιολογήσεις των αναγκών κατάρτισης. Τα κέντρα ασχολούνται κυρίως με την εσωτερική μετακίνηση μέσα στα πλαίσια της εταιρίας, αλλά δίνουν επίσης τη δυνατότητα στους υπαλλήλους να διερευνήσουν τις ευκαιρίες στην εξωτερική αγορά εργασίας, ανάλογα με το αν η εταιρία είναι έτοιμη να υποστηρίξει αυτή τη δυνατότητα ή όχι. Στο Ηνωμένο Βασίλειο, κάποιοι εργοδότες πειραματίζονται με συνδυασμούς τηλεφωνικών κέντρων, ηλεκτρονικής υποστήριξης και εξειδικευμένους συμβούλους οι οποίοι απασχολούνται στην εταιρία.
- **Κυβερνητικά κίνητρα για την ανάπτυξη υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας που βασίζονται σε εταιρίες:** Η συμβουλευτική σταδιοδρομίας μπορεί να συμπεριληφθεί ως επιτρεπτή δαπάνη στο πλαίσιο των φόρων κατάρτισης. Στην Ολλανδία, κάποιοι τομείς απασχόλησης έχουν αναπτύξει δικές τους μεθοδεύσεις, που βασίζονται σε οικονομικούς πόρους φόρων κατάρτισης από εργοδότες και υπαλλήλους. Αυτοί είναι ιδιαίτερα σημαντικοί για τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, οι οποίες συχνά έχουν έλλειψη δικών τους κανονισμών κατάρτισης. Οι μεθοδεύσεις περιλαμβάνουν πρόσβαση σε περιορισμένες υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας σε συγκεκριμένους τομείς από στελέχη κατάρτισης. Μία άλλη μορφή κυβερνητικού κινήτρου είναι οι εθελοντικές διατάξεις για τη σφραγίδα ποιότητας. Στην Ολλανδία και το Ηνωμένο Βασίλειο, ένα κρατικά επιδοτούμενο πρόγραμμα Επένδυσης σε Άτομα παρέχει σφραγίδα ποιότητας σε εταιρίες που υιοθετούν άριστες πρακτικές ανάπτυξης ανθρώπινων πόρων. Στο Ηνωμένο Βασίλειο, το σύστημα προτύπων μπορεί να δώσει διαπίστευση σε οργανισμούς που παρέχουν πληροφορίες, συμβουλευτική και επαγγελματικό προσανατολισμό στην εκπαίδευση και την εργασία του προσωπικού τους. Στην Ολλανδία, αυτό συμπεριλαμβάνει

² <http://europa.eu/int/eures/index.jsp>

την ενθάρρυνση των εταιριών να χρησιμοποιούν επαγγελματικούς συμβούλους για την υποστήριξη των συστημάτων αξιολόγησης της ανάπτυξης.

- **Υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας και εργατικά σωματεία:** Τα σωματεία μπορούν να διαπραγματευθούν την παροχή υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας με τους εργοδότες κατά τη διαδικασία συλλογικής διαπραγμάτευσης. Επίσης μπορούν και τα ίδια να παρέχουν υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας. Στη Δανία, τη Νορβηγία και το Ηνωμένο Βασίλειο, κάποια σωματεία πραγματοποιούν σειρά μαθημάτων κατάρτισης των συντονιστών των καταστημάτων τους για να λειτουργούν ως «εκπαιδευτικοί αντιπρόσωποι» ή «εκπρόσωποι μάθησης» για την ενθάρρυνση των μελών τους (ειδικά όσων έχουν περιορισμένα ή καθόλου προσόντα) να προσεγγίσουν την εκπαίδευση και την κατάρτιση. Το πρόγραμμα αυτό είναι εκτεταμένο στο Ηνωμένο Βασίλειο και υποστηρίζεται σε μεγάλο βαθμό τόσο από την κυβέρνηση όσο και από την κινητικότητα των εργατικών σωματείων (<http://www.learningservices.org.uk/>).
- **Υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας και πιστοποίηση προγενέστερης μάθησης:** Οι υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας συχνά ασχολούνται με την πιστοποίηση προγενέστερης μάθησης, καθώς αυτό διευκολύνει τόσο την επαγγελματική εξέλιξη όσο και την επαγγελματική κινητικότητα των εργαζομένων. Στην Πορτογαλία, εφαρμόζεται ένα Εθνικό Σύστημα Αναγνώρισης, Τεκμηρίωσης και Πιστοποίησης Προγενέστερης Μάθησης μέσω ενός δικτύου κέντρων. Στους ενήλικες, είτε εργαζόμενους είτε ανέργους, παρέχεται μία υπηρεσία τριών επιπέδων, δηλαδή πληροφόρησης, συμβουλευτικής και συμπληρωματικής κατάρτισης, που περιλαμβάνει την πιστοποίηση των προσόντων τους. Όσοι παρέχουν συμβουλευτική σταδιοδρομίας και οι δημόσιες και ιδιωτικές επιχειρήσεις παραπέμπουν τα άτομα στα κέντρα αυτά. Έως το 2006, το δίκτυο αναμένεται να αποτελείται από 84 κέντρα, που θα βρίσκονται σε όλη τη χώρα ανάλογα με την πυκνότητα του πληθυσμού και το επίπεδο των σχολείων.

ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

European Trade Union Confederation, Union of Industrial and Employers' Confederations of Europe, European Centre of Enterprises with Public Participation and of Enterprises of General Economic Interest (2002), Framework of Actions for the Lifelong Development of Competencies and Qualifications
<http://www.etuc.org/en/index.cfm?target=/en/dossiers/colbargain/lll.cfm>

7

ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΣΤΑΔΙΟΔΡΟΜΙΑΣ ΓΙΑ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΟΥΣ ΕΝΗΛΙΚΕΣ

Θέματα Πολιτικής

- Η γήρανση του πληθυσμού σε πολλές χώρες του ΟΟΣΑ και της Ευρώπης θα απαιτεί τόσο την αύξηση των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης όσο και πιο ευέλικτες μορφές μετάβασης στη συνταξιοδότηση. Όμως, οι φορείς λήψης αποφάσεων δεν δραστηριοποιούνται για την ενεργοποίηση υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας ώστε να βοηθήσουν την παράταση του επαγγελματικού βίου.
- Οι μεγαλύτεροι ενήλικες χρειάζονται εξειδικευμένη πληροφόρηση και υποστήριξη για την παράταση του επαγγελματικού βίου: περισσότερος ουσιαστικός ελεύθερος χρόνος, εθελοντική εργασία, και δραστηριότητες με τις οποίες θα διατηρούνται σε καλή πνευματική και σωματική κατάσταση. Όμως, οι υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας σήμερα προσφέρουν λίγη βοήθεια σε αυτό το στάδιο ζωής.
- Οι ευέλικτες μεταβάσεις μεταξύ εργασίας πλήρους απασχόλησης και συνταξιοδότησης (ανάμειξη εργασίας πλήρους απασχόλησης, εργασίας μερικής απασχόλησης, εθελοντικής εργασίας και περιόδων απραξίας) θα απαιτεί πολύ πιο στενή εναρμόνιση επαγγελματικού και οικονομικού σχεδιασμού. Το ζήτημα αυτό πρέπει να χειριστούν οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής.
- Υπάρχουν κάποια παραδείγματα αποτελεσματικής αντιμετώπισης στην πρόκληση της παροχής υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας σε μεγαλύτερους ενήλικες. Καμία χώρα, όμως, δεν φαίνεται να έχει αναπτύξει συστηματική προσέγγιση στον τομέα αυτόν.

Ζητήματα Πολιτικής που χρειάζεται να απαντηθούν

- Τι είδους επιπτώσεις έχουν οι πολιτικές δια βίου μάθησης και παράτασης του επαγγελματικού βίου στην παροχή υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας για τους μεγαλύτερους ενήλικες;
- Δεδομένων των σημερινών δημογραφικών στοιχείων, ποια είναι η πιθανή μελλοντική ζήτηση συμβουλευτικής σταδιοδρομίας της τρίτης ηλικίας;
- Με ποιον τρόπο μπορεί η συμβουλευτική σταδιοδρομίας να βοηθήσει στην ενθάρρυνση δημιουργίας πιο ευέλικτης μετάβασης μεταξύ της εργασίας πλήρους απασχόλησης και της συνταξιοδότησης (για παράδειγμα ανάμειξη εργασίας μερικής απασχόλησης, εθελοντικής εργασίας και μικρές περιόδους εργασίας πλήρους απασχόλησης με αναψυχή);
- Δεδομένων των περίπλοκων αλληλεπιδράσεων που υπάρχουν μεταξύ φορολογίας, συνταξιοδοτικού εισοδήματος, συνταξιοδοτικών διακανονισμών και ωρών εργασίας και συμβάσεων απασχόλησης, με ποιον τρόπο μπορεί να δημιουργηθεί πιο στενή συσχέτιση μεταξύ συμβουλευτικής σταδιοδρομίας και οικονομικού σχεδιασμού για μεγαλύτερους ενήλικες; Με ποιον τρόπο θα πρέπει να χρηματοδοτούνται αυτές οι ενιαίες υπηρεσίες;
- Τι είδους κατάρτιση χρειάζεται το προσωπικό συμβουλευτικής σταδιοδρομίας που εργάζεται στον τομέα αυτόν;
- Ποια ιδρύματα, σύνδεσμοι και ομάδες είναι πιθανόν να ενδιαφέρονται για την ανάπτυξη και την ικανότητα ανάπτυξης υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας της τρίτης ηλικίας; Με ποιον τρόπο μπορούν οι κυβερνήσεις να συνεργαστούν μαζί τους;

Ενδεικτικές Επιλογές Πολιτικής

- Διασφάλιση ότι η συμβουλευτική σταδιοδρομίας αποτελεί αναπόσπαστο μέρος των προγραμμάτων εκπαίδευσης των ενηλίκων σε ιδρύματα εκπαίδευσης και κατάρτισης που χρηματοδοτούνται από το κράτος.
- Εξέταση μέσω της διαθέσιμης τεκμηρίωσης ή διερεύνηση της σχέσης ενεργούς γήρανης και υγείας.
- Ανάπτυξη συνδέσμων με επενδυτικούς και συνταξιοδοτικούς πόρους για τη σύνδεση επαγγελματικού σχεδιασμού, οικονομικού σχεδιασμού και ευέλικτων μορφών μετάβασης στη συνταξιοδότηση.
- Ενεργοποίηση της παροχής υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας ενηλίκων με εξωτερικούς συνδέσμους με τους οποίους υπάρχει στενή συνεργασία.
- Υιοθέτηση καινοτομικών προσεγγίσεων για την παροχή υπηρεσιών, που βασίζονται στις ΤΠΕ και στην τηλεφωνική τεχνολογία ώστε να καλυφθούν όλες οι ανάγκες.
- Διερεύνηση του τρόπου με τον οποίο οι δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης είναι δυνατόν να διευρυνθούν για να καλύψουν καλύτερα τις ανάγκες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας των μεγαλύτερων ενηλίκων.
- Ενθάρρυνση των επιχειρηματικών και κοινοτικών πρωτοβουλιών να αντιστρέψουν την τάση πρόωρης εξόδου και μακρόχρονης ανεργίας μεταξύ των μεγαλύτερων εργαζομένων.
- Υποστήριξη του πιθανού ρόλου της βιομηχανίας στην προετοιμασία των μεγαλύτερων υπαλλήλων για ενεργητική συνταξιοδότηση.
- Ενθάρρυνση των εργοδοτών να ενεργήσουν ώστε να αποτελέσει η συμβουλευτική σταδιοδρομίας μέρος των στρατηγικών ανασχεδιασμού επανακατάρτισης και εργασίας ώστε να παραμένουν οι μεγαλύτεροι εργαζόμενοι για μεγαλύτερες περιόδους.

Παραδείγματα Αποτελεσματικής Αντιμετώπισης

- *Προγράμματα συμβουλευτικής σταδιοδρομίας της τρίτης ηλικίας:* Στη Δανία, έχουν εφαρμοστεί κάποια προγράμματα συμβουλευτικής σταδιοδρομίας της τρίτης ηλικίας. Ένα από αυτά χρηματοδοτήθηκε από το συνδικάτο μηχανικών της Δανίας και των ειδικών κύριων μηχανικών στην πολιτεία Frederiksborg. Ένα άλλο πρόγραμμα χρηματοδοτήθηκε από το υπουργείο Οικονομικών.
- *Υποστήριξη της επανένταξης του εργατικού δυναμικού:* Στη Δυτική Αυστραλία, το Πρόγραμμα Αποκόμισης Οφέλους από την Εμπειρία, που χρηματοδοτείται από το Κρατικό Τμήμα Κατάρτισης και είναι προσβάσιμο μέσω των κοινοτικών κέντρων, υποστηρίζει την επανένταξη των ατόμων ώριμης ηλικίας στο εργατικό δυναμικό.

8

ΔΙΕΥΡΥΝΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΙΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ

Θέματα Πολιτικής

- Η ζήτηση συμβουλευτικής σταδιοδρομίας υπερβαίνει την προσφορά, και πολλοί δεν έχουν πρόσβαση σε αυτήν. Παρέχεται σε ένα πολύ περιορισμένο φάσμα τοποθεσιών, τρόπων, ωρών της ημέρας ή της εβδομάδας, ή σημείων του κύκλου ζωής. Οι εργαζόμενοι ενήλικες, οι φοιτητές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, οι μητέρες με μικρά παιδιά, οι γυναίκες που επιστρέφουν στην εργασία, οι μεγαλύτεροι ενήλικες, τα άτομα με αναπηρίες, οι απομακρυσμένες κοινότητες, και μια σειρά ειδικών κοινωνικών ομάδων είναι μεταξύ αυτών των οποίων οι ανάγκες δεν καλύπτονται επαρκώς.
- Το ακριβό και εντατικής εργασίας μοντέλο συνεντεύξεων με προσωπική επαφή χρησιμοποιείται ακόμη σε ευρεία κλίμακα στην συμβουλευτική σταδιοδρομίας. Πιο οικονομικές μέθοδοι παροχών θα μπορούσαν να αυξήσουν την πρόσβαση στις υπηρεσίες για μεγαλύτερο αριθμό πελατών. Οι μέθοδοι αυτές περιλαμβάνουν προσεγγίσεις αυτοεξυπηρέτησης και κέντρα πολλαπλών υπηρεσιών, συστηματική χρήση των δικτύων συμβούλων σταδιοδρομίας, ενσωμάτωση προγραμμάτων επαγγελματικής αγωγής στα σχολεία και την ύλη της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ομαδική συμβουλευτική σταδιοδρομίας, και νέες τεχνολογίες, συμπεριλαμβανομένων των ΤΠΕ και των τηλεφωνικών κέντρων.
- Οι υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας δεν διατίθενται σε ευρεία κλίμακα σε εργασιακούς χώρους ή σε μέρη όπως τα κέντρα αναψυχής, οι μικρές κοινότητες, οι δημόσιες βιβλιοθήκες, τα κέντρα συμβουλευτικής των πολιτών, τα κοινοτικά κέντρα, και τα σπίτια. Ελάχιστες είναι αυτές που διατίθενται εκτός των καθιερωμένων ωραρίων λειτουργίας των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και των κρατικών γραφείων. Οι μετακινούμενες υπηρεσίες, οι εξωτερικές υπηρεσίες και η εργασία με βάρδιες δεν χρησιμοποιούνται σε ευρεία κλίμακα στην παροχή υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας.
- Η κρατική παροχή υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας χρειάζεται να συμπληρωθεί από ιδιωτική, επιχειρηματική και κοινοτική παροχή υπηρεσιών. Μία πρόκληση για τη χάραξη πολιτικής είναι να βρεθούν τρόποι ενεργοποίησης τέτοιου είδους ανάμιξης μέσω συνεργασιών και εξωτερικών υπηρεσιών.

Ζητήματα Πολιτικής που χρειάζεται να απαντηθούν

- Σε ποιους τομείς και σε ποιες κοινότητες είναι ξεκάθαρο ότι δεν καλύπτεται η ζήτηση για υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας; Πώς το ξέρουμε;
- Εάν υπάρχει νόμιμο δικαίωμα στην συμβουλευτική σταδιοδρομίας, με ποιον τρόπο προωθείται το δικαίωμα αυτό ώστε τα άτομα να ενθαρρύνονται να το ασκούν;

Ποια είναι η καλύτερη δυνατή ανάμιξη κρατικής, ιδιωτικής και κοινοτικής παροχής υπηρεσιών που θα διασφαλίσει τη βελτιωμένη κάλυψη των αναγκών για υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας;

- Ποιες στρατηγικές μπορούν να αναπτυχθούν για την υποστήριξη ανεπίσημων και επίσημων υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας (για παράδειγμα, μέσω της παροχής κατάρτισης και πληροφοριακού υλικού για τη στήριξη της συμβουλευτικής σταδιοδρομίας στις κοινότητες και άλλους χώρους);
- Τι είδους επενδύσεις χρειάζεται να γίνουν στις υποδομές κατάρτισης, υποστήριξης και επικοινωνιών για την ανάπτυξη των παροχών που βασίζονται στις ΤΠΕ;

- Ποιες εναλλακτικές στρατηγικές μπορούν να ενεργοποιηθούν σε χώρες και περιοχές όπου οι υποδομές επικοινωνιών είναι ακόμη υπανάπτυκτες; Πώς θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν η τηλεόραση, τα ένθετα των εφημερίδων, οι διαφημιστικοί πίνακες, και οι μετακινούμενες υπηρεσίες;
- Τι είδους πόροι – συμπεριλαμβανομένων των καταλόγων των ενδιαφερόντων, των εργαλείων επαγγελματικής πλοήγησης και των καταλόγων ελέγχου, των βίντεο επαγγελματικής πληροφόρησης, μεταξύ άλλων – έχουν αναπτυχθεί ή θα μπορούσαν να αναπτυχθούν ώστε να στηρίζουν την προσέγγιση αυτοεξυπηρέτησης στην συμβουλευτική σταδιοδρομία; Είναι αυτοί ήδη διαθέσιμοι μέσω διαδικτύου και ή της τεχνολογίας CD ROM; Τι είδους αλλαγές στη δομή του προσωπικού, καθώς και την ανάπτυξη των πρωτοβουλιών του προσωπικού χρειάζονται για την ανάπτυξη της προσέγγισης αυτοεξυπηρέτησης;
- Με ποιον τρόπο μπορούν να οργανωθούν οι υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας ώστε να είναι άμεσα προσβάσιμες; εκτός των καθιερωμένων ωραρίων γραφείου, με τρόπο αυτοεξυπηρέτησης, σε κέντρα κοινοτικών πόρων; Εμπεριέχουν αυτές οι αλλαγές επαναδιαπραγμάτευση των συνθηκών εργασίας του προσωπικού;

Ενδεικτικές Επιλογές Πολιτικής

- Ανάλυση εθνικής και τοπικής χαρτογράφησης της παροχής υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας μέσω μιας σειράς επικοινωνιακών μέσων (όπως είναι οι εφημερίδες και η τηλεόραση) σε μια σειρά ομάδες-στόχους (νεολαία, απασχολούμενοι, άνεργοι) για τη βελτιστοποίηση των επιλογών των μελλοντικών τακτικών.
- Ενεργοποίηση των υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας στον ιδιωτικό και εθελοντικό τομέα αναπτύσσοντας συνεργασίες με παρόχους στο δημόσιο τομέα και με εξωτερικές συνεργασίες.
- Προώθηση της χρήσης τηλεφωνικών γραμμών εξυπηρέτησης και υπηρεσιών ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ώστε η συμβουλευτική σταδιοδρομία να ξεπεράσει το γεωγραφικό μειονέκτημα και να επιτρέψει την πρόσβαση εκτός των καθιερωμένων ωραρίων γραφείου.
- Ένταξη παροχής υπηρεσιών για εργασία με βάρδιες στις συμβάσεις απασχόλησης του προσωπικού συμβουλευτικής σταδιοδρομίας.
- Διασφάλιση ότι υπάρχουν διαθέσιμοι πόροι για την υποστήριξη μετακινούμενων και κοινοτικών παροχών (αυτοκίνητα, κινητά τηλέφωνα, έντυπη πληροφόρηση επαγγελματικής σταδιοδρομίας).
- Επέκταση του ωραρίου λειτουργίας των δημόσιων υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας ώστε να είναι άμεσα προσβάσιμες από τα απασχολούμενα άτομα.
- Παροχή πρωτογενών πόρων και επιχειρηματικής χρηματοδότησης για την ανάπτυξη μορφών παροχών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας που βασίζονται στις ΤΠΕ και την αυτοεξυπηρέτηση.
- Ανάπτυξη, προσαρμογή ή υιοθέτηση προγραμμάτων συμβουλευτικής σταδιοδρομίας που βασίζονται στις ΤΠΕ και άμεση διαθεσιμότητα αυτών μέσω διαδικτύου και CD ROM.
- Ανάπτυξη καινοτομικών τρόπων ανάμιξης υπηρεσιών σύνδεσης και υπηρεσιών εκτός σύνδεσης για τη διασφάλιση μόνιμης παροχής υπηρεσιών που θα καλύπτουν τις ξεχωριστές ανάγκες των πελατών.
- Διαμόρφωση μηχανισμών εγγύησης ποιότητας για τη διασφάλιση ότι η διεύθυνση των υπηρεσιών και προϊόντων συμβουλευτικής σταδιοδρομίας γίνεται στα πλαίσια της διασφάλισης ποιότητας.
- Ανάπτυξη και προώθηση της χρήσης διαδικασιών εξέτασης χρηστών για την αναγνώριση πελατών που χρειάζονται τα πιο εντατικά και ακριβά είδη υπηρεσιών και συνδυασμός των υπηρεσιών με αυτά με πιο οικονομικό τρόπο.

- Παροχή υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας σε τοποθεσίες και δημόσιους χώρους όπου συγκεντρώνονται οι πολίτες, μέσω σημείων ηλεκτρονικών παροχών και κέντρων κοινοτικής πληροφόρησης.
- Σύναψη συμβάσεων κάποιων υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας με εξωτερικές κοινοτικές ομάδες.
- Διασφάλιση ότι η ύλη των αρχικών και ενδο-υπηρεσιακών προγραμμάτων κατάρτισης του προσωπικού συμβουλευτικής σταδιοδρομίας διδάσκει τις δεξιότητες που απαιτούνται για την πιο αποτελεσματική χρήση των ΤΠΕ, τόσο από τους ίδιους όσο και από τους πελάτες.
- Ανάπτυξη διαφοροποίησης προσωπικού συμβουλευτικής σταδιοδρομίας και προσόντων με συνεργασία προσωπικού υποστήριξης και πιο εξειδικευμένου προσωπικού σε υπηρεσίες παροχών (για παράδειγμα, στην παροχή βοήθειας για την αναζήτηση πληροφοριών).

Παραδείγματα Αποτελεσματικής Αντιμετώπισης

- **Παροχή υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας μέσω της τεχνολογίας τηλεφωνικών κέντρων:** Ο πυρήνας της υπηρεσίας άμεσης εκμάθησης στο Ηνωμένο Βασίλειο βασίζεται στην τεχνολογία των τηλεφωνικών κέντρων. Υπάρχουν δύο τηλεφωνικά κέντρα στην Αγγλία, ένα για τη Βόρεια Ιρλανδία και μικρότερα κέντρα στη Σκωτία και την Ουαλία. Η πρωτοβουλία άμεσης εκμάθησης χρηματοδοτείται από το Πανεπιστήμιο Βιομηχανίας και στοχεύει στην προσφορά δωρεάν και αμερόληπτων πληροφοριών που μπορούν να βοηθήσουν τους ενήλικες να αποκτήσουν πρόσβαση σε ευκαιρίες περαιτέρω εκπαίδευσης και κατάρτισης. Τέτοιες πληροφορίες περιλαμβάνουν, λόγω χάρη, τη διαθεσιμότητα χρηματοδότησης της μάθησης ή παροχής υπηρεσιών παιδικής φροντίδας για την υποστήριξη των γονέων με μικρά παιδιά. Για τη μεγαλύτερη δυνατή πρόσβαση, οι γραμμές εξυπηρέτησης των τηλεφωνικών κέντρων είναι ανοιχτές όλο το χρόνο έως τις δέκα το βράδυ. Πάνω από δέκα εκατομμύρια κάλεσαν την άμεση εκμάθηση κατά τη διάρκεια των πέντε πρώτων ετών λειτουργίας της. Υπάρχουν τρία επίπεδα προσωπικού: οι «Σύμβουλοι Πληροφόρησης», που χειρίζονται βασικά ερωτήματα πληροφόρησης, οι «Σύμβουλοι Εκμάθησης», που χειρίζονται τα ερωτήματα όσων χρειάζονται περισσότερη από τη βασική πληροφόρηση και οι «Σύμβουλοι Δια Βίου Εκμάθησης» που αντιμετωπίζουν πιο περίπλοκα ζητήματα. Όλα τα επίπεδα του προσωπικού υποβάλλονται σε ειδική κατάρτιση και όλα έχουν πρόσβαση σε μια ηλεκτρονική βάση δεδομένων 600.000 μαθημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης, όλων των επιπέδων, καθώς και σε μεγάλη ποικιλία άλλης έντυπης πληροφόρησης. Η ηλεκτρονική βάση δεδομένων είναι απευθείας προσβάσιμη μέσω της ηλεκτρονικής διεύθυνσης <http://www.learnirect.co.uk/>, και ενημερώνεται κάθε μήνα. Ένα ηλεκτρονικό διαγνωστικό πακέτο μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την πρόσβαση σε ενδιαφέροντα και προτιμήσεις ως μέρος του δικτυακού τόπου. Υπάρχουν περισσότερα από 10 εκατομμύρια χτυπήματα στην ιστοσελίδα τα πρώτα χρόνια λειτουργίας της.
- **Ιδιωτική συμβουλευτική σταδιοδρομίας που βασίζεται στην τεχνολογία πληροφοριών και επικοινωνιών:** Το 1999, η Helsingin Sanomat, η εφημερίδα με τη μεγαλύτερη κυκλοφορία στη Φινλανδία, κατέστησε τις επαγγελματικές υπηρεσίες διαθέσιμες σε όλους τους πολίτες στο διαδίκτυο. Η ιστοσελίδα της εφημερίδας (<http://www.oikotie.fi>) προσφέρει σε όσους έχουν πρόσβαση σε αυτήν πλήθος επαγγελματικών σχεδιασμών και εργαλεία και υπηρεσίες αναζήτησης εργασίας. Όλες οι υπηρεσίες, που περιλαμβάνουν ηλεκτρονικές ασκήσεις αυτοεκτίμησης, συμβουλευτική σταδιοδρομίας μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, Οδηγό Βιογραφικών, και επιλογή ηλεκτρονικής προώθησης των βιογραφικών σε εργοδότες, παρέχονται χωρίς χρέωση.
- **Κινητά κέντρα:** Κάποιες χώρες έχουν κάνει καινοτομική χρήση κινητών, μετακινούμενων ομάδων συμβουλευτικής σταδιοδρομίας ώστε να καλύψουν τις απομακρυσμένες κοινότητες ή επειδή δεν υπάρχουν αρκετοί πόροι ώστε να καλυφθεί η ζήτηση. Η Λετονία μέχρι στιγμής έχει καταφέρει να δημιουργήσει Εξειδικευμένα Κέντρα Συμβουλευτικής σταδιοδρομίας μόνο σε 19 από τις 26 περιφέρειές της. Όμως, οι κινητές της ομάδες καλύπτουν τις ανάγκες των υπόλοιπων επτά.

ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΣΤΑΔΙΟΔΡΟΜΙΑΣ ΕΙΔΙΚΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΟΜΑΔΩΝ

Θέματα Πολιτικής

- Λίγες χώρες έχουν βρει μια αποτελεσματική ισορροπία μεταξύ εκτενών υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας που να είναι προσβάσιμες σε όλους το ίδιο και στοχευόμενης παροχής υπηρεσιών που δίνουν ειδική προτεραιότητα σε ιδιαίτερες ειδικές κοινωνικές ομάδες που έχουν συγκεκριμένες ανάγκες.
- Η ολοκληρωτική δυνατότητα των υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας να βοηθήσουν στην αναγνώριση και παροχή νέων κινήτρων στους φοιτητές με ανεπαρκή επίδοση ώστε να μειωθεί σημαντικά ο ρυθμός εγκατάλειψης του σχολείου ή να προσελκύσει τη δυσαρεστημένη νεολαία πίσω στην εκπαίδευση και την κατάρτιση, δεν έχει ακόμη αναπτυχθεί.
- Πολλές από τις περιθωριοποιημένες και ειδικές κοινωνικές ομάδες στις οποίες στοχεύουν οι υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας τείνουν να είναι οι πιο απρόθυμες να χρησιμοποιήσουν υπηρεσίες που παρέχονται από επίσημα θεσμικά πλαίσια. Η πρόκληση για τις πολιτικές εδώ είναι η προσέγγιση των ομάδων αυτών, η συνεργασία μαζί τους με τους δικούς τους όρους και σε λιγότερο επίσημα πλαίσια που είναι πιο οικεία σε αυτούς.
- Τα προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης που σχεδιάζονται για ομάδες κινδύνου χρειάζεται να συμπεριλάβουν ισχυρά στοιχεία συμβουλευτικής σταδιοδρομίας για την προώθηση της επιστροφής στη μάθηση και την ολοκλήρωση των σπουδών και τη διασφάλιση επιτυχούς μετάβασης σε αποδεκτή απασχόληση.

Ζητήματα Πολιτικής που χρειάζεται να απαντηθούν

- Πόσο αποτελεσματικά ενσωματώνεται η συμβουλευτική σταδιοδρομίας σε πολιτικές και προγράμματα που σχεδιάζονται για την επίτευξη στόχων εθνικής ισονομίας; Για παράδειγμα, που αφορούν σε: ενσωμάτωση μεταναστών και προσφύγων στην απασχόληση και την κατάρτιση, ισονομία των φύλων στην αγορά εργασίας, και ισονομία σε όλα τα επίπεδα εκπαιδευτικής συμμετοχής, ολοκλήρωσης και αποτελεσμάτων;
- Τι δεδομένα υπάρχουν σχετικά με τη χρήση υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας από ειδικές κοινωνικές ομάδες και ομάδες κινδύνου και το βαθμό ικανοποίησής τους από αυτές τις υπηρεσίες; Απαιτούνται υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας για τη συλλογή και ανάλυση των δεδομένων αυτών;
- Έχουν αναπτυχθεί εναλλακτικές μορφές παροχής υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας ώστε να ξεπεραστεί η απροθυμία κάποιων ειδικών κοινωνικών ομάδων να χρησιμοποιήσουν τις υπηρεσίες που παρέχονται από τα επίσημα ιδρύματα;
- Τι είδους πόροι υπάρχουν στις κοινότητες που έχουν στενή σχέση με τις ομάδες-στόχους; Μπορούν αυτές να κινητοποιηθούν (για παράδειγμα, με εξωτερικές συνεργασίες) ώστε να παρέχουν υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας με τρόπο που είναι πιο πιθανό να γίνει αποδεκτός από τις ομάδες αυτές;
- Τα προγράμματα κατάρτισης του προσωπικού συμβουλευτικής σταδιοδρομίας δίνουν τη δέουσα προσοχή στις ξεχωριστές ανάγκες των διαφορετικών ομάδων-στόχων και το εξοπλίζουν αποτελεσματικά με γνώσεις, δεξιότητες και συμπεριφορές για την αποτελεσματική συνεργασία με τις ομάδες αυτές;

- Ποια βήματα γίνονται για τη διασφάλιση ότι οι προσεγγίσεις των υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας που χρησιμοποιούνται με τις ομάδες κινδύνου δεν είναι πολιτισμικά προκατειλημμένες;

Ενδεικτικές Επιλογές Πολιτικής

- Ανάπτυξη στρατηγικών για την ενεργή ανάμιξη των ευπαθών ομάδων στη δημιουργία, το σχεδιασμό, την εφαρμογή και την παρακολούθηση πολιτικών και υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας.
- Δεδομένου ότι πολλές ειδικές κοινωνικές ομάδες κυρίως αναζητούν εργασία σε τοπικό επίπεδο, δημιουργία και ενθέρωση συστημάτων πληροφόρησης για την τοπική αγορά εργασίας.
- Επιθεώρηση των υπαρχουσών υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας για τις ευπαθείς ομάδες: για παράδειγμα, χρησιμοποιώντας τις Κατευθυντήριες Γραμμές για την Καλή Πρακτική Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού στην Απασχόληση (1998) ως σημείο αναφοράς.
- Σύναψη συμβάσεων υπεργολαβίας των υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας με εταιρίες που έχουν εμπειρία εργασίας με ειδικές κοινωνικές ομάδες και υποστηρίζουν τέτοιους οργανισμούς μέσω της εκπαίδευσης και παροχής πόρων.
- Ενίσχυση της ικανότητας των ευπαθών ομάδων να βοηθούνται στην παροχή συμβουλευτικής σταδιοδρομίας: για παράδειγμα: καταρτίζοντας ενήλικες κοινής αποδοχής στα πλαίσια αυτών των ομάδων, ώστε να δρουν ως παράγοντες διευκόλυνσης μάθησης και προσανατολισμού.
- Διασφάλιση ότι οι εργαζόμενοι στην συμβουλευτική σταδιοδρομίας έχουν την απαιτούμενη κατάρτιση για να εργάζονται και να συνεργάζονται αποτελεσματικά με διαφορετικές ομάδες κινδύνου. Διασφάλιση ότι τέτοιου είδους κατάρτιση περιλαμβάνει διαπολιτισμική ενημέρωση.
- Καθιέρωση σαφών κριτηρίων για την εστίαση σε ομάδες κινδύνου.
- Διασφάλιση ότι τα δεδομένα αναφορικά με τη χρήση υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας από ειδικές κοινωνικές ομάδες, και ο βαθμός ικανοποίησης από τις υπηρεσίες αυτές, συλλέγονται και αναλύονται.
- Αξιολόγηση του τρόπου με τον οποίο οι υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας βοηθούν στην προώθηση των στόχων των πολιτικών κοινωνικής ισονομίας και ένταξης.

Παραδείγματα Αποτελεσματικής Αντιμετώπισης

- **Τοπικά κέντρα:** Στην Ελλάδα, έχουν δημιουργηθεί Κέντρα Πληροφόρησης και Συμβουλευτικής για την Απασχόληση και την Κοινωνική Ένταξη των Γυναικών, με χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση, από το Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας (Κ.Ε.Θ.Ι.). Το κέντρο παρέχει υπηρεσίες συγκεκριμένα σε γυναίκες, τόσο σε άνεργες όσο και αυτές που βρίσκονται σε ευπαθείς τομείς απασχόλησης και επιθυμούν να αλλάξουν εργασία. Τα κέντρα έχουν αναπτύξει ένα εργαλείο εξακρίβωσης των αναγκών των γυναικών, που ονομάζεται «Το Τυχερό Τριφύλλι» και αποτελεί παραλλαγή ενός εργαλείου που χρησιμοποιείται σε κέντρα συμβουλευτικής στη Γαλλία. Διερευνά τις ανάγκες των γυναικών σε τρεις βασικές κατηγορίες: προσωπική εξέλιξη, γνώση του επαγγελματικού τομέα, και μέθοδοι αναζήτησης εργασίας.
- **Προγράμματα δράσης:** Στο Λουξεμβούργο, πραγματοποιούνται τοπικά προγράμματα δράσης από εθελοντικούς και μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς, τα οποία περιλαμβάνουν το Δίκτυο Πλήρους Απασχόλησης (Reseau Objectif Plein Emploi), ένα πρόγραμμα για γυναίκες που είναι θύματα οικογενειακής βίας (το πρόγραμμα Femmes en détresse) και τοπικά προγράμματα ανάπτυξης. Τέτοιου είδους προγράμματα χρηματοδοτούνται από ένα φάσμα πόρων.

ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions (1998), Guidelines for Good Practice in Employment Counselling and Guidance,

<http://www.eurofound.eu.int/publications/files/EF9834EN.pdf>

10

ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΤΑΔΙΟΔΡΟΜΙΑ

Θέματα Πολιτικής

- Υπάρχει μεγάλο χάσμα μεταξύ της συλλογής πληροφοριών για την αγορά εργασίας και τη μετατροπή τους σε χρήσιμο υλικό συμβουλευτικής σταδιοδρομίας.
- Κάποιοι οικονομικοί κλάδοι αντιμετωπίζουν έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού. Συχνά οι νέοι και οι ενήλικες γνωρίζουν πολύ λίγα σχετικά με την έλλειψη αυτή.
- Η επικαιροποίηση των πληροφοριών σχετικά με τη σταδιοδρομία είναι μεγάλη πρόκληση, ιδιαίτερα σε χώρες με σχετικά χαμηλό ακαθάριστο εγχώριο προϊόν ανά κάτοικο.
- Σε μερικές χώρες η πληροφόρηση δεν είναι εκτενής και είναι χαμηλής ποιότητας. Αυτό δυσχεραίνει σε μεγάλο βαθμό την πιθανότητα λήψης σωστών και ικανοποιητικών αποφάσεων από τους πολίτες.
- Συχνά υπάρχει έλλειψη συνεργασίας μεταξύ των κρατικών φορέων, και ιδιαίτερα μεταξύ των Υπουργείων Εκπαίδευσης και Απασχόλησης, και μεταξύ των διαφορετικών επιπέδων διοίκησης – ιδιαίτερα μεταξύ εθνικής και τοπικής διοίκησης – για την παροχή πληροφόρησης σταδιοδρομίας. Αυτό οδηγεί σε δαπανηρή επικάλυψη, κατάτμηση, και έλλειψη σαφήνειας και περιεκτικότητας.
- Η έλλειψη της συνεργασίας αυτής έχει ως αποτέλεσμα την αποτυχία συγκεκριμένου πληροφοριών που αφορούν το περιεχόμενο των επαγγελματιών, την εκπαίδευση και τις επιλογές κατάρτισης, καθώς και πληροφορίες που αφορούν την προσφορά και ζήτηση στην αγορά εργασίας. Ένα στενά συνδεδεμένο πρόβλημα με αυτό είναι η αποτυχία ενοποίησης της επαγγελματικής πληροφόρησης με τα εργαλεία αυτο-αξιολόγησης, τα εργαλεία επαγγελματικού σχεδιασμού και τα εργαλεία αναζήτησης εργασίας.
- Η εμπειρία είναι ένας καταλυτικός τρόπος μάθησης, ένας τρόπος να δει κανείς την προσωπική βαρύτητα των πραγμάτων που έχει μάθει είτε με προσωπική μελέτη ή σε κάποια αίθουσα διδασκαλίας. Τα γνωστά και έμπιστα άτομα είναι άλλες εξίσου ισχυρές πηγές πληροφόρησης που κινητοποιούν το άτομο να δράσει. Ωστόσο, συχνά τα συστήματα επαγγελματικής πληροφόρησης δεν δίνουν, σε συστηματική βάση, την ευκαιρία στα άτομα να έρθουν σε επαφή με έναν εργασιακό χώρο ή ένα εκπαιδευτικό πλαίσιο, ενώ παράλληλα κάνουν ελάχιστη χρήση κοινοτικών δικτύων, όπως οι εργοδότες ή οι απόφοιτοι τριτοβάθμιων σχολών.
- Μεγάλος αριθμός πληροφοριών παράγεται από τον ιδιωτικό τομέα. Ωστόσο, λίγες χώρες έχουν εισάγει υποχρεωτικά πρότυπα, ή προαιρετικές κατευθυντήριες γραμμές για τη συλλογή, παραγωγή και διάδοση πληροφοριών σταδιοδρομίας από δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς.
- Οι κυβερνήσεις κάνουν ελάχιστη χρήση των εξειδικευμένων γνώσεων του ιδιωτικού τομέα στο μάρκετινγκ, στις εκδόσεις και στην προβολή μέσω των ΜΜΕ, όταν παράγουν και διαχέουν προϊόντα πληροφόρησης για την σταδιοδρομία. Ως αποτέλεσμα, ένας μεγάλος αριθμός των εν λόγω πληροφοριών δεν παρουσιάζει ενδιαφέρον, είναι ελλιπώς σχεδιασμένες, και δεν προσεγγίζουν το κατάλληλο κοινό.
- Ένα πολύ μικρό μόνο μέρος της πληροφόρησης σχετικά με την σταδιοδρομία σχεδιάζεται βάσει ερευνών που εξετάζουν τις ανάγκες των πελατών για διαφορετικά είδη πληροφόρησης, τις προτιμήσεις τους σχετικά με τους τρόπους παροχής των πληροφοριών, ή το βαθμό ικανοποίησής τους από τα υπάρχοντα προϊόντα πληροφόρησης σταδιοδρομίας.

- Τα συστήματα πληροφόρησης των ΤΠΕ και αυτά που βασίζονται στο διαδίκτυο συχνά δεν αποτελούν τίποτα περισσότερο από την ηλεκτρονική έκδοση έντυπου υλικού. Έτσι δεν υπάρχει η δυνατότητα των συστημάτων αυτών να παρέχουν πληροφόρηση σταδιοδρομίας με πιο ενδιαφέροντες, ευέλικτους και διαισθητικούς τρόπους.
- Με αυξανόμενους ρυθμούς, οι κυβερνήσεις αναπτύσσουν συστήματα επαγγελματικής πληροφόρησης κυρίως σε ηλεκτρονική μορφή. Ωστόσο, όσοι δεν έχουν άμεση πρόσβαση στις ΤΠΕ ή δεν έχουν τις απαραίτητες δεξιότητες ή έχουν χαμηλή αυτοπεποίθηση για τη χρήση τους βρίσκονται σε μειονεκτική θέση με τις πολιτικές αυτές.
- Οι ευρωπαϊκές και διεθνείς προοπτικές συχνά δεν περιλαμβάνονται στην εθνική πληροφόρηση για τη σταδιοδρομία.

Ζητήματα Πολιτικής που χρειάζεται να απαντηθούν

- Με ποιον τρόπο μπορούν οι πληροφορίες της αγοράς εργασίας για τα επαγγέλματα να συλλεχθούν και χρησιμοποιηθούν για τους σκοπούς της πληροφόρησης και συμβουλευτικής σταδιοδρομίας;
- Με ποιον τρόπο θα πρέπει οι προτιμήσεις των ατόμων για μάθηση με διαφορετικούς τρόπους να λαμβάνεται υπόψη στην διαμόρφωση συστημάτων παροχής επαγγελματικής πληροφόρησης; Ποια θα πρέπει να είναι η ισορροπία μεταξύ βιοματικών και μη βιοματικών τρόπων μάθησης για την επαγγελματική πληροφόρηση και για ποιες ομάδες-στόχους; Με ποιον τρόπο θα πρέπει οι διαφορετικοί τρόποι παροχής πληροφόρησης σταδιοδρομίας (για παράδειγμα, οι επαγγελματικοί οδηγοί, τα έντυπα, τα φυλλάδια, τα εγχειρίδια, οι κατάλογοι, το προωθητικό υλικό, τα βίντεο, οι ταινίες, τα CD ROM και τα DVD, το διαδίκτυο, τα μέσα ενημέρωσης) να προσαρμοστούν στις διαφορετικές ανάγκες των χρηστών;
- Με ποιον τρόπο μπορεί η πληροφόρηση για τη σταδιοδρομία να σχεδιαστεί καλύτερα ώστε να αποτελεί εργαλείο μάθησης και όχι απλά έναν τρόπο παροχής βασικών πληροφοριών;
- Με ποιον τρόπο θα πρέπει οι χρήστες να εμπλέκονται στο σχεδιασμό και την αξιολόγηση των συστημάτων και των προϊόντων παροχής πληροφόρησης για την σταδιοδρομία;
- Με ποιον τρόπο θα πρέπει η πληροφόρηση για την σταδιοδρομία να ενσωματωθεί στη διδασκαλία και εκμάθηση ικανοτήτων για τη δια βίου επαγγελματική ανάπτυξη;
- Ποια είναι τα μεγαλύτερα κενά που υπάρχουν, εάν υπάρχουν, και για ποιες ομάδες-στόχους στην παροχή υπηρεσιών πληροφόρησης για τη βοήθεια στη λήψη επαγγελματικών αποφάσεων;
- Ποια πρότυπα θα πρέπει να εφαρμόζονται στο περιεχόμενο και την παρουσίαση του υλικού πληροφόρησης για την σταδιοδρομία;
- Τι ρόλο παίζει ο ιδιωτικός τομέας στην παροχή πληροφόρησης για την σταδιοδρομία στο κοινό; Μπορούν οι συνεργασίες δημόσιου-ιδιωτικού τομέα και οι εξωτερικές συνεργασίες να βοηθήσουν στην αντιμετώπιση κάποιων προκλήσεων στην παραγωγή επαγγελματικής πληροφόρησης;
- Ποιος είναι ο ρόλος των κοινωνικών εταίρων στην ανάπτυξη και παροχή πληροφόρησης σταδιοδρομίας;
- Με ποιον τρόπο θα πρέπει τα υπουργεία και οι φορείς να συνεργάζονται για την διαμόρφωση και παροχή εκπαιδευτικής και επαγγελματικής πληροφόρησης;
- Με ποιον τρόπο μοιράζεται η ευθύνη για την επαρκή συλλογή, παραγωγή και διάδοση πληροφοριών για την σταδιοδρομία με βάση μια ομάδα προτύπων αποδεκτή από το κράτος;
- Ποιος διασφαλίζει τη συμβατότητα στη συλλογή, παραγωγή, σύνδεση και διάδοση των πληροφοριών για την σταδιο-

- δρομία σε διαφορετικές διοικητικές περιοχές, σε αποκεντρωμένα συστήματα ώστε να αποφεύγεται η κατάτμηση της πληροφόρησης και η έλλειψη σαφήνειας;
- Οι πάροχοι πληροφόρησης σταδιοδρομίας συνεργάζονται για την αποφυγή επικαλύψεων και τη διασφάλιση της διαφάνειας και της αριότητας των συστημάτων που συνδέουν τα δεδομένα που αφορούν την εκπαίδευση, απασχόληση, και την προσφορά και ζήτηση στην αγορά εργασίας;
- Με ποιον τρόπο η ευρωπαϊκή και διεθνής διάσταση ενσωματώνεται στην πληροφόρηση για την σταδιοδρομία σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο;
- Τα διαθέσιμα εργαλεία πληροφόρησης για την σταδιοδρομία απαντούν στα ερωτήματα που οι χρήστες θέλουν να απαντηθούν ή παρουσιάζουν τις πληροφορίες που οι δημιουργοί τους θέλουν να παρέχουν;
- Αξιολογείται τακτικά η πληροφόρηση για την σταδιοδρομία ώστε να γίνεται εκτίμηση της προσβασιμότητας και των αποτελεσμάτων της;

Ενδεικτικές Επιλογές Πολιτικής

- Χαρτογράφηση σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο των πληροφοριών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας που παρέχονται από συγκεκριμένα μέσα ενημέρωσης (όπως οι εφημερίδες, η τηλεόραση) σε συγκεκριμένες ομάδες-στόχους (νεολαία, απασχολούμενοι, άνεργοι) ώστε να αναπτυχθεί μία συνεκτική στρατηγική για την παροχή πληροφόρησης για την σταδιοδρομία στους πολίτες.
- Ανάπτυξη ή υιοθέτηση εθνικών προτύπων πληροφόρησης για την σταδιοδρομία
Θέσπιση μηχανισμών για το συντονισμό της πληροφόρησης για την σταδιοδρομία σε διαφορετικούς κρατικούς φορείς και μεταξύ του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα.
- Στήριξη των κλάδων στους οποίους εμφανίζεται έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού για την παραγωγή και προβολή χρήσιμης και αμερόληπτης πληροφόρησης
- Εξέταση εάν γίνεται χρήση της παραγόμενης πληροφόρησης για την σταδιοδρομία ποιοι τη χρησιμοποιούν και κατά πόσο τη βρίσκουν χρήσιμη.
- Διασφάλιση ότι οι επαγγελματίες που παρέχουν συμβουλευτική σταδιοδρομίας είναι καταρτισμένοι στη σωστή χρήση και αξιολόγηση της επαγγελματικής πληροφόρησης.
- Επένδυση στην κατάρτιση και ανάπτυξη των ειδικών επαγγελματικής πληροφόρησης.
- Σύνδεση των διαδικτυακών, ευρωπαϊκών και διεθνών συστημάτων πληροφόρησης για την σταδιοδρομία με εθνικά συστήματα πληροφόρησης.

Παραδείγματα Αποτελεσματικής Αντιμετώπισης

- *Συστηματική πληροφόρηση για την αγορά εργασίας:* Στην Ολλανδία, έχει δημιουργηθεί μία βάση δεδομένων με τα στοιχεία ζήτησης της αγοράς εργασίας για περίπου 2.500 επαγγέλματα η οποία συνδέεται με εξελίξεις στην εκπαίδευση και την κατάρτιση.
- *Πολυδιάστατα συστήματα πληροφόρησης σταδιοδρομίας:* Η Πολωνία έχει αναπτύξει ένα πολυδιάστατο σύστημα πληροφόρησης σταδιοδρομίας – το «Σύμβουλοι 2000» - που περιέχει τις πιο πρόσφατες εξελίξεις στον τομέα της τεχνητής νοημοσύνης. Ενισχύει τις προσπάθειες του πελάτη/χρήστη συνδέοντας τη διαχείριση των πληροφοριών με στρατηγικές

λήψης αποφάσεων. Οι πληροφορίες για επιλογές εκπαίδευσης και κατάρτισης, και τα σχετικά επαγγέλματα στα οποία οδηγούν, συνδέονται με το προσωπικό προφίλ του πελάτη που χρησιμοποιεί το σύστημα, το οποίο έχει αναπτυχθεί μέσω της πρόσβασης σε εργαλεία αυτο-αξιολόγησης που διατίθενται από το ίδιο λογισμικό. Επιπλέον, το σύστημα έχει προσαρμοστεί ώστε να μπορεί να στοχεύει σε συγκεκριμένες ομάδες χρηστών, όπως τα άτομα με αναπηρίες.

- **Ενσωμάτωση συστημάτων πληροφόρησης σταδιοδρομίας:** Το Γαλλικό πρόγραμμα IDEO (Πληροφόρηση, Τεκμηρίωση, έκδοση ONISEP) έχει ως στόχο την ανάπτυξη ενός συστήματος δημιουργίας πληροφοριών με σκοπό τη δημοσιότητα. Το πρόγραμμα επιδιώκει μέσω της ενεργοποίησής του να ανανεώνει συστηματικά και τακτικά τις βάσεις δεδομένων που χρησιμοποιούνται στην συμβουλευτική σταδιοδρομίας, και τη σύνδεσή τους με αυτόματες μεθόδους δημοσίευσης. Η υπηρεσία ONISEP (Office national d'information sur les enseignements et les professions) έχει ως αντικείμενο ένα νέο και γρήγορο δίκτυο υπολογιστών με προοπτική τη μεγιστοποίηση της ανταλλαγής πληροφοριών στο διαδίκτυο, διασφαλίζοντας παράλληλα την πλήρη προστασία της μεταφοράς δεδομένων. Η ONISEP συνεργάζεται με το κέντρο CEREQ (Centre d'etudes et de recherche sur les qualifications), έναν κρατικό οργανισμό υπό την επίβλεψη κρατικών υπηρεσιών εκπαίδευσης και απασχόλησης, του οποίου καθήκον είναι η ανάπτυξη εξειδικευμένων γνώσεων σε τομείς όπως η στατιστική, η πιστοποίηση, η ενσωμάτωση, οι επαγγελματικές διέξοδοι, οι συνδέσεις κατάρτισης-απασχόλησης κ.τ.λ.
- **Πρωτοβουλία πληροφόρησης σταδιοδρομίας του ιδιωτικού τομέα:** Η υπηρεσία Επαγγέλματα στον Κόσμο είναι ένα ευρέως χρησιμοποιούμενο προϊόν πληροφόρησης σταδιοδρομίας που αναπτύχθηκε στην Ιρλανδία από τον ιδιωτικό τομέα με τη χρηματική υποστήριξη του Υπουργείου Εκπαίδευσης και Επιστημών. Διαθέσιμη στο διαδίκτυο, στη διεύθυνση <http://www.careersworld.com/> και διανεμόμενη σε σχολεία και άλλα εκπαιδευτικά ιδρύματα σε μορφή CD-ROM, η υπηρεσία Επαγγέλματα στον Κόσμο αντλεί τις πληροφορίες της από επιχειρήσεις, οι περισσότερες από τις οποίες είναι μεγάλες και ανήκουν στον ιδιωτικό τομέα, αναφορικά με την απασχόληση και τα επαγγέλματα που προσφέρουν. Χρηματοδοτείται από συνδρομές εργοδοτών και θεωρείται ένας τρόπος για τις εταιρίες να βοηθούν στην πρόσληψη προσωπικού σε μια σφικτή αγορά εργασίας. Η κάλυψη των μικρών εταιριών (που αποτελούν την πλειοψηφία των Ιρλανδικών επιχειρήσεων) είναι περιορισμένη, όπως και η κάλυψη κάποιων επαγγελματικών τομέων. Παρέχει συνδέσμους για την πληροφόρηση σχετικά με σπουδές τριτοβάθμιας και περαιτέρω εκπαίδευσης, σε σχέση με συγκεκριμένους επαγγελματικούς τομείς. Επίσης περιλαμβάνει άσκηση αξιολόγησης των επαγγελματικών προτιμήσεων, καθώς και μία δόση «πραγματικής επαφής»: παραδείγματα ατόμων που εργάζονται στις συνεισφέρουσες επιχειρήσεις.
- **Πρότυπα ποιότητας:** Κατευθυντήριες γραμμές για την πληροφόρηση σταδιοδρομίας έχουν αναπτυχθεί σε αρκετές χώρες, συμπεριλαμβανομένης της Δανίας και της Ολλανδίας. Όλες λειτουργούν σε εθελοντική βάση.
- **Η Ευρωπαϊκή διάσταση στα συστήματα πληροφόρησης σταδιοδρομίας:** Το PLOTEUS (<http://www.ploteus.org/ploteus/portal/home>) είναι μία διαδικτυακή πύλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις ευκαιρίες μάθησης. Το EUROGUIDANCE (<http://www.euroguidance.org.uk>) είναι ένα δίκτυο κέντρων επαγγελματικού προσανατολισμού και συμβουλευτικής σταδιοδρομίας σε χώρες της Ε.Ε. και του Ε.Ο.Χ. και είναι μία πηγή πληροφόρησης, που ανταποκρίνεται στην ανάγκη των εργαζομένων να εξοικειωθούν με τα συστήματα και τα προγράμματα εκπαίδευσης, κατάρτισης και συμβουλευτικής σταδιοδρομίας άλλων χωρών. Το EURES (<http://europa.eu.int/eures/index.jsp>) συνδέει όλες τις κρατικές υπηρεσίες απασχόλησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου και αναπτύσσεται με χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη διευκόλυνση της κινητικότητας των εργαζομένων διασφαλίζοντας ότι η πληροφόρηση για ελλείψεις και πλεονάσματα εξειδικευμένου προσωπικού κάθε χώρας και περιοχής είναι πιο διαφανής και πιο προβάσιμη. Το ERA CAREERS (<http://www.europa.eu.int/eracareers>) είναι μία διαδικτυακή πύλη που στοχεύει στους ερευνητές σε όλα τα στάδια της επαγγελματικής τους σταδιοδρομίας και παρέχει πληροφορίες για ερευνητικές θέσεις εργασίας, συνεργασίες και επιχορηγήσεις σε όλη την Ευρώπη.

ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΟΝΤΑ

Θέματα Πολιτικής

- Οι κυβερνήσεις έχουν αναπτύξει ελάχιστη δράση για τον προσδιορισμό του περιεχομένου και της διαδικασίας της αρχικής κατάρτισης όσων ασχολούνται με τη συμβουλευτική σταδιοδρομία, και για τη συσχέτισή τους με τους στόχους των εθνικών πολιτικών εκπαίδευσης, κατάρτισης και απασχόλησης. Ως αποτέλεσμα, οι ενώσεις εκπαιδευτών και επαγγελματιών έχουν αναπτύξει προγράμματα κατάρτισης αρκετά αποστασιοποιημένα από τους στόχους της εθνικής πολιτικής.
- Το Κράτος δεν προβαίνει συχνά ή καθόλου σε επιθεώρηση της κατάρτισης των επαγγελματιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας.
- Σημαντικές διαφορές παρουσιάζονται στην ποιότητα και τα είδη των υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας που λαμβάνουν οι πολίτες τόσο στο εσωτερικό των χωρών όσο και μεταξύ τους λόγω σημαντικών αποκλίσεων που υπάρχουν στην κατάρτιση επαγγελματιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας.
- Πολύ συχνά, προσόντα σε σχετικά πεδία (για παράδειγμα στην ψυχολογία ή την παιδαγωγική) θεωρούνται επαρκή για τους επαγγελματίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας ακόμη κι αν τέτοιου είδους προσόντα δίνουν ελάχιστη ή καθόλου έμφαση στις δεξιότητες που είναι απαραίτητες για τη συμβουλευτική σταδιοδρομία.
- Δεν υπάρχουν αρκετοί επαγγελματίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας για να καλύψουν τη ζήτηση.
- Υπάρχουν ελάχιστα εθνικά δεδομένα που δίνουν τη δυνατότητα για σωστό σχεδιασμό διαχείρισης ανθρωπίνων πόρων για τους επαγγελματίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας και αντίστοιχα την επένδυση στην κατάρτιση.
- Υπάρχει τεράστια διαβάθμιση στη χρονική διάρκεια των προγραμμάτων αρχικής κατάρτισης: ξεκινούν από τρεις εβδομάδες και καταλήγουν σε διάρκεια πέντε ετών. Μεγάλο μέρος της πολύ σύντομης κατάρτισης που παρέχεται είναι ανεπαρκής για την ανάπτυξη των γνώσεων και δεξιοτήτων που χρειάζονται για την εργασία αυτή. Από την άλλη πλευρά, μεγάλο μέρος της μακροχρόνιας κατάρτισης αναπτύσσει δεξιότητες για την παροχή εις βάθους παρέμβασης και συμβουλευτικής που απαιτούνται μόνο από ένα μικρό ποσοστό των χρηστών.
- Στις περισσότερες χώρες δεν υπάρχουν διαβαθμιζόμενες και ενσωματωμένες επιλογές μάθησης που να δίνουν τη δυνατότητα στους εργαζόμενους να εξελιχθούν από το στάδιο της μη ειδίκευσης στην εξειδίκευση. Στο προσωπικό υποστήριξης των υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας όπως τα στελέχη πληροφόρησης και στο προσωπικό διασύνδεσης με την κοινότητα δεν παρέχεται κανενός είδους κατάρτιση.
- Πολύ μεγάλο μέρος της τρέχουσας κατάρτισης εξειδικεύεται σε συγκεκριμένους τομείς και (οι υπάρχουσες εκπαιδευτικές δομές)/ τα υπάρχοντα προσοντολόγια δεν επιτρέπουν την εργασιακή κινητικότητα των συμβούλων σταδιοδρομίας μεταξύ των τομέων της απασχόλησης και της εκπαίδευσης ή σε ορισμένες περιπτώσεις ακόμη και μεταξύ διαφορετικών τομέων εκπαίδευσης.
- Υπάρχουν πολλά κενά στο περιεχόμενο των προγραμμάτων κατάρτισης. Αυτά περιλαμβάνουν: τις δεξιότητες χρήσης των ΤΠΕ, την κατάρτιση του προσωπικού υποστήριξης, τις απαραίτητες δεξιότητες για την παροχή επαγγελματικής αγωγής στο πλαίσιο της διδακτέας ύλης, τη γνώση των αλλαγών στην αγορά εργασίας, τη διεθνή διάσταση των υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας και τον τρόπο οργάνωσης και διαχείρισης των υπηρεσιών.

Ζητήματα Πολιτικής που χρειάζεται να απαντηθούν

- Δεδομένων των στόχων εθνικής πολιτικής που υπηρετούν οι υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας, και δεδομένου ότι τέτοιου είδους υπηρεσίες χρηματοδοτούνται κυρίως από το κράτος, τι είδους επιρροή έχει η εθνική πολιτική στην κατάρτιση των επαγγελματιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας; Ποιος είναι ο ρόλος της κυβέρνησης στη λήψη αποφάσεων και την παρακολούθηση του περιεχομένου και της διαδικασίας κατάρτισης;
  - Ποιος είναι ο ρόλος άλλων παραγόντων όπως οι κοινωνικοί εταίροι στην αρχική και τη συνεχιζόμενη κατάρτιση των επαγγελματιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας;
  - Ποιος θα πρέπει να είναι ο ρόλος των ενώσεων των επαγγελματιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας και των οργανισμών κατάρτισης στις αποφάσεις που αφορούν το περιεχόμενο και τη διαδικασία της αρχικής κατάρτισης; Θα πρέπει μόνο να παρέχουν συμβουλές; Θα πρέπει να πιστοποιούν προγράμματα;
  - Κατά τη λήψη αποφάσεων σχετικά με το περιεχόμενο, το επίπεδο και τη διάρκεια της κατάρτισης, ποια θα πρέπει να είναι η ισορροπία μεταξύ: της κυβέρνησης, που θέτει τους στόχους της εθνικής πολιτικής για τις υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας και τη χρηματοδοτεί, των ενώσεων που εκπροσωπούν τα ενδιαφέροντα των συμβούλων σταδιοδρομίας και των οργανισμών κατάρτισης;
  - Πού αναπτύσσονται προγράμματα αρχικής κατάρτισης για τους συμβούλους σταδιοδρομίας, ανεξάρτητα από τα ανώτερα εκπαιδευτικά ιδρύματα; Με ποιον τρόπο μπορεί να αναπτυχθεί σε εθνικό επίπεδο μία πρότυπη προσέγγιση εκπαίδευσης ώστε να ελαχιστοποιήσει τις διαφορές που παρατηρούνται από τους χρήστες υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας, οι οποίες προκύπτουν από διαφορές στην κατάρτιση των επαγγελματιών;
  - Τι είδους κατάρτιση απαιτείται για όσους συνεργάζονται με τους συμβούλους σταδιοδρομίας για την παροχή υπηρεσιών; Για παράδειγμα, για τους παρόχους εκπαίδευσης και κατάρτισης, τους ιδιωτικούς συμβούλους, τους δασκάλους, τους διευθυντές των σχολείων; Με ποιον τρόπο μπορεί τέτοιου είδους κατάρτιση να συμπληρώσει την κατάρτιση των συμβούλων σταδιοδρομίας;
  - Με ποιον τρόπο και από ποιους παρακολουθείται η εναλλασσόμενη φύση της δουλειάς των συμβούλων σταδιοδρομίας ώστε να γίνονται οι απαραίτητες αλλαγές ή ρυθμίσεις στο περιεχόμενο και τη διαδικασία κατάρτισης;
- Καλύπτει το σημερινό περιεχόμενο και η διαδικασία της αρχικής και συνεχιζόμενης κατάρτισης τις ανάγκες της θέσης εργασίας; Υπάρχει, για παράδειγμα, σωστή ισορροπία μεταξύ της μελέτης της ψυχολογίας, της παιδαγωγικής και της αγοράς εργασίας;
- Είναι η διάρκεια της κατάρτισης επαρκής για την ανάπτυξη των απαιτούμενων γνώσεων και δεξιοτήτων; Ποιο θα πρέπει να είναι το περιεχόμενο της αρχικής κατάρτισης σε σχέση με το περιεχόμενο της συνεχιζόμενης κατάρτισης;
  - Έχουν τα άτομα που προσλαμβάνονται για να παρέχουν συμβουλευτική σταδιοδρομίας τις απαιτούμενες γνώσεις και δεξιότητες; Ή μήπως χρειάζονται περαιτέρω κατάρτιση;
  - Είναι ο τρόπος παροχής της κατάρτισης (για παράδειγμα, πρακτική στη διάρκεια των πανεπιστημιακών σπουδών, ενδοϋπηρεσιακή κατάρτιση, κατάρτιση «πάνω στη δουλειά») αποτελεσματικός; Είναι οικονομικός;
  - Στη διαθέσιμη κατάρτιση, υπάρχει σωστή ισορροπία μεταξύ γνώσης και θεωρίας από τη μια πλευρά και πρακτικών δεξιοτήτων και ικανοτήτων από την άλλη;
  - Είναι τα προσόντα που δίνονται στους επαγγελματίες: πολύ υψηλού επιπέδου, πολύ χαμηλού επιπέδου, οικονομικά προσιτά σε όποιους χρηματοδοτούν την κατάρτιση;
  - Με ποιον τρόπο θα πρέπει τα κόστη της αρχικής και συνεχούς κατάρτισης να μοιράζονται μεταξύ των εργαζομένων και των εργοδωτών;

- Υπάρχει προοπτική για μια πιο διαφοροποιημένη στελέχωση των υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας με ευρύτερη χρήση ειδικευμένου προσωπικού υποστήριξης και με τους συμβούλους σταδιοδρομίας να δρουν ως διαχειριστές και συντονιστές των υπηρεσιών, όχι μόνο ως πάροχοι προσωπικών υπηρεσιών;
- Τι είδους κατάρτιση θα έπρεπε να παρέχεται για τη βοήθεια της επαγγελματικής εξέλιξης των συμβούλων σταδιοδρομίας; Οι ευκαιρίες κατάρτισης που σχεδιάζονται για την υποστήριξη αυτής της εξέλιξης δίνουν τη δέουσα σημασία σε θέματα πολιτικής, στη διαχείριση των υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας, και στην έρευνα;

Ενδεικτικές Επιλογές Πολιτικής

- Δημιουργία ξεκάθαρων στόχων και αναμενόμενων αποτελεσμάτων για τα προγράμματα συμβουλευτικής σταδιοδρομίας στο σύνολο της εκπαίδευσης, της κατάρτισης και των πολιτικών απασχόλησης και χρήση τους για την ανάπτυξη και την παρακολούθηση των προγραμμάτων κατάρτισης για τους συμβούλους σταδιοδρομίας.
- Δημιουργία συστήματος εθνικής κατάρτισης και προσόντων, ώστε να δίνεται η δυνατότητα στους επαγγελματίες της συμβουλευτικής σταδιοδρομίας να εξελίσσονται από τη μη ειδίκευση σε ρόλους που απαιτούν εξειδίκευση.
- Ανάπτυξη προγραμμάτων υψηλής ποιότητας κατάρτισης που συνδυάζουν την κλασική μάθηση με την πρακτική ανάπτυξη δεξιοτήτων και κατάρτιση «πάνω στη δουλειά».
- Ανάπτυξη εξειδικευμένης κατάρτισης για όσους συνεργάζονται με τους συμβούλους σταδιοδρομίας, όπως οι δάσκαλοι, οι εθελοντές στην κοινότητα και οι κοινωνικοί λειτουργοί.
- Χρήση της μάθησης εξ αποστάσεως και των ΤΠΕ ώστε να καταστεί η κατάρτιση περισσότερο προσβάσιμη.
- Διασφάλιση ότι οι πολιτικές πρόσληψης για τις κρατικά χρηματοδοτούμενες υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας δίνουν προσοχή στις απαιτούμενες γνώσεις και δεξιότητες.
- Ανάλυση μελέτης πρόβλεψης της προσφοράς και ζήτησης για συμβούλους σταδιοδρομίας για τα επόμενα 15 έτη.
- Συνεργασία με ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και τους επαγγελματίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας για την ανάπτυξη ενός πλαισίου δεξιοτήτων για όλους όσους παρέχουν υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας. Διασφάλιση ότι το πλαίσιο αυτό περιλαμβάνει τις δεξιότητες που χρειάζονται για την επίτευξη των στόχων της εθνικής πολιτικής και ότι καλύπτει όλα τα πλαίσια στα οποία παρέχεται η συμβουλευτική σταδιοδρομίας και όλες τις κατηγορίες προσωπικού. Χρήση του πλαισίου αυτού για την ανάπτυξη πρότυπων και διατομεακών προγραμμάτων συμβουλευτικής σταδιοδρομίας.

Παραδείγματα Αποτελεσματικής Αντιμετώπισης

- **Πλαίσιο ικανοτήτων:** Στον Καναδά, το πρόγραμμα Πρότυπα και Κατευθυντήριες Γραμμές για τους Επαγγελματίες Συμβουλευτικής σταδιοδρομίας παρέχει ένα πλαίσιο το οποίο ενέχει διάφορους ρόλους. Έχει αναπτυχθεί μέσω μιας προσεκτικής διαδικασίας και χάραξης συναινετικών πολιτικών. Το πλαίσιο τονίζει κάποιες βασικές ικανότητες που χρειάζεται να έχουν όλοι οι εργαζόμενοι στον τομέα της επαγγελματικής ανάπτυξης, άσχετα με την εργασιακή τους θέση. Επίσης περιλαμβάνει ένα φάσμα εξειδικευμένων ικανοτήτων, η ανάγκη για τις οποίες θα ποικίλλει, ανάλογα με τη φύση της παρεχόμενης υπηρεσίας, το είδος της εργασιακής θέσης και τις ομάδες πελατών που εξυπηρετούνται. Το πλαίσιο δοκιμάζεται σε πεδία ευρείας κλίμακας για την αξιολόγηση του τρόπου με τον οποίο θα χρησιμοποιείται (για περισσότερες πληροφορίες, δείτε την ιστοσελίδα www.career-dev-guidelines.org). Το πλαίσιο του Καναδά έχει επηρεάσει σε μεγάλο βαθμό τα διεθνή πρότυπα που αναπτύσσονται από Διεθνείς Συνδέσμους Εκπαιδευτικής Αγωγής και Συμβουλευτικής σταδιοδρομίας, οι οποίοι παρέχουν ένα χρήσιμο σημείο αναφοράς για τέτοιου είδους διαδικασίες σε άλλες χώρες.

- **Πρόγραμμα κατάρτισης:** Το Πανεπιστήμιο του Ανατολικού Λονδίνου παρέχει Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Συμβουλευτικής σταδιοδρομίας, στο οποίο μπορούν να εγγραφούν όσοι έχουν αναγνωρισμένο πτυχίο πανεπιστημίου ή ισοδύναμο πτυχίο. Ο κύκλος μαθημάτων του μπορεί να ολοκληρωθεί είτε σε ένα έτος πλήρους φοίτησης είτε σε δύο ή τρία έτη part-time φοίτησης. Παρέχει κατάρτιση για τη συνεργασία με ένα φάσμα ομάδων επωφελουμένων. Η επιτυχής ολοκλήρωση μπορεί να ικανοποιήσει τις απαιτήσεις συμμετοχής ως μέλος του Ινστιτούτου Συμβουλευτικής σταδιοδρομίας. Ο κύκλος σπουδών καλύπτει τη θεωρία και πρακτικής της συμβουλευτική σταδιοδρομίας, τις ίσες ευκαιρίες (που περιλαμβάνουν στρατηγικές προώθησης ίσων ευκαιριών στα πλαίσια της συμβουλευτικής σταδιοδρομίας), αλλαγή και ανάπτυξη οργανισμού (που περιλαμβάνει εξέταση της υπηρεσίας συμβουλευτική σταδιοδρομίας στα πλαίσια της θεωρίας οργάνωσης και της διαχείρισης αλλαγών), μελέτες της αγοράς εργασίας και συστήματα εκπαίδευσης και πρακτική.
- **Κατάλογος επαγγελματιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας:** Στη Γερμανία, ο Γερμανικός Σύνδεσμος Επαγγελματικής Συμβουλευτικής (DVB) έχει δημιουργήσει έναν κατάλογο Συμβούλων Σταδιοδρομίας, ο οποίος σήμερα αριθμεί 420 μέλη (από τα οποία τα 100 περίπου δεν είναι μέλη του DVB). Για την εγγραφή τους, οι υποψήφιοι πρέπει να επιδείξουν σχετικά αρχικά προσόντα, πιστοποιημένη εμπειρία και τακτική συνεχιζόμενη εκπαίδευση.

12

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΣΤΑΔΙΟΔΡΟΜΙΑΣ

Θέματα Πολιτικής

- Οι υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας μπορούν να χρηματοδοτηθούν με πολλούς τρόπους. Αυτοί περιλαμβάνουν: απευθείας χρηματοδότηση από την κυβέρνηση, χρηματοδότηση μέσω οργανισμών της περιφερειακής και τοπικής αυτοδιοίκησης, υπεργολαβία υπηρεσιών και παροχή υπηρεσιών με βάση την αγορά. Η πρόκληση είναι να βρεθεί το καταλληλότερο μοντέλο, ή μείγμα μοντέλων που θα λειτουργεί σε ένα συγκεκριμένο πλαίσιο.
- Τα μη κυβερνητικά χρηματοδοτικά συστήματα εγείρουν ερωτήματα σχετικά με τις υπόλοιπες ευθύνες της κεντρικής κυβέρνησης. Συγκεκριμένα, σε περιπτώσεις διάσπασης της χρηματοδότησης από την κυβέρνηση, ερωτήματα που χρειάζεται να διατυπωθούν για τον τρόπο με τον οποίο μπορεί να διασφαλισθεί η ποιότητα και η συνέπεια των υπηρεσιών.
- Η ιδιωτική αγορά συμβουλευτικής σταδιοδρομίας είναι υπανάπτυκτη στις περισσότερες χώρες. Όσοι έχουν τη δυνατότητα να πληρώσουν για υπηρεσίες δεν μπορούν να έχουν πρόσβαση σε αυτές ιδιωτικά. Από την άλλη πλευρά, πολλά άτομα που έχουν μεγάλη ανάγκη για συμβουλευτική σταδιοδρομίας δεν έχουν τέτοια οικονομική δυνατότητα, και είναι ελάχιστα πρόθυμοι να πληρώσουν. Εάν υπήρχε ιδιωτική αγορά σε ευρύτερη κλίμακα το συνολικό επίπεδο των υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας που διατίθεται στους πολίτες θα ήταν περισσότερο ανεβασμένο. Αυτό θα έδινε τη δυνατότητα σε περισσότερους κυβερνητικούς πόρους να διατεθούν για όσους έχουν μεγαλύτερη ανάγκη. Έτσι, οι κυβερνήσεις χρειάζεται να ψάξουν τρόπους να ενεργοποιήσουν την παροχή υπηρεσιών ανάπτυξης με βάση τις ανάγκες της αγοράς.
- Υπάρχουν μεγάλα κενά στη διαθεσιμότητα των πληροφοριών για τις κυβερνητικές δαπάνες που αφορούν τις υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας και τα αποτελέσματά τους. Αυτό καθιστά δύσκολο για τους διαμορφωτές πολιτικής να γνωρίζουν τα οφέλη των επενδύσεών τους.

Ζητήματα Πολιτικής που χρειάζεται να απαντηθούν

- Τι κονδύλια δαπανά η κυβέρνηση σε υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας, με ποιον τρόπο και σε ποιους τομείς; Με ποιον τρόπο μπορούν να βελτιωθούν τα δεδομένα που αφορούν τις δαπάνες αυτές;
- Με ποιον τρόπο μπορεί να γίνει αποτελεσματικότερη η χρήση των τωρινών επενδύσεων;
- Τι είδους πρόσθετες επενδύσεις χρειάζονται και για ποιους τομείς παροχής υπηρεσιών;
- Ποιοι τομείς παροχής υπηρεσιών αποτελούν πρωταρχική ευθύνη της κυβέρνησης; Ποιοι τομείς είναι καταλληλότεροι για επενδύσεις ιδιωτικού τομέα ή συμπράξεων;
- Πού παρέχονται υπηρεσίες ιδιωτικά, ποια είναι η ευθύνη της κυβέρνησης προς αυτές;
- Ποιες εναλλακτικές λύσεις υπάρχουν για την κρατική χρηματοδότηση των υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας; Με ποιον τρόπο μπορούν να ενεργοποιηθούν τέτοιες εναλλακτικές πηγές χρηματοδότησης;
- Ποιοι είναι οι περιορισμοί της παροχής υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας από ιδιώτες, και ιδιαίτερα στην ισότιμη πρόσβαση σε ποιοτικές υπηρεσίες; Με ποιον τρόπο μπορούν να αντιμετωπισθούν οι περιορισμοί αυτοί;

- Με ποιον τρόπο μπορούν να διαπιστωθούν τα οφέλη που προκύπτουν από τις κρατικές επενδύσεις σε υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας σε σχέση με το κόστος τους;
- Ποια βήματα πρέπει να γίνουν για να διασφαλιστεί ότι η κρατική χρηματοδότηση που στοχεύει στην κάλυψη των αναγκών των ευπαθών κοινωνικών ομάδων για υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας ωφελεί τις ομάδες αυτές;
- Όταν η κρατική χρηματοδότηση διοχετεύεται σε φορείς για την κάλυψη ενός πακέτου υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένης της συμβουλευτικής σταδιοδρομίας, ποια μέτρα πρέπει να ληφθούν για να διασφαλιστεί ότι οι φορείς αυτοί χρησιμοποιούν αυτή τη χρηματοδότηση για την παροχή υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας; Συνιστάται η εξειδικευμένη χρηματοδότηση σε σύγκριση με τη γενική χρηματοδότηση για την επίτευξη των στόχων των πολιτικών;
- Θα πρέπει το κράτος να έχει το ρόλο του εγγυητή ποιότητας σε θέματα παροχής υπηρεσιών για το δημόσιο όφελος, όπως είναι η συμβουλευτική σταδιοδρομίας; Εάν ναι, με ποιον τρόπο;

Ενδεικτικές Επιλογές Πολιτικής

- Διενέργεια έρευνας αγοράς αναφορικά με τη ζήτηση των πολιτών για υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας και την προθυμία τους να πληρώσουν για τέτοιου είδους υπηρεσίες.
- Ανάπτυξη ημι-ελεύθερης αγοράς για την παροχή των υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας, με την ενεργοποίηση της ιδιωτικής πρωτοβουλίας ως υπεργολάβου υπηρεσιών του κερδοσκοπικού και εθελοντικού τομέα, οι οποίοι παραδοσιακά παρέχονται από το δημόσιο τομέα.
- Διασφάλιση ότι όλες οι υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας που λαμβάνουν κρατική χρηματοδότηση ανταποκρίνονται στα προκαθορισμένα πρότυπα ποιότητας.
- Αναλυτική παράθεση στοιχείων προσφοράς και ζήτησης των υπηρεσιών, ώστε να υπάρχει μεγαλύτερη προσέλευση ιδιωτικών παρόχων για επένδυση πόρων στον τομέα αυτόν.
- Σύνδεση της συμβουλευτικής σταδιοδρομίας με μηχανισμούς όπως οι λογαριασμοί μάθησης και οι φόροι κατάρτισης που προορίζονται για τη χρηματοδότηση της μάθησης. Αποδοχή του κόστους των υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας, μαζί με το κόστος άμεσης εκπαίδευσης και κατάρτισης, σε τέτοιου είδους μηχανισμούς.
- Διερεύνηση των δυνατοτήτων ανάπτυξης και διεύρυνσης των υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας μέσω εισφορών κοινωνικής ασφάλισης από μεμονωμένα άτομα και εργοδότες και όχι άμεσα μέσω κρατικών προϋπολογισμών από φορολογικές εισφορές.
- Ενθάρρυνση των εργοδοτών να επενδύουν στην παροχή υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας ώστε να αντιμετωπισθούν οι ανάγκες των υπαλλήλων τους για επαγγελματική ανάπτυξη, με το σκεπτικό ότι συμβάλλουν στην ανταγωνιστικότητα των εργοδοτών, μέσω της συνεχούς ανάπτυξης των δεξιοτήτων, των κινήτρων και της παραγωγικότητας των εργαζομένων.
- Διερεύνηση, όπου θεωρείται χρήσιμο, συμφερότερων οικονομικών εναλλακτικών για τον εμπλουτισμό της ατομικής συμβουλευτικής σταδιοδρομίας, όπως η αναπροσαρμογή της διδακτέας ύλης ώστε να αναφέρεται σε θέματα συμβουλευτικής σταδιοδρομίας, η ομαδική συμβουλευτική, οι υπηρεσίες αυτοβοήθειας και οι υπηρεσίες ΤΠΕ.
- Όπου υπάρχει διάσπαση υπηρεσιών χρειάζεται, προστασία από τα προβλήματα που μπορεί να προκληθούν: δαπανηρή επικάλυψη υπηρεσιών, έλλειψη συντονισμού μέσα στα πλαίσια κάθε τομέα αλλά και μεταξύ των διαφόρων τομέων, έλλειψη συγκρίσιμων προτύπων μεταξύ γεωγραφικών περιοχών, που οδηγεί σε άνιση πρόσβαση στις υπηρεσίες, και γενικός εκφυλισμός των προτύπων ποιότητας. Προσπάθεια εντοπισμού μιας σωστής αναλογίας μεταξύ κεντρικών και αποκεντρωμένων μοντέλων, με τις τοπικές μονάδες να αναπτύσσουν τις δικές τους πολιτικές στα πλαίσια των καθο-

ρισμένων στόχων και κατευθυντήριων γραμμών που έχουν συμφωνηθεί κατόπιν ευρύτατων διαβουλεύσεων με τους εμπλεκόμενους φορείς.

- Όπου η επιδότηση περιοχών ή φορέων παίρνει τη μορφή γενικής επιχορήγησης, υιοθέτηση στρατηγικών που απαιτούν τη διοχέτευση μέρους των πόρων αυτών σε υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας (για παράδειγμα, μέσω μεθόδων στελέχωσης προσωπικού).
- Όπου η συμβουλευτική σταδιοδρομίας ενθαρρύνεται από την αγορά, σχεδιασμός στρατηγικών για αναπλήρωση και αποκατάσταση σε περίπτωση δυσλειτουργίας της αγοράς.
- Διασφάλιση του καθορισμού προτύπων ποιότητας για την αγορά, ώστε να αυξηθεί η εμπιστοσύνη των καταναλωτών.
- Διασφάλιση ότι υπάρχουν στρατηγικές για τη συλλογή δεδομένων που αφορούν τα αποτελέσματα των δαπανών και τη χρήση των πόρων για τη θέσπιση πολιτικής.

Παραδείγματα Αποτελεσματικής Αντιμετώπισης

- **Μεταβιβαζόμενη χρηματοδότηση:** Στη Εσθονία, το υπουργείο Παιδείας και Ερευνών υπογράφει μια ετήσια σύμβαση συνεργασίας με κάθε μία από τις 15 διοικητικές περιφέρειες της χώρας. Ο διοικητής μιας συγκεκριμένης περιφέρειας, με τη σειρά του, μπορεί να αναθέσει στις υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας σε εξωτερικό πάροχο, ο οποίος μπορεί να είναι είτε μη κερδοσκοπικός σύνδεσμος είτε δημοτικό ίδρυμα. Οι περιφέρειες μπορούν να αποφασίζουν τον τρόπο με τον οποίο χρησιμοποιούν το 95% που προορίζονται για την επαγγελματική συμβουλευτική της νεολαίας από το υπουργείο Παιδείας. Οι υπόλοιποι πόροι προορίζονται για την εκ νέου κατάρτιση, για πληροφοριακό υλικό και για τη συντήρηση του συστήματος ηλεκτρονικής πληροφόρησης. Ο προϋπολογισμός για την ενδοϋπηρεσιακή ανάπτυξη του προσωπικού που ασχολείται με τη συμβουλευτική σταδιοδρομίας παρέχεται από την τοπική αυτοδιοίκηση. Ενώ δεν υπάρχουν υποχρεωτικά πρότυπα υπηρεσιών, υπάρχουν συγκεκριμένες κατευθυντήριες γραμμές που οι πάροχοι ζητούνται να ακολουθήσουν. Στην περίπτωση του υπουργείου Κοινωνικών Υποθέσεων, το κόστος των εργαζομένων και του εξοπλισμού που χρησιμοποιείται για την παροχή συμβουλευτικής σταδιοδρομίας προέρχεται από τον κρατικό προϋπολογισμό. Συμπληρωματικοί πόροι, που απορρέουν από την πρόοδο της ιδιωτικοποίησης προορίζονται για την εκ νέου κατάρτιση των επαγγελματιών συμβούλων και των συμβούλων εργασιακής μεσολάβησης, για τη δημοσίευση εντύπων πληροφόρησης σταδιοδρομίας και για την απόκτηση μεθόδων επαγγελματικής αξιολόγησης και την ειδικεύση στη χρήση τους. Η χρηματοδότηση από το πρόγραμμα PHARE 2000 της Ευρωπαϊκής Ένωσης υποστηρίζει μια μελέτη για την «Υποστήριξη της ισορροπημένης εξέλιξης των υπηρεσιών της αγοράς εργασίας» που περιλαμβάνει την κατάρτιση του προσωπικού και την ανάπτυξη του συστήματος συμβουλευτικής σταδιοδρομίας και των προτύπων των υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας. Τα τελευταία είναι εφαρμόσιμα σε καθολική βάση.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΗΓΕΣΙΑ

Θέματα Πολιτικής

- Στις περισσότερες χώρες οι πολιτικές εκπαίδευσης, κατάρτισης και απασχόλησης δίνουν ελάχιστη προσοχή στη σημασία της συμβουλευτικής σταδιοδρομίας.
- Οι περισσότερες χώρες χρειάζεται να παρέχουν ισχυρότερη στρατηγική ηγεσία ώστε οι υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας να μπορούν να σχεδιάζονται και να συντονίζονται καλύτερα:
  - Οι υπηρεσίες μέσα στα πλαίσια της εκπαίδευσης, της κατάρτισης, της απασχόλησης, του κοινοτικού και ιδιωτικού τομέα είναι αποσπασματικές: σπανίως σωστά συντονισμένες, σχεδιασμένες με συνέπεια, ή σωστά ενσωματωμένες.
  - Πολύ συχνά οι απαιτήσεις των ιδρυμάτων ή οι ανάγκες των εργαζομένων, και όχι οι ανάγκες των χρηστών, είναι αυτές που καθορίζουν το είδος των παρεχόμενων υπηρεσιών και τον τρόπο με τον οποίο παρέχονται.
  - Στην ανάπτυξη και το σχεδιασμό των υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας υπάρχει έλλειψη αποτελεσματικής συνεργασίας τόσο μεταξύ των διαφορετικών κυβερνητικών τμημάτων όσο και μεταξύ των κυβερνητικών και άλλων φορέων.
  - Οι κοινωνικοί εταίροι και οι εμπλεκόμενοι φορείς εκτός από την κυβέρνηση δεν έχουν κανέναν άλλο ρόλο στην ανάπτυξη πολιτικών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας και την παροχή υπηρεσιών.
- Ως αποτέλεσμα, τα άτομα που χρειάζονται υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας δυσκολεύονται να αποκτήσουν πρόσβαση σε υπηρεσίες που ανταποκρίνονται στις ανάγκες τους και δεν υπάρχει συνέπεια και συνέχεια υπηρεσιών μεταξύ τομέων όπως η εκπαίδευση και η απασχόληση.
- Λίγες χώρες έχουν αναπτύξει δομές πολιτικής για να διασφαλίσουν ότι τα διαφορετικά υποσυστήματα που παρέχουν υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας συνδέονται μεταξύ τους με μέσα όπως οι διυπουργικές ή οι διατμηματικές επιτροπές, τα κρατικά φόρουμ συμβουλευτικής σταδιοδρομίας ή μία μονάδα πολιτικής της οποίας αντικείμενο είναι το συνολικό σύστημα παροχών. Η υιοθέτηση της δια βίου προοπτικής στην μάθηση και την απασχολησιμότητα για το σχεδιασμό των υπηρεσιών θα μπορούσε να παρέχει ένα πλαίσιο για τη βοήθεια αντιμετώπισης της κατάπτωσης των υπηρεσιών.
- Η καλύτερη στρατηγική ηγεσία είναι ακόμη πιο ζωτικό, αν και πιο δύσκολο να επιτευχθεί σε αποκεντρωμένα συστήματα. Στα αποκεντρωμένα συστήματα αυτή είναι απαραίτητη για την εγγύηση της ισότιμης πρόσβασης στις υπηρεσίες και των συγκρίσιμων προτύπων στην παροχή υπηρεσιών.
- Η νομοθεσία που σχετίζεται με την συμβουλευτική σταδιοδρομίας σπανίως αναφέρεται στα δικαιώματα των πολιτών αναφορικά με τις υπηρεσίες ή τα πρότυπα στα οποία θα πρέπει να ανταποκρίνονται οι υπηρεσίες. Συχνά η νομοθεσία αναφέρεται μόνο στην παροχή υπηρεσιών σε πολύ γενικά πλαίσια, και περιορίζεται σε μεμονωμένους τομείς όπως η εκπαίδευση ή η αγορά εργασίας.

Ζητήματα Πολιτικής που χρειάζεται να απαντηθούν

- Σε ποιο βαθμό οι πολιτικές εκπαίδευσης, κατάρτισης και απασχόλησης ανταποκρίνονται στην ανάγκη και τη σημασία της συμβουλευτικής σταδιοδρομίας;

- Με ποιον τρόπο μπορεί ένα πλαίσιο πολιτικής δια βίου εκμάθησης να χρησιμοποιηθεί ώστε να υπάρχει συνέπεια στην παροχή υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας στους τομείς της εκπαίδευσης, της κατάρτισης και της απασχόλησης;
- Ποιες στρατηγικές χρειάζεται να αναπτυχθούν ώστε να γίνουν τα υπάρχοντα υποσυστήματα παροχής συμβουλευτικής σταδιοδρομίας πιο συνεπή εσωτερικά και να γίνει η παροχή αυτή πιο αναγνωρίσιμη και προσβάσιμη από τους χρήστες;
- Με ποιον τρόπο μπορεί να προωθηθεί και να ενισχυθεί η διατομεακή συνεργασία μεταξύ των διαφορετικών κυβερνητικών τμημάτων που ευθύνονται για τις υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας;
- Ποιες συνέπειες υπάρχουν σε επίπεδο οικονομίας, πόρων και οργάνωσης στη μετατροπή της συμβουλευτικής σταδιοδρομίας από μία αποσπασματική παροχή υπηρεσιών που στοχεύει σε συγκεκριμένες ηλικίες και τομείς, σε μία συμβουλευτική σταδιοδρομίας η οποία είναι ενσωματωμένη στο πλαίσιο της δια βίου μάθησης, και επιτρέπει την παροχή ποικίλου φάσματος υπηρεσιών σε όλες τις ηλικίες μέσα στο πλαίσιο αυτό;
- Δεδομένων των κυβερνητικών προτεραιοτήτων και των στόχων των πολιτικών, ποιοι στόχοι θα πρέπει να καθοριστούν για τις υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας;
- Ποιοι μηχανισμοί είναι διαθέσιμοι για την παροχή υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας κατά τη διάρκεια της ζωής; Με ποιον τρόπο μπορούν να βελτιωθούν;
- Ποιες αλλαγές απαιτούνται στην υπάρχουσα νομοθεσία ή σε άλλα όργανα προσανατολισμού ώστε να προσαρμοστούν σε ένα πλαίσιο δια βίου μάθησης;
- Εάν η υπάρχουσα νομοθεσία δεν καλύπτει την παροχή υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας, ποια άλλα όργανα πολιτικής μπορούν να προσανατολίσουν την παροχή αυτή;
- Με ποιον τρόπο μπορούν να αποτυπωθούν τα νόμιμα δικαιώματα των πολιτών για υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας στη νομοθεσία ή σε άλλα κανονιστικά/εκτελεστικά/κατευθυντήρια έγγραφα;
- Με ποιον τρόπο μπορεί η σημερινή νομοθεσία, εάν έχει ως βάση της την παροχή υπηρεσιών και υποχρεώνει τους παρόχους να προσφέρουν υπηρεσίες, να προσαρμοσθεί ώστε να ενδυναμώνει τους πολίτες συγκεκριμενοποιώντας τα δικαιώματά τους για μια υπηρεσία;
- Ποια είναι τα βασικά κενά στην παροχή υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας, και με ποιον τρόπο μπορούν να αντιμετωπισθούν τα κενά αυτά μέσω της συνεργασίας μεταξύ υπουργείων, τομέων και υποσυστημάτων;
- Ποιοι μηχανισμοί υπάρχουν για τη διασφάλιση της ποιότητας και της συνέπειας της παροχής υπηρεσιών στα πλαίσια του κάθε τομέα αλλά και μεταξύ των τομέων; Είναι υποχρεωτικές αυτές οι παροχές, και εάν είναι, ποιες στρατηγικές αξιολόγησης και παρακολούθησης έχουν αναπτυχθεί; Με ποιον τρόπο μπορεί η διατομεακή συνεργασία για τη διασφάλιση της ποιότητας να αναπτυχθεί και να ενισχυθεί;
- Με ποιον τρόπο μπορούν οι χρήστες, οι πάροχοι και άλλοι φορείς να εμπλακούν στο σχεδιασμό πολιτικών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας;

Ενδεικτικές Επιλογές Πολιτικής

- Καθορισμός ως σημείο αναφοράς (benchmark) της υπάρχουσας εθνικής, περιφερειακής και τοπικής παροχής υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας για την υλοποίηση των στόχων των πολιτικών της δια βίου μάθησης.
- Εδραίωση της ιδέας μιας ολοκληρωμένης, συνεχούς και περιεκτικής υπηρεσίας συμβουλευτικής σταδιοδρομίας στις πολιτικές δια βίου μάθησης που αναπτύσσονται.

- Διερεύνηση των δυνατοτήτων για μεγαλύτερη συνεργασία μεταξύ των υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας μέσα στα πλαίσια του κάθε τομέα και μεταξύ των τομέων σε όλα τα επίπεδα.
- Επιθεώρηση των σχετικών νομοθετικών πλαισίων για την εκπαίδευση, την κατάρτιση και την απασχόληση, διασφαλίζοντας ότι αναφέρονται συγκεκριμένα στη συμβουλευτική σταδιοδρομίας, ιδιαίτερα από την προοπτική του πολίτη, σε ένα πλαίσιο δια βίου μάθησης.
- Εδραίωση μιας διατμηματικής δομής που θα ενώσει διαφορετικά κυβερνητικά χαρτοφυλάκια υπό την ευθύνη παροχής υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας. Χρήση της δομής αυτής για την ανάπτυξη κοινών στόχων κυβερνητικής πολιτικής για τη συμβουλευτική σταδιοδρομίας και μεγαλύτερη συνοχή, μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα και μοίρασμα ευθυνών στην παροχή υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας.
- Δημιουργία εθνικού φόρουμ για την πολιτική συμβουλευτικής σταδιοδρομίας και ανάπτυξη συστημάτων τα οποία θα περιλαμβάνουν εκπροσώπους της κυβέρνησης και των φορέων, καθώς και σημαντικούς συνεργάτες στην παροχή υπηρεσιών ώστε να βοηθήσουν στην επικέντρωση και την ανάπτυξη κατευθυντήριων γραμμών για τον σχεδιασμό πολιτικής.
- Σε χώρες με ισχυρές, αποκεντρωμένες περιφέρειες, θέσπιση τοπικών φόρουμ συμβουλευτικής σταδιοδρομίας ως υποσύστημα των δραστηριοτήτων των εθνικών φόρουμ.
- Ανάπτυξη πολιτικών, συστημάτων και πρακτικών για την παροχή υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας μέσω αμοιβαίας εκμάθησης και διεθνούς συνεργασίας χρησιμοποιώντας τις προσφερόμενες δυνατότητες εκπαίδευσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τα προγράμματα κατάρτισης και απασχόλησης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και την επέκταση της Παγκόσμιας Τράπεζας.

Παραδείγματα Αποτελεσματικής Αντιμετώπισης

- **Νομοθεσία αναφορικά με τις υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας:** Κάποιες νομοθεσίες καταδεικνύουν συγκεκριμένα τα είδη υπηρεσιών που πρέπει να παρέχονται, και σε ποιους. Στη Γερμανία, το Πλαίσιο Δράσης για την Ανώτερη Εκπαίδευση απαιτεί από τα ιδρύματα ανώτερης εκπαίδευσης να «πληροφορούν τους φοιτητές και τους υποψήφιους σχετικά με ευκαιρίες και όρους σπουδών και το περιεχόμενο, τη δομή και τις απαιτήσεις των κύκλων σπουδών» και κατά τη διάρκεια όλης της περιόδου σπουδών να «βοηθούν τους φοιτητές παρέχοντας συμβουλές προσανατολισμού σε κάποιο αντικείμενο». Για την παροχή τέτοιου είδους συμβουλευτικής σταδιοδρομίας απαιτείται επίσης από τα ιδρύματα να συνεργάζονται με «τις αρχές που ευθύνονται για την παροχή υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας».
- **Βελτίωση της διατομεακής συνεργασίας και εμπλοκή κοινωνικών εταίρων στη θέσπιση πολιτικών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας:** Στη Φινλανδία, οι βασικοί φορείς ασχολούνται με εγχειρήματα δημιουργίας ευρέως φάσματος και πολύπλευρων συνεργασιών και αρκετοί οργανισμοί ενδιαφέρονται για ζητήματα που συνδέονται με τις υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας. Μία εθνική συμβουλευτική ομάδα είναι ενεργή από τη δεκαετία του 1980, με εντολή των υπουργών Παιδείας και Εργασίας και με ευρεία συμμετοχή μελών συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών εταίρων. Παραδίδει αναφορές κάθε δύο χρόνια για τις υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας στη δευτεροβάθμια και επαγγελματική εκπαίδευση και για ζητήματα που σχετίζονται με μεταβάσεις από τη γενική στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και από την εκπαίδευση στην αγορά εργασίας. Επίσης έχει παρουσιάσει προτάσεις διάδοσης καλών πρακτικών και συμπλήρωσης των κενών στις παροχές. Έχουν γίνει συζητήσεις για την επέκταση της εντολής ώστε να καλύπτει τη διαβίου συμβουλευτική σταδιοδρομίας.
- **Ανάπτυξη ενοποιημένου συστήματος δια βίου συμβουλευτικής σταδιοδρομίας:** Το 2001, η Εθνική Συνέλευση της Ουαλίας έθεσε σε λειτουργία την υπηρεσία Καριέρες στην Ουαλία, μια υπηρεσία συμβουλευτικής σταδιοδρομίας για όλες τις ηλικίες που λειτουργεί μέσω μιας συννομοσπονδίας επτά περιφερειακών επαγγελματικών φορέων με κοινό εταιρικό όνομα. Το όραμα της υπηρεσίας αναφέρει ότι η συμβουλευτική σταδιοδρομίας αποτελεί την καρδιά της κοινωνικής και

οικονομικής ευημερίας και η δήλωση της αποστολής της αναδεικνύει την πίστη στην ανάπτυξη των ατόμων μέσω του συνεχούς επαγγελματικού σχεδιασμού. Η υπηρεσία Καριέρες στην Ουαλία ευθύνεται για την παροχή των προβλεπόμενων υπηρεσιών για τη νεολαία, την συμβουλευτική σταδιοδρομίας των ενηλίκων, το δίκτυο τηλεφωνικών κέντρων learndirect, την Πύλη της Νεολαίας (ένας μικρός, εντατικός κύκλος σπουδών δεξιοτήτων μετάβασης για άτομα ομάδων κινδύνου ηλικίας 16-17 ετών) και για συνδέσμους εκπαίδευσης-εργασίας. Επίσης, υποστηρίζει σχολικά και κολεγιακά προγράμματα επαγγελματικής αγωγής (που είναι υποχρεωτικά στην Ουαλία για τα άτομα 13-19 ετών) μέσω της παροχής συμβουλών για τη διδασκτέα ύλη, την κατάρτιση των διδασκόντων, και την υποστήριξη για δημιουργία επαγγελματικών βιβλιοθηκών. Τα κέντρα πολλαπλών υπηρεσιών της (one-stop-shop) είναι προσβάσιμα ανά πάσα στιγμή για όλες τις ηλικίες. Περαιτέρω υπηρεσίες ευαισθητοποίησης και στήριξης παρέχονται σε ενήλικες, από ένα ευρύ φάσμα κοινοτικών δομών, κάποιοι από τους οποίους μπορούν να χρησιμοποιήσουν μια κινητή εγκατάσταση, κάποιοι μέσω τηλεφώνου και άλλοι ηλεκτρονικά. Το προσωπικό που απασχολείται στην υπηρεσία Καριέρες στην Ουαλία μπορεί να συνεργαστεί τόσο με νέους όσο και με ενήλικες, αν και τείνει να ειδικεύεται στη μία ή την άλλη κατηγορία. Η ύπαρξη κοινής αρχής για την πρόσληψη όλου του προσωπικού δίνει ευελιξία στους υπευθύνους να τοποθετούν προσωπικό σε διαφορετικούς τομείς εξειδίκευσης και να διευρύνουν την εμπειρία του.

ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΣΤΑΔΙΟΔΡΟΜΙΑΣ

Θέματα Πολιτικής

- Υπάρχει ελάχιστη τακτική και συστηματική αξιολόγηση της ποιότητας των υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας στις περισσότερες χώρες. Δεν υπάρχουν πρότυπα για την ποιότητα των υπηρεσιών ή υπάρχουν σε κάποιους τομείς αλλά όχι σε άλλους. Όπου υπάρχουν πρότυπα ποιότητας, τείνουν να είναι εθελοντικά και όχι υποχρεωτικά. Η επιθεώρηση των υπηρεσιών για τη διαπίστωση της τήρησης αυτών των προτύπων ποιότητας αποτελεί εξαίρεση και όχι κανόνα. Μόνο περιστασιακά υπάρχουν διαδικασίες ελέγχου των προτύπων ποιότητας ή κυρώσεις που συνδέονται με αυτές.
- Δεν υπάρχουν πρότυπα ή έλεγχοι στον ιδιωτικό τομέα παροχής υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας. Όπου υπάρχει υπεργολαβία υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας από το δημόσιο τομέα σε ιδιωτικούς ή εθελοντικούς τομείς, δεν προσδιορίζονται τα πρότυπα υπηρεσιών και τα αποτελέσματά τους για τους χρήστες. Όπου οι κυβερνήσεις έχουν αποκεντρώσει ή μεταβιβάσει υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας, σπανίως καθορίζονται τα πλαίσια ποιότητας για τη διασφάλιση της επίτευξης των στόχων των πολιτικών και των προτύπων.
- Εξαιτίας της απουσίας πλαισίων ποιότητας, υπάρχει υπέρμετρη εμπιστοσύνη στα προσόντα του προσωπικού ή τους επαγγελματικούς κώδικες πρακτικής που διασφαλίζουν την ποιότητα. Συχνά αυτοί καλύπτουν κάποια είδη παροχών αλλά όχι όλα. Στα συγκεντρωτικά συστήματα όπου οι έλεγχοι διαχείρισης χρησιμοποιούνται για τη διασφάλιση της ποιότητας, συχνά προκύπτουν προβλήματα, λόγω των διαφοροποιημένων ή των ανεπαρκών προσόντων του προσωπικού.
- Μεγάλο μέρος της ποσοτικής πληροφόρησης που διατίθεται για την παροχή υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας έχει περιορισμένη χρησιμότητα για την αξιολόγηση των διαδικασιών που ακολουθούνται και της ποιότητας των υπηρεσιών.
- Οι πολιτικές συμβουλευτικής σταδιοδρομίας δεν λαμβάνουν πάντα υπόψη τις πληροφορίες που λαμβάνονται από τους χρήστες και από σχετικές ενδείξεις και δεδομένα, όπως τα επίπεδα χρήσης ή τα είδη υπηρεσιών που χρησιμοποιούνται.

Ζητήματα Πολιτικής που χρειάζεται να απαντηθούν

- Γιατί είναι η αξιολόγηση των κρατικά χρηματοδοτούμενων υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας σημαντική για τους χρήστες και τους φορολογούμενους; Με ποιον τρόπο εξυπηρετούνται τα συμφέροντα των χρηστών και των φορολογούμενων μέσω της αξιολόγησης αυτής;

- Δεδομένης της σημερινής κατάστασης της παροχής υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας στη χώρα σας, ποιοι θα πρέπει να είναι οι κατάλληλοι μηχανισμοί αξιολόγησης; Ποιοι θα πρέπει να έχουν λόγο στο θέμα αυτό και με ποιον τρόπο;

Ποια είναι τα πλεονεκτήματα και ποιοι οι περιορισμοί των μηχανισμών διασφάλισης ποιότητας α) που βασίζονται στη διαχείριση, β) που βασίζονται στους χρήστες και γ) που βασίζονται στους εργαζόμενους; Ποιος συνδυασμός αυτών επιφέρει τα καλύτερα αποτελέσματα;

- Ποια είναι τα πλεονεκτήματα των εθελοντικών σε σύγκριση με τα υποχρεωτικά πρότυπα διασφάλισης ποιότητας;
- Πόσο κατάλληλα και επαρκή είναι τα γενικά πλαίσια προτύπων ποιότητας όπως το ISO ή η Διαχείριση Συνολικής Ποιότητας για τις υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας; Πώς το γνωρίζουμε;

- Ποια σωστά παραδείγματα διασφάλισης ποιότητας για τη συμβουλευτική σταδιοδρομία έχουν αναπτυχθεί σε εθνικό ή τομεακό επίπεδο τα οποία μπορούν να τροποποιηθούν και να μεταφερθούν σε άλλα πλαίσια;
- Με ποιον τρόπο αξιολογούνται και ρυθμίζονται οι υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας στον ιδιωτικό τομέα; Ποιος θα πρέπει να είναι ο ρόλος της διοίκησης;
- Τι είδους δεδομένα είναι σήμερα διαθέσιμα τα οποία θα μπορούσαν να βοηθήσουν στη δυνατότητα πρόβλεψης της ποιότητας των υπηρεσιών;
- Σε ποιο βαθμό γίνεται χρήση τακτικών διαδικασιών αξιολόγησης όπως η ανατροφοδότηση από τους χρήστες;
- Ποιοι φορείς και εκπρόσωποι οργανισμών χρειάζεται να εμπλακούν στη θέσπιση και την παρακολούθηση των προτύπων ποιότητας των υπηρεσιών; Με ποιον τρόπο μπορούν οι χρήστες να εμπλακούν στη διαδικασία αυτή; Με ποιον τρόπο εκπροσωπούνται τα συμφέροντα των εμπλεκόμενων παραγόντων (των χρηστών, των φορολογούμενων, των διοικητικών υπαλλήλων, των εργαζομένων) στα υπάρχοντα πλαίσια διασφάλισης ποιότητας; Με ποιον τρόπο θα πρέπει τα συμφέροντα αυτά να εκπροσωπούνται καλύτερα;
- Ποιοι μηχανισμοί έχουν αναπτυχθεί για τη διασφάλιση της συνέπειας στην παροχή υπηρεσιών σε διαφορετικούς τομείς, σε διαφορετικές περιφέρειες, και από διαφορετικούς παρόχους;
- Ποια πρότυπα ποιότητας πρέπει να αναπτυχθούν για τη διασφάλιση ότι η επαγγελματική πληροφόρηση παράγεται με αξιόπιστο, αντικειμενικό, επίκαιρο, περιεκτικό και φιλικό προς το χρήστη τρόπο;

Ενδεικτικές Επιλογές Πολιτικής

- Διερεύνηση των μηχανισμών αξιολόγησης και των πλαισίων διασφάλισης ποιότητας για τη συμβουλευτική σταδιοδρομία, συμπεριλαμβανομένων των πλαισίων ποιότητας που αφορούν το ενημερωτικό υλικό για την σταδιοδρομία, τα οποία χρησιμοποιούνται στη χώρα σας. Με ποιον τρόπο μπορούν να βελτιωθούν;
- Διερεύνηση των μηχανισμών αξιολόγησης και των πλαισίων διασφάλισης ποιότητας των υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας, συμπεριλαμβανομένων των πλαισίων ποιότητας που αφορούν το ενημερωτικό υλικό για την σταδιοδρομία, τα οποία χρησιμοποιούνται σε άλλες χώρες. Ποια είναι τα μαθήματα από τις δικές τους εμπειρίες;
- Διερεύνηση των πλαισίων διασφάλισης ποιότητας και των μεθόδων που χρησιμοποιούνται σε άλλους τομείς της εκπαίδευσης, της κατάρτισης και της απασχόλησης και στις πολιτικές δικαιωμάτων των καταναλωτών στη χώρα σας. Αξιολόγηση του βαθμού σχετικότητας ή καταλληλότητας για την προσαρμογή ή τη χρήση τους σε υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας.
- Πιλοτική δοκιμή ενός φάσματος διαδικασιών αξιολόγησης των υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας. Αναγνώριση της διαδικασίας που επιφέρει το καλύτερο αποτέλεσμα για το χρήστη, το φορολογούμενο, και το χρηματοδότη.
- Έναρξη διατομεακών συζητήσεων για τις διαδικασίες αξιολόγησης και τα πλαίσια διασφάλισης ποιότητας με σχετικούς φορείς (χρήστες, φορολογούμενους, διοικητικούς υπαλλήλους και εργαζόμενους) και συνεργασία για τη θέσπιση στρατηγικής βελτίωσης των υπαρχουσών διαδικασιών αξιολόγησης. Εξακρίβωση του τρόπου με τον οποίο οι διαφορετικοί τομείς μπορούν να υποστηριχθούν μεταξύ τους για τη θέσπιση της στρατηγικής αυτής και του τρόπου με τον οποίο μπορούν να πάρουν μαθήματα από εμπειρίες άλλων. Ανάπτυξη κοινών προσεγγίσεων όπου αρμόζει.
- Εξέταση του τρόπου με τον οποίον τα πρότυπα ποιότητας θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για την πιστοποίηση υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας. Εξέταση του τρόπου με τον οποίο η προσέγγιση αυτή θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί ως τεχνική για το αποτελεσματικότερο μάρκετινγκ των υπηρεσιών, το οποίο μπορεί υποστηριχθεί από τη «εταιρική» προβολή τους ως «πιστοποιημένες υπηρεσίες».

- Εδραίωση προτύπων ποιότητας σε σύγκριση με τις προτιμήσεις των επωφελοόμενων (συμπεριλαμβανομένης της πρόσβασης σε υπηρεσίες από ομάδες πελατών με προτεραιότητα), και εισαγωγή αξιολόγησης χρηστών και παρακολούθησης των μηχανισμών πληροφόρησης για τη διασφάλιση της κάλυψης των προτύπων αυτών.
- Χρήση προτύπων ποιότητας ως κριτήρια για τη θέσπιση στόχων απόδοσης (συμπεριλαμβανομένης της πρόσβασης σε υπηρεσίες από ομάδες πελατών με προτεραιότητα), για την οργάνωση της αξιολόγησης και επίβλεψης των υπηρεσιών και ως μηχανισμοί παρακολούθησης και πληροφόρησης.
- Όταν η παροχή συμβουλευτικής σταδιοδρομίας ανατίθεται σε άλλο φορέα (είτε μέσω εξωτερικών συνεργασιών είτε μέσω αποκέντρωσης), θέσπιση βασικών προτύπων που πρέπει να καλύπτονται από τις τοπικές αρχές ή από άλλα τρίτα μέρη όπως οι κοινοτικές ομάδες που χρηματοδοτούνται από το κράτος για την παροχή υπηρεσιών.
- Βελτίωση της ποιότητας των υπηρεσιών με την απαίτηση υψηλότερων προτύπων ποιότητας στην αρχική και ενδοϋπηρεσιακή κατάρτιση διαφορετικών κατηγοριών συμβούλων σταδιοδρομίας.
- Ανάλυση ή ανάθεση μελετών για την εργασία που πραγματοποιείται από το προσωπικό συμβουλευτικής σταδιοδρομίας και από όσους εμπλέκονται στην παραγωγή πληροφόρησης σταδιοδρομίας, τόσο στον τομέα της εκπαίδευσης όσο και στον τομέα της αγοράς εργασίας, για την εξακρίβωση των ικανοτήτων που οι εργαζόμενοι αναμένεται να επιδεικνύουν.
- Ανάπτυξη μεθόδων μέτρησης των δεξιοτήτων και ικανοτήτων που οι υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας επιθυμούν να αναπτύξουν σε επωφελομένους, και εξέταση τρόπων θέσπισης των μετρήσεων αυτών ως πρότυπα ποιότητας.
- Εμπλοκή των χρηστών στο σχεδιασμό, την εφαρμογή και την αξιολόγηση των συστημάτων διασφάλισης ποιότητας.
- Όπου η συμβουλευτική σταδιοδρομίας αποτελεί μέρος συνολικής αξιολόγησης ιδρυμάτων και εταιριών (όπως τα σχολεία, οι χώροι επαγγελματικής εκπαίδευσης, τα πανεπιστήμια ή τα γραφεία απασχόλησης), διασφάλιση ότι η ομάδα επίβλεψης αποτελείται από άτομα που έχουν αντίληψη και δεξιότητες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας. Ανάπτυξη συγκεκριμένων κριτηρίων που θα χρησιμοποιούνται για την επίβλεψη των υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας στους χώρους αυτούς, και είτε δημοσίευση ξεχωριστών αναφορών είτε ύπαρξη ξεχωριστού τμήματος αφιερωμένου στην συμβουλευτική σταδιοδρομίας στη συνολική αναφορά αξιολόγησης.
- Εξέταση του τρόπου με τον οποίο μπορούν τα πλαίσια διασφάλισης ποιότητας που αναπτύσσονται για την κρατικά χρηματοδοτούμενες υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας να εφαρμοστούν στην παροχή υπηρεσιών από ιδιωτικούς φορείς για τη διασφάλιση της προστασίας των χρηστών.

Παραδείγματα Αποτελεσματικών Αντιδράσεων

- **Πρότυπα ποιότητας:** Στο Ηνωμένο Βασίλειο, τα πρότυπα ποιότητας για την παροχή υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας αρχικά αναπτύχθηκαν από το Συμβούλιο Συμβουλευτικής Σταδιοδρομίας, έναν ανεξάρτητο οργανισμό εκπροσώπησης των οργανισμών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας, και τώρα τα διαχειρίζεται ο Οργανισμός Απασχόλησης Εθνικής Κατάρτισης. Το πρωταρχικό Πρότυπο Ποιότητας, όπως είναι γνωστό σήμερα, καλύπτει πέντε τομείς που αφορούν άμεσα τους τρόπους με τους οποίους εξυπηρετούνται τα άτομα (για παράδειγμα, πόσο αποτελεσματικά εξυπηρετούνται στη διερεύνηση των επιλογών και στη λήψη αποφάσεων ή στην απόκτηση πρόσβασης στην πληροφόρηση) και πέντε τομείς που αφορούν τους τρόπους με τους οποίους γίνεται η διαχείριση των υπηρεσιών αυτών (για παράδειγμα, πόσο σωστά γίνεται η χρήση των πληροφοριών που λαμβάνονται από τους πελάτες ή αναπτύσσουν τις δεξιότητες του προσωπικού τους). Οι οργανισμοί συμβουλευτικής σταδιοδρομίας που επιθυμούν να πιστοποιηθούν με βάση το Πρότυπο, αξιολογούνται από ένα εξωτερικό σώμα, σήμερα την Επιτροπή Διαπίστευσης Συμβουλευτικής Σταδιοδρομίας. Οι οργανισμοί που επιθυμούν να λάβουν κρατική χρηματοδότηση για την παροχή συμβουλευτικής σταδιοδρομίας θα πρέπει να κατέχουν τέτοια διαπίστευση. Το Πρότυπο μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθεί για τη βελτίωση της ποιότητας, με τη βοήθεια των συμβούλων του Συμβουλίου Συμβουλευτικής σταδιοδρομίας. Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το πρωταρχικό Πρότυπο, δείτε την ιστοσελίδα: www.matrix-quality-standard.com.

- *Εθελοντικές κατευθυντήριες γραμμές:* Στη Δανία, ακολουθώντας τη δημοσίευση ηθικών κατευθυντήριων γραμμών το 1995 από το Εθνικό Συμβούλιο Εκπαιδευτικής και Συμβουλευτικής σταδιοδρομίας, έχουν δημοσιευθεί περαιτέρω κατευθυντήριες γραμμές για την ανάπτυξη των διαδικασιών διασφάλισης ποιότητας. Αυτές προτείνουν κάθε υπηρεσία να συζητά και να καταλήγει σε συμφωνία σχετικά με τα κριτήρια ποιότητας και να δημιουργεί κατάλληλες διαδικασίες αυτο-αξιολόγησης.

ΑΞΙΟΛΟΓΩΝΤΑΣ ΤΗΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΣΤΑΔΙΟΔΡΟΜΙΑΣ

Θέματα Πολιτικής

- Σήμερα, λίγες κυβερνήσεις έχουν τα απαραίτητα στοιχεία για την παροχή γενικής εικόνας των υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας, ή της αποτελεσματικότητάς τους στην επίτευξη των στόχων των εθνικών πολιτικών.
- Λίγα υπουργεία είναι σε θέση να δηλώσουν με ακρίβεια τα κονδύλια που αφιερώνονται σε υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας ή με ποιον τρόπο δαπανούνται. Δεν είναι διαθέσιμες οι πληροφορίες σχετικά με ιδιωτικές επενδύσεις και δαπάνες.
- Οι περισσότεροι φορείς λήψης αποφάσεων βασίζονται σε ένα πολύ μικρό φάσμα δεδομένων όταν αξιολογούν τα δεδομένα, τις διαδικασίες και τα αποτελέσματα των υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας.
- Όπου συλλέγονται δεδομένα, υπάρχει η τάση επικέντρωσης σε απλούς ποσοτικούς δείκτες (όπως ο αριθμός χρηστών που επικοινωνήσαν με υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας, τα ποσοστά επιτυχίας των προγραμματίων τοποθέτησης σε εργασία των κρατικών υπηρεσιών απασχόλησης) και όχι σε δείκτες που σχετίζονται περισσότερο με τις πολιτικές όπως ο βαθμός ικανοποίησης των επωφελουμένων ή ο βαθμός βελτίωσης των δεξιοτήτων λήψης επαγγελματικών αποφάσεων.
- Το έργο θέσπισης μιας αξιόπιστης βάσης δεδομένων αποτελεί ιδιαίτερη πρόκληση στο πεδίο των υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας, όπου η διαδικασία και τα αποτελέσματα δεν είναι εύκολα αναγνώσιμα, ούτε μετρήσιμα και όπου είναι δύσκολο να προσδιορισθεί η αιτιότητα.
- Παρά την ισχυρή ερευνητική παράδοση στο πεδίο των υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας, υπάρχουν λίγοι ερευνητές και εξειδικευμένα ερευνητικά κέντρα που προσπαθούν να αντιμετωπίσουν συγκεκριμένα μεθοδολογικά και άλλα ζητήματα που σχετίζονται με τη δημιουργία μιας αξιόπιστης βάσης δεδομένων η οποία θα αφορά άμεσα τις πολιτικές συμβουλευτικής σταδιοδρομίας. Η ελάχιστη έρευνα που διεξάγεται παραμένει αποσπασματική και δεν εξετάζει συνολικά τα αποτελέσματα των ερευνών.

Ακόμη κι εκεί όπου δημιουργείται μία τεκμηριωμένη βάση, η σύνδεση μεταξύ των δεδομένων και της διαδικασίας λήψης πολιτικών αποφάσεων είναι συχνά αδύναμη.

Ζητήματα Πολιτικής που χρειάζεται να απαντηθούν

- Ποια οφέλη θα προκύψουν από την ύπαρξη μιας καλύτερης βάσης δεδομένων για τη δημιουργία πολιτικών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας;
- Τι είδους δεδομένα συλλέγονται σήμερα, από ποιους, σε ποιους τομείς, και για ποιους σκοπούς; Με ποιον τρόπο τα δεδομένα καθοδηγούν τη διαμόρφωση πολιτικών και τη διαδικασία αξιολόγησης (εάν υπάρχουν); Ποια κενά, όσον αφορά στα δεδομένα, χρειάζεται να καλυφθούν;
- Όπου υπάρχουν συστήματα διαχείρισης των πληροφοριών, ποιες αλλαγές χρειάζονται ώστε να περιλαμβάνονται δεδομένα που σχετίζονται με την συμβουλευτική σταδιοδρομίας; Είναι συμβατά τα συστήματα που χειρίζονται οι αρχές

εκπαίδευσης και αγοράς εργασίας και μπορεί να γίνει ενοποίηση των δεδομένων των διαφορετικών συστημάτων;

- Σε αποκεντρωμένα συστήματα, ποιες στρατηγικές υπάρχουν για τη διασφάλιση ότι οι πληροφορίες που συλλέγονται σε τοπικό επίπεδο ή σε επίπεδο υποσυστημάτων μπορούν να ενοποιηθούν σε ένα εθνικό επίπεδο (για παράδειγμα, για την παρακολούθηση της συνέπειας των υπηρεσιών και της ίσης πρόσβασης σε δικαιώματα παροχών);
- Ποια νέα είδη δεδομένων απαιτούνται για την παρακολούθηση του συνδυασμού παρεχόμενης συμβουλευτικής σταδιοδρομίας και στόχων των πολιτικών;
- Ποιες στρατηγικές συλλογής δεδομένων υπάρχουν για την κατάδειξη αναγκών για νέες, διαφορετικές ή εκτεταμένες υπηρεσίες και ομάδες-στόχους;
- Ποιες είναι οι υπάρχουσες ενδείξεις των αποτελεσμάτων των τρεχουσών κρατικών επενδύσεων σε υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας;
- Ποια είναι τα κόστη και τα οφέλη που σχετίζονται με τα διαφορετικά είδη υπηρεσιών;
- Τι είδους πληροφορίες είναι διαθέσιμες για την έκταση και φύση των παροχών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας του ιδιωτικού τομέα; Ποιοι χρησιμοποιούν τις υπηρεσίες αυτές και με τι κόστος;
- Γίνεται συλλογή δεδομένων τόσο για τις κρατικά όσο και για τις ιδιωτικά χρηματοδοτούμενες υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας αναφορικά με:
  - Τον αριθμό χρηστών των υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας και τα χαρακτηριστικά τους (όπως η ηλικία, το φύλο, η περιοχή, η κοινωνικοοικονομική κατάσταση, το επίπεδο μόρφωσης και η καταγωγή);
  - Τις διαφορετικές ανάγκες των διαφορετικών τύπων χρηστών;
  - Το βαθμό ικανοποίησης των χρηστών, και
  - Τις διαβαθμίσεις αυτού ανάλογα με το χρήστη;

Ενδεικτικές Επιλογές Πολιτικής

- Εξακρίβωση του φάσματος των δεδομένων που συλλέγονται σήμερα για τις διαφορετικές διαστάσεις της παροχής υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας και το σκοπό, τη χρήση και τη χρησιμότητα των δεδομένων αυτών.
- Εξακρίβωση των κενών στα δεδομένα για τη μέτρηση της επίδρασης των τωρινών επενδύσεων στην συμβουλευτική σταδιοδρομίας. Εξέταση άλλων τύπων δεδομένων που πιθανόν απαιτούνται σήμερα.
- Συνεργασία με φορείς (χρήστες, διαχειριστές, εργαζόμενους) σε εθνικό επίπεδο για την εξακρίβωση του είδους των δεδομένων και των διαδικασιών συλλογής δεδομένων που θα ήταν αναγκαία για τη βελτίωση της ποιότητας των δεδομένων που αποτυπώνουν τη συμβολή των υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας στην επίτευξη των στόχων των εθνικών πολιτικών. (Τα παραδείγματα μπορεί να περιλαμβάνουν δείκτες χρηστών, παρεχόμενων υπηρεσιών, χρήσης χρόνου του προσωπικού, δείκτες κόστους και αποτελεσμάτων).
- Διερεύνηση του εύρους, του είδους και των διαδικασιών συλλογής δεδομένων που χρησιμοποιούνται σήμερα σε άλλες χώρες και προσαρμογή ή υιοθέτηση αυτών όπου κρίνεται σωστό.
- Συνεργασία με άλλες χώρες στην θέσπιση κοινών δεικτών, σημείων αναφοράς προσεγγίσεων για τη συλλογή δεδομένων και μεθόδων των οικονομικών μελετών.

- Χρηματοδότηση ερευνών για την εξακρίβωση των ειδών των δεδομένων που απαιτούνται για την ανάπτυξη σωστών πολιτικών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας. Ανάθεση ερευνών και μελετών αξιολόγησης.
- Διασφάλιση ότι η έρευνα που διεξάγεται για την εφαρμογή και αξιολόγηση των πολιτικών εκπαίδευσης, κατάρτισης και απασχόλησης περιέχει εκτενείς αναφορές στην παροχή υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας.
- Διασφάλιση ότι οι αναλυτές στατιστικών στα υπουργεία γνωρίζουν τα ζητήματα μέτρησης και αξιολόγησης αναφορικά με την παροχή υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας. Έναρξη συζητήσεων μεταξύ του προσωπικού αυτού και των υπεύθυνων για την πολιτική συμβουλευτικής σταδιοδρομίας.
- Ενθάρρυνση, όπου είναι εφικτό, της δημιουργίας ερευνητικής μονάδας που θα επικεντρώνεται συγκεκριμένα σε ζητήματα συμβουλευτικής σταδιοδρομίας ώστε να ενδυναμώσει την τεκμηρίωση που απαιτείται για την πληροφόρηση για την ανάπτυξη των πολιτικών.
- Χρηματοδότηση ακαδημαϊκών ερευνητών, συμπεριλαμβανομένων όσων εργάζονται στο πεδίο συμβουλευτικής σταδιοδρομίας για την ανάληψη ερευνών για την υποστήριξη της δημιουργίας πολιτικών με βάση τις ενδείξεις για την συμβουλευτική σταδιοδρομίας.
- Διασφάλιση ότι τα προγράμματα αρχικής κατάρτισης για τις υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας περιλαμβάνουν κατά μεγάλο ποσοστό τη χάραξη πολιτικών με βάση τα ερευνητικά δεδομένα. Παροχή ενδοϋπηρεσιακής κατάρτισης στον τομέα αυτόν για τους συμβούλους σταδιοδρομίας.
- Δημιουργία ερωτηματολογίων σχετικά με τις υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας σε έρευνες που διεξάγονται σε εθνικό ή τοπικό επίπεδο με θέματα όπως η χρήση των υπηρεσιών και των προϊόντων από τα νοικοκυριά, το εργατικό δυναμικό, η εκπαίδευση ενηλίκων, ή η σχολική διαρροή. Διερεύνηση των δυνατοτήτων για έρευνες αγοράς ώστε να καταδειχθούν οι ανάγκες για συμβουλευτική σταδιοδρομίας και του χώρου και του τρόπου που καλύπτονται οι ανάγκες αυτές.

Παραδείγματα Αποτελεσματικής Αντιμετώπισης

- *Σύνδεση αξιολόγησης και χάραξης πολιτικής:* Την περίοδο 2000-03 η Φινλανδία διεξήγε αξιολόγηση ευρείας κλίμακας των υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας: σε πολυκλαδικά σχολεία, στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, στην εκπαίδευση ενηλίκων, και στις δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης. Ενώ υπήρξαν πολλά παραδείγματα σωστών πρακτικών, οι αξιολογήσεις έδειξαν ότι οι εθνικές πολιτικές ήταν αποσπασματικές και ότι οι υπηρεσίες δεν ήταν σε θέση να καλύψουν την αυξανόμενη ζήτηση. Οι μηχανισμοί ανατροφοδότησης φάνηκαν αδύναμοι στο θεσμικό επίπεδο και παρατηρήθηκε η ανάγκη για αποτελεσματικότερη σχεδίαση και ηγεσία στην παροχή συμβουλευτικής σταδιοδρομίας. Τα αποτελέσματα της διαδικασίας απολογισμού έχουν μεταφραστεί σε πολιτικές με πολλούς τρόπους. Για παράδειγμα, η μεταβλητότητα στις τριτοβάθμιες υπηρεσίες που παρατηρήθηκε από τον απολογισμό οδήγησαν στη σύσφιξη της σχέσης μεταξύ χρηματοδότησης και συμβουλευτικής σταδιοδρομίας, με την απαίτηση τα ιδρύματα να προετοιμάζουν προγράμματα συμβουλευτικής σταδιοδρομίας ως μέρος των συμβάσεων απόδοσής τους. Το Εθνικό Συμβούλιο Εκπαίδευσης εκτελεί νέες κατευθυντήριες γραμμές για την συμβουλευτική σταδιοδρομίας σε σχολεία και για την εφαρμογή διαδικτυακών υπηρεσιών για την υποστήριξη της θεσμικής αυτο-αξιολόγησης των υπηρεσιών. Άλλες πρωτοβουλίες περιλαμβάνουν την ενδυνάμωση της ενδοϋπηρεσιακής κατάρτισης για όσους διδάσκουν ή εργάζονται στην συμβουλευτική σταδιοδρομίας, τη δημιουργία δικτύου περιφερειακών συμβούλων, την σύσταση ενός αριθμού περιφερειακών πιλοτικών προγραμμάτων και την ανάπτυξη εθνικών προτύπων για την αναλογία φοιτητών-συμβούλων.
- *Εξειδικευμένα κέντρα συμβουλευτικής σταδιοδρομίας που αναλαμβάνουν τη διεξαγωγή ερευνών:*
  - Στη Δημοκρατία της Τσεχίας, το Εθνικό Ίδρυμα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης έχει διεξάγει εκτεταμένες έρευνες για τη φοιτητική χρήση και το βαθμό ικανοποίησης με ένα φάσμα υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας. Αυτές περιλαμβάνουν τόσο υπηρεσίες που παρέχονται από τα σχολεία όσο και υπηρεσίες που παρέχονται για τα σχολεία

από εξωτερικούς φορείς, από πηγές όπως τα μέσα ενημέρωσης και το διαδίκτυο, και από ανεπίσημες πηγές όπως η οικογένεια και οι φίλοι.

- Η Ιρλανδία έχει ένα Εθνικό Κέντρο Συμβουλευτικής Σταδιοδρομίας στην Εκπαίδευση, μία κρατική υπηρεσία του Τμήματος Εκπαίδευσης και Επιστημών. Οι ρόλοι του περιλαμβάνουν τη διαχείριση των κρατικών πρωτοβουλιών, την ανάπτυξη υλικού υποστήριξης της συμβουλευτικής σταδιοδρομίας για τους εργαζόμενους, την παροχή συμβουλών για σωστές πρακτικές, την υποστήριξη καινοτομικών και πιλοτικών προγραμμάτων, τη διάδοση πληροφοριών στους εργαζόμενους, την οργάνωση ενδοϋπηρεσιακής κατάρτισης, την ανάθεση και διεξαγωγή δημοσκοπήσεων και ερευνών για την συμβουλευτική σταδιοδρομίας, και την παροχή συμβουλών στο Τμήμα για την ανάπτυξη πολιτικής.
- Η Ρουμανία έχει ένα Εκπαιδευτικό και Επαγγελματικό Τμήμα στο Ίδρυμα Εκπαιδευτικών Επιστημών, το οποίο έχει αναδειχθεί ως η μεθοδολογική αρχή για την συμβουλευτική σταδιοδρομίας και το συμβουλευτικό δίκτυο του υπουργείου Παιδείας. Διαχειρίζεται από μια ομάδα σπουδαστών υψηλού επιπέδου με ανώτερα πτυχία σε ένα φάσμα τομέων που συνδέονται με την συμβουλευτική σταδιοδρομίας και τη συμβουλευτική. Έχει διεξάγει πλήθος αξιολογητικών ερευνητικών προγραμμάτων αναφορικά με ανθρώπινους και τεχνολογικούς πόρους, προσόντα προσωπικού, τεστ, συμβουλευτική σταδιοδρομίας ενηλίκων, ηλεκτρονικά προγράμματα συμβουλευτικής σταδιοδρομίας και δικαιούχους των υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας.
- Στο Ηνωμένο Βασίλειο, εξειδικευμένα κέντρα ερευνών και ανάλυσης πολιτικών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας περιλαμβάνουν το Εθνικό Ίδρυμα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Συμβουλευτικής (NISEC) και το Κέντρο Σπουδών Συμβουλευτικής Σταδιοδρομίας στο Πανεπιστήμιο του Ντέρμπυ. Αρχικά άλλα κέντρα, τόσο μέσα στα πλαίσια της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, όσο και έξω από αυτά, προσλαμβάνουν ερευνητικό προσωπικό με συγκεκριμένη ειδίκευση στην συμβουλευτική σταδιοδρομίας. Το τμήμα Εκπαίδευσης και Δεξιοτήτων στην Αγγλία έχει επιχορηγήσει την ίδρυση Εθνικού Φόρουμ Ερευνών για την συμβουλευτική σταδιοδρομίας. Το Φόρουμ φέρνει σε επαφή τους βασικούς φορείς των ερευνών για την συμβουλευτική σταδιοδρομίας για τη βελτίωση της δυναμικότητας, της συνοχής, της ποιότητας και του συντονισμού των ερευνών για την συμβουλευτική σταδιοδρομίας στο Ηνωμένο Βασίλειο. Θα λειτουργεί ως σημείο αναφοράς του διαλόγου μεταξύ ερευνητών, παρόχων υπηρεσιών, οργανισμών εργαζομένων και φορέων λήψης αποφάσεων για την προώθηση μιας πολύ ισχυρότερης βάσης δεδομένων για τη διαμόρφωση πολιτικών και για τις πρακτικές.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ: ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΣΤΑΔΙΟΔΡΟΜΙΑΣ

Η δέσμευση στη δια βίου μάθηση και στις ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης απαιτεί από τα μέλη του ΟΟΣΑ και της Ευρωπαϊκής Ένωσης να ανταπεξέλθουν σε δύο βασικές προκλήσεις στη δημιουργία συστημάτων δια βίου συμβουλευτικής σταδιοδρομίας. Αυτές είναι να:

- Μετακινηθούν από μία προσέγγιση που δίνει έμφαση στη βοήθεια για τη λήψη άμεσων επαγγελματικών και εκπαιδευτικών αποφάσεων σε μία ευρύτερη προσέγγιση που επίσης θα αναπτύσσει την ικανότητα των ατόμων να διαχειρίζονται τις δικές τους επαγγελματικές προοπτικές: αναπτύσσοντας δεξιότητες επαγγελματικού σχεδιασμού και απασχολησιμότητας, και να
- Βρουν οικονομικούς τρόπους επέκτασης της πρόσβασης των πολιτών στη συμβουλευτική σταδιοδρομίας για όλη τη διάρκεια της ζωής.

Τα συστήματα δια βίου συμβουλευτικής σταδιοδρομίας που ανταπεξέρχονται σε αυτές τις προκλήσεις χρειάζεται να έχουν κάποια χαρακτηριστικά. Αυτά είναι:

- Τα συστήματα δια βίου συμβουλευτικής σταδιοδρομίας που ανταπεξέρχονται σε αυτές τις προκλήσεις χρειάζεται να έχουν κάποια χαρακτηριστικά. Αυτά είναι:
- Διαφάνεια και ευκολία στην πρόσβαση για όλες τις ηλικίες, συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας κάλυψης των αναγκών ενός ποικίλου φάσματος πολιτών,
- Ιδιαίτερη προσοχή σε συγκεκριμένα σημεία μετάβασης κατά τη διάρκεια της ζωής,
- Ευελιξία και καινοτομία στην παροχή υπηρεσιών για την κάλυψη των διαφορετικών αναγκών και συνθηκών ποικίλων επωφελούμενων ομάδων,
- Προγράμματα ανάπτυξης των δεξιοτήτων διαχείρισης σταδιοδρομίας,
- Ευκαιρίες για διερεύνηση, πρακτική άσκηση και ευκαιρίες απασχόλησης πριν την τελική επιλογή επαγγέλματος.
- Πρόσβαση σε περιεκτική και ολοκληρωμένη πληροφόρηση για την εκπαίδευση, την κατάρτιση και την αγορά εργασίας,
- Πρόσβαση σε ατομική συμβουλευτική σταδιοδρομίας από προσωπικό με κατάλληλη κατάρτιση και κατάλληλα προσόντα για όσους χρειάζονται τέτοιου είδους βοήθεια, τη στιγμή που τη χρειάζονται,
- Διασφαλισμένη πρόσβαση σε υπηρεσίες ανεξάρτητες από τα συμφέροντα συγκεκριμένων ιδρυμάτων ή επιχειρήσεων,
- Ενεργοποίηση διαδικασιών τακτικών απολογισμών και σχεδιασμού δράσεων, και
- Εμπλοκή σχετικών φορέων.

Το [Παράρτημα 2](#) με περισσότερες λεπτομέρειες κάποιες από τις αρχές που θα στηρίζουν αυτά τα χαρακτηριστικά.

Το εγχειρίδιο αυτό έχει παραθέσει κάποια ζητήματα συγκεκριμένων πολιτικών που χρειάζεται να ληφθούν υπόψη κατά τη δημιουργία συστημάτων με αυτά τα χαρακτηριστικά. Έχει ομαδογραφήσει κάποια ερωτήματα που οι φορείς λήψης αποφά-

σεων χρειάζεται να θέσουν στους εαυτούς τους για τη διαχείριση των ζητημάτων αυτών, και κάποιες από τις διαθέσιμες επιλογές. Έχει παραθέσει κάποια πρακτικά παραδείγματα αντιμετώπισης συγκεκριμένων χωρών σε αυτά ζητήματα και ερωτήματα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ ΓΙΑ ΥΠΕΥΘΥΝΟΥΣ ΧΑΡΑΞΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΤΗ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΣΤΑΔΙΟΔΡΟΜΙΑΣ

1. Πηγές του CEDEFOP

Το CEDEFOP (Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης) διαθέτει ένα φάσμα ηλεκτρονικών πηγών για τη βοήθεια των φορέων λήψης αποφάσεων συμβουλευτικής σταδιοδρομίας.

1.1. Πληροφορίες για πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μελέτες και προγράμματα που σχετίζονται με την συμβουλευτική σταδιοδρομίας

Η ιστοσελίδα του CEDEFOP για την συμβουλευτική σταδιοδρομίας περιέχει: τα αποτελέσματα της εργασίας της Ομάδας Ειδικών Δια Βίου Συμβουλευτικής Σταδιοδρομίας της Επιτροπής, πληροφορίες για την ανάπτυξη πολιτικών και προγραμμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τα αποτελέσματα κρατικών απολογισμών πολιτικών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας που διεξήχθησαν από τον ΟΟΣΑ, το CEDEFOP και το ΕΠΤΕ, και έγγραφα από περασμένες διεθνείς εκδηλώσεις συμβουλευτικής σταδιοδρομίας και πληροφορίες για επερχόμενες εκδηλώσεις. Η ιστοσελίδα του CEDEFOP περιέχει έναν σύνδεσμο με τη βάση δεδομένων του Συστήματος Διαχείρισης Γνώσεων eKnowVet που δίνει τη δυνατότητα στους χρήστες να αναζητήσουν και να εξάγουν δεδομένα από εθνικούς απολογισμούς πολιτικών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας με βάση μία θεματική, σε όλες ή σε μια επιλεγμένη ομάδα από τις 29 Ευρωπαϊκές χώρες που πήραν μέρος στους απολογισμούς. Υπάρχουν επίσης σύνδεσμοι με ιστοσελίδες που διαθέτουν πρόσθετες πληροφορίες για τους απολογισμούς. Στην ιστοσελίδα θα αναπτυχθεί ένα τμήμα με παραδείγματα ενδιαφεροσών πολιτικών και πρακτικών.

Για πρόσβαση στις ιστοσελίδες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας, παρακαλούμε ακολουθείστε το σύνδεσμο <http://www.trainingvillage.gr/etv/> και αφιερώστε λίγα λεπτά για την εγγραφή σας. Δώστε το όνομά σας, επιλέξτε ένα όνομα σύνδεσης, επιλέξτε έναν κωδικό, επιβεβαιώστε τον κωδικό, δώστε τη διεύθυνση του ηλεκτρονικού σας ταχυδρομείου και τη χώρα σας, επιλέξτε γλώσσα και δηλώστε τη θέση που έχετε στον οργανισμό σας. (Εάν επιθυμείτε, μπορείτε να επιλέξετε να συμπεριληφθείτε στο πρόγραμμα του Ηλεκτρονικού Χωριού Κατάρτισης «ETV: Ποιος είναι Ποιος»). Αφού εγγραφείτε, προσκαλείστε να συνδεθείτε με το νέο σας όνομα χρήστη και τον κωδικό. Στη συνέχεια επιλέγετε προγράμματα και δίκτυα και συμβουλευτική σταδιοδρομίας και θα δείτε τις υπάρχουσες ιστοσελίδες.

Χρειάζεται να εγγραφείτε μόνο μία φορά: μετά την εγγραφή το σύστημα σας θυμάται, δίνοντάς σας τη δυνατότητα άμεσης πρόσβασης στις σελίδες χρησιμοποιώντας τον ακόλουθο σύνδεσμο:
http://www.trainingvillage.gr/etv/Projects_Networks/Guidance/

Για περισσότερες πληροφορίες, επικοινωνήστε με την Jennifer Wannan στο CEDEFOP: jwa@cedefop.eu.int

1.2. Η εικονική κοινότητα του CEDEFOP

Το CEDEFOP παρέχει επίσης μια εικονική κοινότητα που απευθύνεται στους φορείς λήψης αποφάσεων, τους εργαζόμενους και τους ερευνητές που επιθυμούν να πάρουν μέρος σε ενεργές ανταλλαγές απόψεων και πληροφοριών για ένα φάσμα θεμάτων συμβουλευτικής σταδιοδρομίας. Για να συμμετάσχετε στην εικονική κοινότητα, χρησιμοποιήστε τον ακόλουθο σύνδεσμο: http://cedefop.communityzero.com/lifelong_guidance

2. Πηγές του ΟΟΣΑ

Ο απολογισμός του ΟΟΣΑ για τις εθνικές πολιτικές συμβουλευτικής σταδιοδρομίας περιέχει ένα φάσμα υλικού που σχετίζεται με τους φορείς λήψης αποφάσεων. Το υλικό περιλαμβάνει απαντήσεις στα εθνικά ερωτηματολόγια που δημιουργήθηκαν από τις χώρες που συμμετείχαν, εθνικές σημειώσεις των ομάδων των εμπειρογνομόνων που επισκέφθηκαν τις χώρες αυτές, μια ομάδα οκτώ εξειδικευμένων ερωτηματολογίων που δημιουργήθηκαν σε κοινή βάση από τον ΟΟΣΑ και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και μια σειρά άλλων εγγράφων προβληματισμού. Το υλικό μπορεί να προσπελασθεί στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.oecd.org/edu/careerguidance>.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2

ΚΟΙΝΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΑΡΧΕΣ ΤΩΝ ΠΑΡΟΧΩΝ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΣΤΑΔΙΟΔΡΟΜΙΑΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το παρακάτω κείμενο εκπροσωπεί μία ομάδα κοινών στόχων και αρχών για την παροχή δια βίου συμβουλευτική σταδιοδρομίας που συμφωνήθηκε υπό την αιγίδα του προγράμματος εργασίας Εκπαίδευση και Κατάρτιση 2010 της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Δημιουργήθηκαν σε συνεργασία με την Ομάδα Ειδικών στη Δια Βίου Συμβουλευτική σταδιοδρομίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η ανάπτυξη κοινών στόχων και αρχών για την παροχή δια βίου συμβουλευτική σταδιοδρομίας σε Ευρωπαϊκό επίπεδο για την υποστήριξη της ανάπτυξης εθνικών πολιτικών και συστημάτων προτάθηκε στην Προσωρινή Αναφορά «Εκπαίδευση και Κατάρτιση 2010» του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου (Εκπαίδευση/Νεολαία) και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (2004) και επισημάνθηκε στην Απόφαση του Συμβουλίου (Εκπαίδευση/Νεολαία) το Μάιο του 2004, για την ενδυνάμωση των πολιτικών, των συστημάτων και των πρακτικών για τη δια βίου συμβουλευτική σταδιοδρομίας στην Ευρώπη. Η Απόφαση έδωσε προτεραιότητα στην επικέντρωση των ατόμων/μαθητευόμενων στην παροχή των υπηρεσιών αυτών και στις ανάγκες για α) επανεστίαση των παροχών στην ανάπτυξη των επαγγελματικών ικανοτήτων των ατόμων, β) διεύρυνση της πρόσβασης σε υπηρεσίες και γ) βελτίωση της ποιότητας των υπηρεσιών. Οι ακόλουθες αρχές συμβουλευτική σταδιοδρομίας είναι ομαδοποιημένες ανάλογα με τις προτεραιότητες αυτές.

1. Τι Σημαίνει Δια Βίου Συμβουλευτική σταδιοδρομία;

Η συμβουλευτική σταδιοδρομίας αναφέρεται³ σε ένα φάσμα δραστηριοτήτων που δίνουν τη δυνατότητα στους πολίτες κάθε ηλικίας, και σε κάθε φάση της ζωής τους, να: εξακριβώσουν τις δυνατότητες, τις ικανότητες και τα ενδιαφέροντά τους, να λαμβάνουν εποικοδομητικές αποφάσεις για την εκπαίδευση, την κατάρτιση και τα επαγγελματικά τους ζητήματα, και να διαχειρίζονται τις προσωπικές τους επιλογές στην εκπαίδευση, την εργασία και σε άλλους τομείς στους οποίους οι ικανότητες αυτές μαθαίνονται και/ή χρησιμοποιούνται. Η συμβουλευτική σταδιοδρομίας παρέχεται σε διάφορα πλαίσια: εκπαίδευση, κατάρτιση, απασχόληση, κοινότητα και σε ιδιωτικούς τομείς.

2. Στόχοι

Η συμβουλευτική σταδιοδρομίας στοχεύει:

- Στη δυνατότητα των **πολιτών** να διαχειρίζονται και να σχεδιάζουν τις δικές τους επιλογές μάθησης και εργασίας, ανάλογα με τους προσωπικούς στόχους ζωής, συνδέοντας τις ικανότητές και τα ενδιαφέροντά τους με τις ευκαιρίες εκπαίδευσης και κατάρτισης, τις ευκαιρίες που προσφέρει η αγορά εργασία και η αυτο-απασχόλησης, συμβάλλοντας

³Παραδείγματα τέτοιων δραστηριοτήτων περιλαμβάνουν πληροφόρηση και παροχή συμβουλών, συμβουλευτική, αξιολόγηση ικανοτήτων, άσκηση παρέμβασης, και διδασκαλία λήψης επαγγελματικών αποφάσεων και δεξιοτήτων επαγγελματικής διαχείρισης. Διάφοροι όροι χρησιμοποιούνται σε διαφορετικές χώρες για την περιγραφή αυτών των δραστηριοτήτων. Οι όροι αυτοί περιλαμβάνουν: την αγωγή σταδιοδρομίας, τον επαγγελματικό προσανατολισμό, την συμβουλευτική σταδιοδρομίας και τη συμβουλευτική. Για την αποφυγή δισημίας, ο όρος «συμβουλευτική σταδιοδρομίας» χρησιμοποιείται στο κείμενο αυτό (παραρτήματα 2,3,4) για τον προσδιορισμό ενός ή όλων των μορφών παροχών. Οι χώρες θα πρέπει να ερμηνεύσουν τον όρο όπως αναφέρεται στην κατάλληλη παροχή στις δικές τους περιοχές.

με τον τρόπο αυτό στην προσωπική τους ικανοποίηση

- Να βοηθήσει τα **ιδρύματα εκπαίδευσης και κατάρτισης** να έχουν μαθητές, φοιτητές και εκπαιδευόμενους με σωστά κίνητρα, οι οποίοι αναλαμβάνουν την ευθύνη της προσωπικής τους μάθησης και θέτουν τους δικούς τους στόχους
- Να βοηθήσει **επιχειρήσεις και οργανισμούς** να έχουν προσωπικό με σωστά κίνητρα, απασχολήσιμο και προσαρμόσιμο, ικανό να έχει πρόσβαση σε και να ωφελείται από ευκαιρίες μάθησης τόσο εντός όσο και εκτός του εργασιακού χώρου.
- Στην παροχή προς τους **φορείς λήψης αποφάσεων** σημαντικών μέσων για την επίτευξη ευρέως φάσματος στόχων εθνικής πολιτικής
- Στην υποστήριξη τοπικών, περιφερειακών, εθνικών και Ευρωπαϊκών **οικονομιών** μέσω της ανάπτυξης του εργατικού δυναμικού και της προσαρμογής σε εναλλασσόμενες οικονομικές απαιτήσεις και κοινωνικές συνθήκες
- Να βοηθήσει στην ανάπτυξη των **κοινωνιών** στις οποίες οι πολίτες συμμετέχουν ενεργά στην κοινωνική, δημογραφική και σταθερή ανάπτυξή τους.

3. Αρχές Παροχών Συμβουλευτικής Σταδιοδρομίας

Οι ακόλουθες αρχές αποτελούν τα θεμέλια των παροχών συμβουλευτική σταδιοδρομίας:

Επικέντρωση στους δικαιούχους

- **Ανεξαρτησία** – η παρεχόμενη συμβουλευτική σταδιοδρομίας σέβεται την ελευθερία της επαγγελματικής επιλογής και προσωπικής ανάπτυξης του πολίτη/χρήστη
- **Αμεροληψία** – η παρεχόμενη συμβουλευτική σταδιοδρομίας είναι σύμφωνη με τα ενδιαφέροντα του πολίτη μόνο, δεν επηρεάζεται από τον πάροχο, από θεσμικά και χρηματοδοτικά συμφέροντα, και δεν κάνει διακρίσεις με βάση το φύλο, την ηλικία, την εθνικότητα, την κοινωνική τάξη, τα προσόντα, την ικανότητα, κ.τ.λ.
- **Εμπιστευτικότητα** – οι πολίτες έχουν δικαίωμα μυστικότητας των προσωπικών πληροφοριών που παρέχουν κατά τη διαδικασία της συμβουλευτικής σταδιοδρομίας
- **Ίσες ευκαιρίες** – η παρεχόμενη συμβουλευτική σταδιοδρομίας προωθεί ίσες ευκαιρίες μάθησης και εργασίας για όλους τους πολίτες
- **Ολιστική προσέγγιση** – το προσωπικό, κοινωνικό, πολιτισμικό και οικονομικό πλαίσιο λήψης αποφάσεων του πολίτη λαμβάνεται υπόψη στην παρεχόμενη συμβουλευτική σταδιοδρομίας.

Δυνατότητες των πολιτών

- **Ενεργή ανάμειξη** – η συμβουλευτική σταδιοδρομίας είναι συλλογική δραστηριότητα μεταξύ του πολίτη και του παρόχου και άλλων σημαντικών παραγόντων (π.χ. παρόχων εκμάθησης, επιχειρήσεων, οικογενειακών μελών, κοινοτικών ενδιαφερόντων) και εξελίσσεται με την ενεργή ανάμειξη του πολίτη
- **Χειραφέτηση** – η παρεχόμενη συμβουλευτική σταδιοδρομίας βοηθάει τους πολίτες να αποκτήσουν ικανότητες σχεδιασμού και διαχείρισης των δικών τους επιλογών μάθησης και επαγγελματικής πορείας και των μεταβάσεων σε αυτές.

Βελτίωση της πρόσβασης

- **Σαφήνεια** – η φύση των παρεχόμενων υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας είναι άμεσα εμφανής στον πολίτη
- **Φιλικότητα και κατανόηση** – το προσωπικό συμβουλευτικής σταδιοδρομίας παρέχει φιλική ατμόσφαιρα στους πολίτες
- **Συνέχεια** – η παρεχόμενη συμβουλευτική σταδιοδρομίας υποστηρίζει τους πολίτες σε ένα φάσμα μαθησιακών, εργα-

σιακών, κοινωνικών και προσωπικών μεταβάσεων τις οποίες αναλαμβάνουν και/ή αντιμετωπίζουν

- **Διαθεσιμότητα** – όλοι οι πολίτες έχουν δικαίωμα πρόσβασης σε υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας⁴ σε κάθε στάδιο της ζωής τους
- **Προσβασιμότητα** – η παρεχόμενη συμβουλευτική σταδιοδρομίας είναι προσβάσιμη με ευέλικτο και φιλικό προς το χρήστη τρόπο όπως με προσωπική επαφή, τηλεφωνικά, με χρήση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, με εξωτερική βοήθεια, και είναι διαθέσιμη σε ώρες και μέρη που ταιριάζουν με τις ανάγκες των πολιτών
- **Δεκτικότητα** – η συμβουλευτική σταδιοδρομίας παρέχεται μέσω ενός φάσματος μεθόδων για την κάλυψη των διαφορών αναγκών των πολιτών.

Διασφάλιση ποιότητας

- **Καταλληλότητα μεθόδων συμβουλευτικής σταδιοδρομίας** – οι χρησιμοποιούμενες μέθοδοι συμβουλευτικής σταδιοδρομίας έχουν θεωρητική και/ή επιστημονική βάση, σχετική με το σκοπό για τον οποίο χρησιμοποιούνται
- **Συνεχής βελτίωση** – οι υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας έχουν τη κουλτούρα της συνεχούς βελτίωσης η οποία εμπεριέχει την τακτική ανατροφοδότηση των πολιτών και την παροχή ευκαιριών συνεχιζόμενης κατάρτισης στο προσωπικό.
- **Δικαίωμα επανόρθωσης** – οι πολίτες έχουν δικαίωμα διαμαρτυρίας μέσω επίσημης διαδικασίας εάν κρίνουν πως η συμβουλευτική σταδιοδρομίας που έχουν λάβει δεν είναι ικανοποιητική
- **Ικανό προσωπικό** – το προσωπικό παροχής συμβουλευτικής σταδιοδρομίας έχει ικανότητες πιστοποιημένες από το κράτος να αναγνωρίζει και να αντιμετωπίζει τις ανάγκες των πολιτών, και όπου κρίνεται κατάλληλο, να παραπέμπει τον πολίτη σε πιο αρμόδια παροχή/υπηρεσία.

4. Στόχοι Πολιτικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης στους οποίους συμβάλλει η Δια βίου Συμβουλευτική σταδιοδρομίας

Η δια βίου συμβουλευτική σταδιοδρομίας βοηθάει τους φορείς λήψης αποφάσεων της Ευρώπης να επιτύχουν κάποιους κοινούς στόχους πολιτικών:

- **Αποτελεσματική επένδυση στην εκπαίδευση και την κατάρτιση:** Αύξηση των ποσοστών συμμετοχής και ολοκλήρωσης της εκπαίδευσης και κατάρτισης μέσω βελτιωμένων συνδυασμών των ενδιαφερόντων και ικανοτήτων των ατόμων με ευκαιρίες μάθησης
- **Αποτελεσματικότητα της αγοράς εργασίας:** Βελτίωση της απόδοσης και των κινήτρων στην εργασία, ποσοστά διατήρησης της εργασίας, μείωση του χρόνου αναζήτησης εργασίας και του χρόνου ανεργίας μέσω βελτιωμένων συνδυασμών των ικανοτήτων και ενδιαφερόντων των ατόμων με ευκαιρίες εργασιακής και επαγγελματικής ανάπτυξης, μέσω αυξανόμενης ενημέρωσης για τρέχουσες και μελλοντικές ευκαιρίες απασχόλησης και μάθησης, συμπεριλαμβανομένης της αυτο-απασχόλησης και της επιχειρηματικότητας, και μέσω γεωγραφικής και επαγγελματικής κινητικότητας
- **Δια βίου μάθηση:** Διευκόλυνση προσωπικής ανάπτυξης και απασχολησιμότητας όλων των πολιτών μέσω συνεχούς ενασχόλησης με την εκπαίδευση και την κατάρτιση, βοηθώντας τους να βρουν το δρόμο τους μέσω αρκετά διαφορετικών αλλά συνδεδεμένων επιλογών μάθησης, για την εξακρίβωση των μεταβιβάσιμων δεξιοτήτων τους και

⁴ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ (Επιθεώρηση 1996) - Το δικαίωμα στην συμβουλευτική σταδιοδρομίας σταδιοδρομίας

«Με στόχο τη διασφάλιση επιτυχούς άσκησης του δικαιώματος συμβουλευτικής σταδιοδρομίας, τα Μέλη αναλαμβάνουν να παρέχουν ή να προωθούν, όπως κρίνεται αναγκαίο, υπηρεσία που θα βοηθάει όλα τα άτομα, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με αναπηρίες, στην επίλυση προβλημάτων που σχετίζονται με επαγγελματική επιλογή και πρόοδο, έχοντας υπόψη τα ατομικά χαρακτηριστικά και τη σχέση των ατόμων με τις επαγγελματικές ευκαιρίες: η βοήθεια αυτή θα πρέπει να παρέχεται δωρεάν, τόσο σε νέα άτομα, συμπεριλαμβανομένων των μαθητών, όσο και σε ενήλικες.

την επικύρωση της ανεπίσημης και επίσημης μάθησής τους

- **Κοινωνική ενσωμάτωση:** Βοήθεια για την εκπαιδευτική, κοινωνική και οικονομική ένταξη και επανένταξη όλων των πολιτών και των ομάδων που περιλαμβάνουν πολίτες τρίτων χωρών, ειδικά όσων έχουν δυσκολία στην πρόσβαση και την κατανόηση των πληροφοριών σχετικά με τη μάθηση και την εργασία, η οποία θα οδηγήσει στην κοινωνική ενσωμάτωση, στην ενεργή εμπλοκή στα κοινά, και στη μείωση των κύκλων μακροπρόθεσμης ανεργίας και φτώχειας
- **Κοινωνική ισονομία:** Βοήθεια των πολιτών να ξεπεράσουν περιορισμούς που σχετίζονται με το φύλο, την εθνικότητα, την ηλικία, την αναπηρία, την κοινωνική τάξη και θεσμικά εμπόδια για τη μάθηση και την εργασία.
- **Οικονομική ανάπτυξη:** Υποστήριξη μεγαλύτερων ποσοστών εργασιακής συμμετοχής και ενίσχυση της αναβάθμισης του εργατικού δυναμικού για την οικονομία και κοινωνία της γνώσης.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3

ΚΟΙΝΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΣΤΑΔΙΟΔΡΟΜΙΑΣ

Τα κριτήρια που περιγράφονται παρακάτω βασίζονται στα ευρήματα μιας μελέτης για τα Ευρωπαϊκά συστήματα διασφάλισης ποιότητας της συμβουλευτικής σταδιοδρομίας που διεξήγε το CEDEFOP την περίοδο 2003-4. Συνδυάζουν κριτήρια που διαπιστώθηκε πως είναι κοινά σε ποικίλο φάσμα υπαρχόντων πλαισίων διασφάλισης ποιότητας τα οποία χρησιμοποιούνται για την συμβουλευτική σταδιοδρομίας και κριτήρια που θεωρούνται σχετικά και επιθυμητά για την ενσωμάτωση σε οποιοδήποτε τέτοιο πλαίσιο.

1. Ανάμιξη Πολιτών και Χρηστών

- Τα συστήματα διασφάλισης ποιότητας για την συμβουλευτική σταδιοδρομίας θα πρέπει:
- Να περιλαμβάνουν πληροφορίες για τους χρήστες αναφορικά με τα δικαιώματά τους (για παράδειγμα, μέσω καταστατικών χαρτών των χρηστών) και να λαμβάνουν υπόψη την εργασία εθνικών και Ευρωπαϊκών συνδέσμων καταναλωτών στις διαδικασίες για την προστασία και την αποκατάσταση των καταναλωτών.
- Να διασφαλίζουν ότι ζητείται τακτικά η γνώμη μεμονωμένων χρηστών σχετικά με το βαθμό ικανοποίησής τους με, και την εμπειρία τους από, τις υπηρεσίες.
- Να απαιτούν από τους παρόχους υπηρεσιών να κάνουν συστηματική χρήση των ευρημάτων τέτοιου είδους πληροφοριών.
- Να εμπλέκουν τους χρήστες στο σχεδιασμό, τη διαχείριση και την αξιολόγηση υπηρεσιών και προϊόντων συμβουλευτικής σταδιοδρομίας.

2. Επάρεκεια Επαγγελματιών

- Τα συστήματα διασφάλισης ποιότητας για την συμβουλευτική σταδιοδρομίας θα πρέπει:
- Να απαιτούν από τους επαγγελματίες να έχουν τις ικανότητες που χρειάζονται για την άσκηση καθηκόντων συμβουλευτικής σταδιοδρομίας που καλούνται να αναλάβουν
- Να απαιτούν από τους συμβούλους να έχουν, ή να προσπαθούν να αποκτήσουν, προσόντα που διασφαλίζουν ότι έχουν τις απαιτούμενες ικανότητες για την ανάληψη των αναγκαίων καθηκόντων της συμβουλευτικής σταδιοδρομίας

- Να συμπεριλαμβάνουν την παρακολούθηση ή αξιολόγηση της εργασίας των συμβούλων σταδιοδρομίας με σεβασμό στα αποτελέσματα των συμβουλευτικών παρεμβάσεων τα οποία αναμένεται να επιφέρουν
- Να απαιτούν συνεχή εξέλιξη των επαγγελματιών και βελτίωση των υπηρεσιών
- Να συμπεριλαμβάνουν όλους τους σχετικούς συνδέσμους επαγγελματιών στην ανάπτυξη των διαδικασιών διασφάλισης προτύπων και ποιότητας.

3. Βελτίωση Υπηρεσιών

Τα συστήματα διασφάλισης ποιότητας για την συμβουλευτική σταδιοδρομίας θα πρέπει:

- Να περιλαμβάνουν σαφώς προσδιοριζόμενα πρότυπα ποιότητας⁵, κάποιον τρόπο παρακολούθησης εάν η υπηρεσία ανταπεξέρχεται στα πρότυπα αυτά, και, όπου δεν συμβαίνει αυτό, μια διαδικασία που θα ακολουθείται ώστε να φτάσει η υπηρεσία το επίπεδο των προτύπων ποιότητας
- Να περιλαμβάνουν κάποιον τρόπο παρακολούθησης και αξιολόγησης, εάν οι ενέργειες που πραγματοποιούνται για τη βελτίωση των υπηρεσιών και της πληροφόρησης, πραγματικά, έχουν ως αποτέλεσμα την επίτευξη συγκεκριμένων προτύπων ποιότητας και τη συνεχή βελτίωση
- Να περιλαμβάνουν έναν τρόπο διαφοροποίησης και παρακολούθησης της παροχής υπηρεσιών σε σχέση με τις ανάγκες διαφορετικών ομάδων-στόχων
- Να απαιτούν από τις υπηρεσίες να δημιουργούν ενεργούς συνδέσμους με, και να παρέχουν υποστήριξη προς, ομάδες και οργανώσεις που παρέχουν συμβουλευτική σταδιοδρομίας ανεπίσημα (όπως οι γονείς, οι εθελοντικοί οργανισμοί ή σώματα που συνδέονται με δραστηριότητες αναψυχής)
- Να διασφαλίζουν ότι το χρησιμοποιούμενο υλικό (για παράδειγμα, εργαλεία αξιολόγησης) καλύπτει τις τεχνικές προδιαγραφές διασφάλισης ποιότητας.

4. Συνοχή

Τα συστήματα διασφάλισης ποιότητας για την συμβουλευτική σταδιοδρομίας θα πρέπει:

- Να περιλαμβάνουν συνδέσμους για την προώθηση αποτελεσματικών συνεργασιών μέσα στα πλαίσια αλλά και μεταξύ των κυβερνητικών τμημάτων διασφάλισης ποιότητας στη συμβουλευτική σταδιοδρομίας
- Να διασφαλίζουν ότι δεν υπάρχουν συγκρούσεις μεταξύ διαφορετικών συστημάτων διασφάλισης ποιότητας σε διαφορετικούς τομείς συμβουλευτική σταδιοδρομίας, ή σε σχέση με διαφορετικές ομάδες-στόχους
- Να περιλαμβάνουν τρόπους παρακολούθησης της χρήσης και χρησιμότητας των συνεργασιών μεταξύ των φορέων παροχής συμβουλευτική σταδιοδρομίας.

5. Ανεξάρτητη παροχή

Τα συστήματα διασφάλισης ποιότητας για την συμβουλευτική σταδιοδρομίας θα πρέπει να περιέχουν κατευθυντήριες γραμμές για δραστηριότητες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας που αναλαμβάνονται από ιδιωτικούς φορείς, εργοδότες, συνδικαλιστικές οργανώσεις και άλλους μη κρατικούς παρόχους.

---

⁵ Τα πρότυπα ποιότητας θα πρέπει να εφαρμόζονται τόσο στις άμεσες υπηρεσίες προς τους χρήστες όσο και στην πληροφόρηση (είτε αυτή είναι έντυπη, μέσω της τεχνολογίας των πληροφοριών και επικοινωνιών, είτε έχει άλλη μορφή) που παρέχεται στους χρήστες.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4

ΤΑ ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΕΝΟΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΣΤΑΔΙΟΔΡΟΜΙΑΣ

Το Παράρτημα αυτό περιγράφει τα βασικά χαρακτηριστικά ενός συστήματος δια βίου συμβουλευτικής σταδιοδρομίας.. Το σύστημα αυτό δημιουργήθηκε από την Ομάδα Ειδικών στη Συμβουλευτική Σταδιοδρομίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, με σκοπό να χρησιμοποιείται από τους φορείς λήψης αποφάσεων ως κατάλογος ελέγχου για αξιολόγηση των υπηρεσιών (αυτό-αξιολόγηση ή αξιολόγηση από τρίτους) σε εθνικό επίπεδο. Αντιπροσωπεύει ένα ιδανικό μοντέλο συστήματος δια βίου συμβουλευτικής σταδιοδρομίας σε σύγκριση με το οποίο μπορούν να αξιολογηθούν τα χαρακτηριστικά των υπαρχόντων εθνικών συστημάτων. Σκοπός είναι να χρησιμοποιείται σε σύνδεση με τους κοινούς στόχους και τις αρχές της δια βίου συμβουλευτικής σταδιοδρομίας που παρατίθενται στο Παράρτημα 2 και τα κριτήρια αξιολόγησης της ποιότητας συμβουλευτικής σταδιοδρομίας που παρατίθενται στο Παράρτημα 3.

1. Χαρακτηριστικά που επικεντρώνονται στον Πολίτη

- Όλοι οι πολίτες έχουν πρόσβαση στην συμβουλευτική σταδιοδρομίας, σε όλη τους τη ζωή: στη στιγμή, στο χώρο, και με τη μορφή που ανταποκρίνεται στις ανάγκες τους.
- Παρέχονται στους πολίτες ευκαιρίες εκμάθησης του τρόπου με τον οποίον θα λαμβάνουν επικοδομητικές αποφάσεις για τα εκπαιδευτικά και επαγγελματικά τους ζητήματα και του τρόπου με τον οποίο θα διαχειρίζονται τη μάθηση και την εργασία τους ώστε να εξελίσσονται μέσω ποικίλων ευκαιριών μάθησης και επαγγελματικών⁶ επιλογών.
- Υπάρχουν μηχανισμοί που επιτρέπουν στους πολίτες να: επενδύουν αποτελεσματικά και να ωφελούνται από ευκαιρίες δια βίου συμβουλευτικής σταδιοδρομίας, να αναγνωρίζουν τις ικανότητες που αποκτούν μέσω ανεπίσημης και επίσημης μάθησης και να αναπτύσσουν άλλες ικανότητες.
- Η συμμετοχή των πολιτών στη συμβουλευτική σταδιοδρομίας ενισχύεται με την εφαρμογή των αρχών παροχής δια βίου συμβουλευτικής σταδιοδρομίας όπως αυτές που παρατίθενται στο Παράρτημα 2.
- Τα δικαιώματα των πολιτών στη συμβουλευτική σταδιοδρομίας είναι προσδιορισμένα με σαφήνεια.
- Οι πολίτες παραπέμπονται για περισσότερη βοήθεια, όπου κρίνεται κατάλληλο, μέσα σε και μεταξύ τομέων, καθώς και πέρα από εθνικά σύνορα.
- Η συνεχής βελτίωση των υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας, επαγγελματικής πληροφόρησης και των εργαλείων και προϊόντων που χρησιμοποιούν προωθείται μέσω της εφαρμογής μηχανισμών διασφάλισης ποιότητας, όπως αυτοί που παρατίθενται στο Παράρτημα 3, στους οποίους ο πολίτης και ο χρήστης έχουν βασικό ρόλο.

2. Χαρακτηριστικά Ανάπτυξης Πολιτικών

- Η δια βίου μάθηση και η ανάπτυξη της απασχολησιμότητας είναι οι βασικές αρχές και τα βασικά πλαίσια για την ανάπτυξη πολιτικών, συστημάτων και πρακτικών για τη δια βίου συμβουλευτική σταδιοδρομίας
- Οι πολιτικές και τα προγράμματα δια βίου συμβουλευτικής σταδιοδρομίας αποτελούν αναπόσπαστο μέρος πολιτικών και προγραμμάτων κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης σε εθνικό και Ευρωπαϊκό επίπεδο. Περιλαμβάνουν πολιτικές και προγράμματα που σχετίζονται με την εκπαίδευση, την κατάρτιση, την απασχόληση, την κοινωνική

⁶ Πρόκειται για επιλογές της ζωής στις οποίες μαθαίνονται και χρησιμοποιούνται ικανότητες. Ο όρος καλύπτει εμπειρίες όλων των πλευρών της ζωής, τόσο επίσημες (εκπαίδευση, εργασία) όσο και ανεπίσημες (σπίτι, κοινότητα).

ενσωμάτωση, την ισότητα των φύλων, την ανάπτυξη ανθρωπίνων πόρων, την περιφερειακή και αγροτική ανάπτυξη, και τη βελτίωση των συνθηκών ζωής και εργασίας

- Οι πολιτικές και τα προγράμματα συμβουλευτικής σταδιοδρομίας αναπτύσσονται με συντονισμένο τρόπο στους τομείς της εκπαίδευσης, της κατάρτισης, της απασχόλησης και σε τομείς της κοινότητας, μέσα στα πλαίσια της δια βίου μάθησης και της ενεργής απασχολησιμότητας.
- Οι ρόλοι και οι ευθύνες όλων όσων αναπτύσσουν πολιτικές, συστήματα και προγράμματα δια βίου συμβουλευτικής σταδιοδρομίας είναι καθορισμένοι με σαφήνεια
- Οι πολιτικές και τα προγράμματα δια βίου συμβουλευτικής σταδιοδρομίας διαμορφώνονται και εφαρμόζονται μέσω της συμμετοχής φορέων σε μηχανισμούς όπως τα εθνικά φόρουμ συμβουλευτικής σταδιοδρομίας. Οι σχετικοί φορείς περιλαμβάνουν υπουργεία, χρήστες, κοινωνικούς εταίρους, παρόχους υπηρεσιών, υπηρεσίες απασχόλησης, ιδρύματα εκπαίδευσης και κατάρτισης, επαγγελματίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας, γονείς και νεολαία
- Οι πολιτικές και τα προγράμματα δια βίου συμβουλευτικής σταδιοδρομίας λαμβάνουν υπόψη τις εθνικές και διεθνείς οικονομικές αλλαγές και την τεχνολογική εξέλιξη. Αυτές υπόκεινται σε τακτικές αναθεωρήσεις σε σχέση με την τρέχουσα και τη σχεδιαζόμενη οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη.

3. Χαρακτηριστικά Συντονισμού Συστημάτων

- Τα συστήματα συμβουλευτικής σταδιοδρομίας λειτουργούν με ανοιχτό, ευέλικτο και συμπληρωματικό τρόπο στους τομείς της εκπαίδευσης, της κατάρτισης, της απασχόλησης και σε κοινοτικούς τομείς
- Οι υπηρεσίες συμβουλευτικής σταδιοδρομίας στα πλαίσια ενός τομέα συντονίζονται με υπηρεσίες σε άλλους τομείς σε εθνικά, περιφερειακά και τοπικά επίπεδα. Υπάρχει στενή συνεργασία και συντονισμός των παρεχόμενων υπηρεσιών εκτός των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης και της παρεχόμενης συμβουλευτικής σταδιοδρομίας μέσα στα πλαίσια των συστημάτων αυτών
- Τα επίσημα δίκτυα και οι συνεργασίες των παρόχων συμβουλευτικής σταδιοδρομίας εδραιώνονται σε τοπικό επίπεδο
- Η συμβουλευτική σταδιοδρομίας στο χώρο εργασίας παρέχεται από συνεργασίες μεταξύ παρόχων εκπαίδευσης και κατάρτισης, δημόσιων υπηρεσιών απασχόλησης, επιχειρήσεων, και οργανισμών που εκπροσωπούν τους εργαζόμενους
- Οι εκπρόσωποι των κοινωνικών εταίρων και άλλων φορέων συμμετέχουν σε οργανώσεις οι οποίες έχουν την ευθύνη για τη διοίκηση των κρατικά χρηματοδοτούμενων υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας
- Σε αποκεντρωμένες δομές, υπάρχουν κεντρικοί κανονισμοί για τη διασφάλιση της συνέπειας στις περιφερειακές και τοπικές υπηρεσίες ώστε όλοι οι πολίτες να ωφελούνται το ίδιο, άσχετα με τη γεωγραφική τους θέση.

4. Στόχοι στα πλαίσια Καθολικών Παροχών

- Λαμβάνονται μέτρα για την παροχή αποτελεσματικής και επαρκούς συμβουλευτικής σταδιοδρομίας σε θέματα εκπαίδευσης και εργασίας σε ομάδες που κινδυνεύουν από κοινωνικό αποκλεισμό όπως: άτομα που δεν ολοκλήρωσαν την υποχρεωτική εκπαίδευση ή που εγκατέλειψαν το σχολείο χωρίς κάποιο πιστοποιητικό, γυναίκες, μεγαλύτεροι σε ηλικία εργαζόμενοι, μέλη γλωσσικών και άλλων μειονοτικών ομάδων, άτομα με αναπηρίες, μετανάστες εργαζόμενοι/ες, και εργαζόμενοι/ες σε εύθραυστους οικονομικούς τομείς και επιχειρήσεις που κινδυνεύουν να μείνουν άνεργοι. Ο στόχος των μέτρων αυτών είναι να βοηθήσει αυτές τις ομάδες να έχουν ίσα δικαιώματα στην απασχόληση και ευκολότερη ένταξη στην κοινωνία και την οικονομία.
- Τα μέτρα αυτά αποτελούν μέρος εθνικών, περιφερειακών και τοπικών στρατηγικών για την παροχή καθολικής δια

βίου συμβουλευτικής σταδιοδρομίας.

5. Χαρακτηριστικά επιθεώρησης

- Τα συστήματα και τα προγράμματα συμβουλευτικής σταδιοδρομίας αναθεωρούνται τακτικά ώστε να:
  - ✓ Γίνεται η καλύτερη δυνατή χρήση των διαθέσιμων πόρων
  - ✓ Προωθείται η συνέργεια μέσα στα πλαίσια και μεταξύ των τομέων της εκπαίδευσης, της κατάρτισης και της απασχόλησης
  - ✓ Προσαρμόζεται η οργάνωση, το περιεχόμενο και οι μέθοδοί τους ανάλογα με: εναλλασσόμενες κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες, εναλλασσόμενες ανάγκες συγκεκριμένων ομάδων, και αναβαθμίσεις των σχετικών γνώσεων, και
  - ✓ Γίνονται οι απαιτούμενες αλλαγές για την αποτελεσματικότητα των εθνικών πολιτικών.
- Διεξάγονται έρευνες για την υποστήριξη της ανάπτυξης πολιτικών και συστημάτων με βάση ερευνητικά δεδομένα.
- Ερευνητικά και πειραματικά προγράμματα συμβουλευτικής σταδιοδρομίας σχεδιάζονται ώστε να:
  - ✓ Αξιολογούν την εσωτερική αποδοτικότητα και την εξωτερική αποτελεσματικότητα μεμονωμένων στοιχείων του συστήματος δια βίου συμβουλευτικής σταδιοδρομίας
  - ✓ Προσδιορίζουν τα άμεσα και έμμεσα κόστη και οφέλη εναλλακτικών τρόπων και μεθόδων παροχής δια βίου συμβουλευτικής σταδιοδρομίας
  - ✓ Καθορίζουν κριτήρια για τη δημιουργία προτεραιοτήτων και την εδραίωση στρατηγικών για την ανάπτυξη δια βίου συμβουλευτικής σταδιοδρομίας σε συγκεκριμένους τομείς οικονομικής δραστηριότητας και σε συγκεκριμένες πληθυσμιακές ομάδες
  - ✓ Αυξάνουν τη γνώση των ψυχολογικών, κοινωνικοοικονομικών και παιδαγωγικών διαστάσεων της δια βίου συμβουλευτικής σταδιοδρομίας
  - ✓ Βελτιώνουν τα ψυχολογικά τεστ και άλλες μεθόδους που χρησιμοποιούνται για την εξακρίβωση των ικανοτήτων, την εκτίμηση των κλίσεων και των ενδιαφερόντων και την αξιολόγηση των επιπέδων γνώσης και δεξιοτήτων που αποκτώνται μέσω ανεπίσημης και επίσημης μάθησης
  - ✓ Αξιολογούν τις ευκαιρίες απασχόλησης σε διάφορους τομείς οικονομικής δραστηριότητας και επαγγελμάτων, και
  - ✓ Βελτιώνουν τις διαθέσιμες πληροφορίες σχετικά με τα επαγγέλματα, τις απαιτήσεις τους και τις επιλογές επαγγελματικής εξέλιξης.
- Ειδικές ρυθμίσεις και μέθοδοι διοίκησης σχεδιάζονται και διαμορφώνονται ώστε να υποστηρίξουν την εφαρμογή των προγραμμάτων δια βίου συμβουλευτικής σταδιοδρομίας.

6. Διεθνή χαρακτηριστικά

- Η Ευρώπη είναι το πεδίο αναφοράς για την παροχή υπηρεσιών δια βίου συμβουλευτικής σταδιοδρομίας μέσα στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Τα κράτη-μέλη συνεργάζονται μεταξύ τους, με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και άλλους φορείς στο σχεδιασμό, την επε-

ξεργασία και την εφαρμογή από κοινού δράσης στη δια βίου συμβουλευτική σταδιοδρομίας μέσα στα πλαίσια των πολιτικών και προγραμμάτων της Κοινότητας για την εκπαίδευση, την κατάρτιση και την απασχόληση.

- Οι συνεργασίες αυτές περιλαμβάνουν:
  - ✓ Αμφίπλευρη ή πολύπλευρη παροχή βοήθειας σε άλλες χώρες για το σχεδιασμό, την επεξεργασία και την εφαρμογή των προγραμμάτων αυτών
  - ✓ Έρευνα από κοινού και συλλογικές επιθεωρήσεις για τη βελτίωση της ποιότητας σχεδιασμού και εφαρμογής των προγραμμάτων
  - ✓ Παροχή βοήθειας σε όσους εργάζονται στην συμβουλευτική σταδιοδρομίας για την απόκτηση γνώσεων, δεξιοτήτων και εμπειριών που δεν είναι διαθέσιμες στη χώρα τους: για παράδειγμα, δίνοντάς τους πρόσβαση σε δυνατότητες άλλων χωρών ή εδραιώνοντας κοινές δυνατότητες
  - ✓ Συστηματική ανταλλαγή πληροφοριών, συμπεριλαμβανομένων των αποτελεσμάτων ερευνών και πειραματικών προγραμμάτων, μέσω συναντήσεων των εμπειρογνομόνων, διακρατικών ανταλλαγών και τοποθετήσεων, σεμιναρίων, ομάδων μελετών, θεματικών δικτύων ή ανταλλαγών δημοσιεύσεων, και
  - ✓ Προετοιμασία και διάδοση βασικού υλικού συμβουλευτικής σταδιοδρομίας, που περιλαμβάνει τη διδακτέα ύλη και τις προδιαγραφές των επαγγελματιών, για τη διευκόλυνση της επαγγελματικής και γεωγραφικής κινητικότητας.
- Τα κράτη-μέλη ενθαρρύνουν και υποστηρίζουν κέντρα που διευκολύνουν την ανταλλαγή εμπειριών και προωθούν τη διεθνή συνεργασία στην ανάπτυξη πολιτικών, συστημάτων και προγραμμάτων και τη μεθοδολογική έρευνα.

Η αρχική έκδοση αυτού του βιβλίου πραγματοποιήθηκε με τον τίτλο
Career Guidance: A Handbook for Policy Makers, ISBN 9789264015197,
© 2004 Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ),
Παρίσι/Ευρωπαϊκές Κοινότητες.

Αυτή η μετάφραση εκδόθηκε σε συνενόηση με τον ΟΟΣΑ.
Δεν είναι επίσημη μετάφραση του ΟΟΣΑ.

www.oecdbookshop.org <<http://www.oecdbookshop.org>> - OECD online bookshop
www.sourceoecd.org <<http://www.sourceoecd.org>> - OECD e-library
www.oecd.org/oecddirect <<http://www.oecd.org/oecddirect>> - OECD title alerting service

Παρασίου 1 & Αχαρνών 99, Αθήνα 104 40
Τηλ.: 210 8233669 - Fax: 210 8233772
e-mail: info@ekep.gr - <http://www.ekep.gr> <www.ekep.gr>

ΓΔ Εκπαίδευση και πολιτισμός
Πρόγραμμα διά βίου μάθησης

Η έκδοση αυτή χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.
Η παρούσα δημοσίευση δεσμεύει μόνο τον συντάκτη της και η Επιτροπή
δεν ευθύνεται για τυχόν χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.